

Liber quartus

an contractum sit vel non Item nōt
gl. q. hoc casu id qd ab initio valuit
postea infirmat ꝛc

Cur autem

Cur aut mulier ad bigamuz trāsiens
nō dꝛ a pꝛesbitero bñdici. qz cū alias
bñdici fuerint eoz bñdictio iterari
nō dꝛ. Itē tāgit glo. de sacramentis
iterādis et de consuetudine circa ista

Super illa

Mulier mortuo marito suo pꝛt infra
tps luctus sine infamia alteri nubere
Nota glo. que tangit cām qz cū apo
stolus dicat nubat in dño ꝛ tps non
adijciat nec nos adijcere debemꝫ.

Cum secundū

Ut supra capitulo primo. Nota gl.
que tangit et etiam text. q. licet muli
er infra annū luctus marito suo mor
tuo posset alteri nubere fm canones
tamen videtur se dehonestare et face
re seipsam suspectam q. vivente pꝛmo
marito incontinenter vixit. ac etiam
exhibet se fuisse ingrātam pꝛimo ma
rito et eum non multum dilexisse in
vita mariti sui et ideo puniri debent
pena legali contenta in legibus i gl.
allegata ꝛc. Aliter tamen sentit gl. q.
scz omnis pena sit abolita vide eam
Item etiam tenet abbas

Et sic est finis quarti libri decre-

Incipit liber quintꝫ decretalium

Titulus de accusatōibꝫ inquisi
tiombꝫ et denunciatōibꝫ

Legitimus;
Accusatus fatigari nō de
bet si accusator nō fuerit
legitimus. Notat glo. q.
accusator debz esse bone
fame nec inimicus accusari ꝛ sine cri
mine. Item dicit gl. q. gestans trabē
in oculo proprio festucam nō potest
eryere de oculo fratris sui

Siquis

Si epꝫ denūciatꝫ fuerit ꝛ postqꝫ cha
ritative monitus fuerit cām suā non
emendet ꝛ eam corrigere noluerit ad
pꝛimates causa eiꝫ deferatꝫ. Nota gl. q.
in denūciatōne ad penitentiam pꝛce
dere dꝛ monitio secus si ad infligen
dum penaz. et glo. alle.

Illa prepositorum

Ad accusandū abbatē non admittitꝫ
tur nisi monachi ꝛ illi quoz interest
Nota glo. q. hoc casu interest mons
chis Item interest patronis Itē inc
est parochianis Itē q. sentētia debz
absolvere vel condemnare

Omnipotens deus

Cū aliquis accusatur vel denūciatꝫ
vel cōtra eū inquiritur statim ē gra
uata eiꝫ opinio vt interim non debe
at promoveri. Et an valebit electio
iterū de eo facta vide Inno. in. c. Accu
satus de simonia

Nulli epōrum

Epꝫ non potest a sua accusatione re
pellere familiarem accusantem quꝫ
fuerit criminolus. Notat glo. de fa
milia q. epꝫ precipue debet habere
honestā familiam et imputet sibi qui
malā tenet familiā. Itē mores famu
lorum quos approbo postea repro
bare non valeo ꝛ.

De accusationibus & in anti.

Obehis

De delicto unius hominis non debet nisi semel accusari. Notat gl. q. criminosa semel dimissa iterum in ultioz venire divina clementia non patit et de delicto unius hominis sepius queri non debet nisi in duobus casibus in glo. positus. et alle.

Repellantur

Cohabitanes inimicis accusati repelluntur ab accusatione qz infestationes blasphemie affectio solet amicitie incitate. Nota glo. que dicit qz cohabitans inimico meo presuntur inimicus meus

Accusasti

Accusans aliquem qui propter sua accusatores occisus est nisi fecerit hoc pro pace. xl. diebus in pane et aqua cum septem sequentibus annis penitere debz. Sed si debilitatus fuerit p tres quadragesimas penitere dz. et intellige ista de illo qz iniuste accusat. s. per calumniam quia ille qui iuste accusat reus non est

Evidentia

Evidens delictum non est opus in accusatore proponere. Notat glo. hic unum fore casum notorium scz per evidentiam facti. Item dicit qz in confessum non sunt partes iudicis nisi iuriam dare

Cum p. manconella

Laicus clericum etiam de excepto crimine accusare non potest. qd intelligendum est ut dicit gl. qm scz inimicicia est in eos et mala presumptio. Notat gl. qz numerus compurgatorum est arbitrarius. Item qualiter procedi dz qm purgandus compurgatores habet neque

Ex parte tua

Monachi sui potest accusare abbatem et expensas habet de monasterio. et hoc verum nisi essent excommunicati vel inimici vel conspiratores. Notat gl. qz monachi hoc casu potest accusare abbatem. non obstante qz iuraverunt sibi obedientiam. Item tangit glo. in sine an monachus stans in studio posset agere

Si constiterit

Si clericus accusat vel denunciatus piteat qz post ebrietatem an dormitorem celebraverit missam et sup hoc convincatur super repetitioe ecclesie amplius non audit. Notat glo. qd sit ecclesiam habere in commendam. Item qd sit pnotare et de ebrietate.

Ademinimus

Qui semel tulit matrimonium in criminali contra aliquem eum postmodum accusare non potest. nota qz ille presumitur inimicus alicuius qz sponte contra eum in causa criminali testis onus tulit

Licet in beato

Si accusator in assignato termino nihil dicat amplius non audit. Vel sic. An inscriptorem potest accusator desistere quodcumque. nota tex. qz dicit nihil de contingentibus omittendum fore. Item dicit de odore bone opinionis. nota gl. qz iudex non debet statim absolvere. Item qz hoc casu quis tenetur iniuriam et

Veniens

Qui iurat se non accusaturum aliquem amplius eius non poterit accusare. nota gl. qz in hoc est in gratia et singularis tangens an in causa criminali potest intervenire procurator. Et in quibus casibus hoc fallit. Item dicit qz publice utilitatis est absentes a quibuscumque defendi

Liber quintus

7 quilibet p eo verbū faciētē audiri

Super his

Denunciator criminis non inscribit
accusator inscribit. Excipiens etiā in
scribit ad penā extraordinariā si exce
ptio illa deiciat ab obtēto alias nō
Item ad excipienduz de crimine ad
mittitur pcurator. Notat glo. casus
in quibus non requiritur inscriptio.
Item dicit glo. quid sit inscriptio. et
ad quid obligat se inscribens.

WQualiter et quando

Si inq̄sitores in inq̄redo errauerint
et in p̄cessu p̄nt ipsi d̄ nouo inq̄rere
Nota text. notabilē qui primo dicit
q̄ non debent nasci iniurie vnd̄ iura
nascitur Item dicit q̄ non debz illū
pudere qui alijs p̄est vt errorem su
um corriget. Nota gl. que tangit an
iudex errans in sententia possit eam
denuo pronunciare 7 corrigere. et g.
alle. ad hoc iura. Item tāgit glo. que
via dicatur via regia scz via iusticie.

Cum dilecti

Propter crimen in modum inq̄siti
onis probatū potest ep̄s a suis eccl̄a re
moueri. Notat g. q̄ non creditur iu
dici in p̄iudiciū alteri⁹ ptis nisi qua
tenus constiterit p̄ legitima documē
ta Item tangit glo. de dilapidatōne
simonia et naufragio

Cum propter

Testificari nec inq̄sitorēz possunt p̄
sequi inimici. Nota gl. que querit an
necriminosi et infames repellātur a
denunciatione. Item dicit q̄ hereti
cus admittitur. Itē tangit g. q̄les ini
micie et qualis amicitia repellit a
denunciando et testificando. et con
cludit glo. hoc iudicis arbitrio relin
quendum fore itē.

Cum dilectus

Denunciantes ep̄m repellunt tribus
casibus in hoc capitulo contentis. s.
si sunt concubinarij publici. Item si
charitativa monitio non p̄cessit. Itē
si fuerint conspiratores contra ep̄m

Inquisitionis

Si crimen in modū inq̄sitionis est p̄
batum et impedit etiā post penitentiā
ordinis executōem vel b̄nificij retēti
ōne procedit sicut in accusatōnis iud
icio. alias proceditur s̄m arbitriuz in
dicantis. Item contra non infamatū
superveritate criminis inq̄ri nō debz
etiā si libellus diffamatorius sit i oca
culto porreā. aut testis iurat se de
putat illius contra quē producit in
imicū. nec etiā si t̄m conset p̄ famā sed
indiceit illi purgatō canoica que q̄dē
duoz vel triū fama nō infamat. Ad
glo. q̄ in nullo occulto crimine impe
ditur executio post peractam penitē
tiam preterq̄ i homicidio et simonia
et glo. alle. ad hoc iura.

Ad petitōem

Ad nō suo iudice facta inq̄sitiō potest
ap̄ domino papa rata haberi. Vel sic.
nulla est inq̄sitiō vbi ordo iudicia
rius nō seruatur. Vel sic. Si inq̄sitiō
p̄ papam delegetur specialiter de ea
legat⁹ se intromittere non p̄t Tangit
glo. quando ius videt cōsentire in iu
dicem. Itē an probationes facte co
ram non suo iudice p̄iudicant.

Accedens

Exceptio criminuz nō retardat pos
sionem dandā electo nisi electus su
per his publice fuerit diffamat. No
ta tex. qui videtur subtiliter innuere.
q̄ vbi alicui indicit purgatio si defici
cit in purgatione proceditur contra

De accu. in qui. et denū. i anti. et vi.

ipm sicut ante purgationem

Qualiter et quando

Superior contra subditū suū maxime
platu sup his d quib' est infamatus
inquet et tunc eū vocabit ⁊ trader ca
pitula et dicta et nomina testū ⁊ co
pias excipit et defendendi ei dabit

Et si repiat nocēs ⁊ graue deliquit
remouebit ab administratōe. hoc autē
in regularib' nō seruat. rō assignatur
in fine tex. Nota q' plati sunt positi
sicut signū ad sagittā. et q' subditi nō
faciliter dnt admitti ad accusatiōem
prelatorū suozū. Et iterū ex tex. nota
q' accusatiōem d' pcedere legitima in
scriptō. denūciatōe ⁊ charitativa mo
nitio et inq'itōem clamorosa insinua
tio. Itē nota bñ glo. hui' capituli q' ē
singularis et magistra i hac materia

Sicut olim

Metropolitani singulis annis cōci
lium p'uiniale celebrent ad corrigē
dos excessus et mores reformandos
et p' diocesim certas psonas p'stituāt
q' oīa inuestigent et in sequenti p'cilio
referant. Et q' hoc statutū neglexerit
obseruare ab officio suspendatur

Uim 3

Inq'itio cōtra religiosos d' absq' so
lennitate et strepitu iudiciario expe
diri. Vel sic. pendeñ. inq'itōe cōtra ab
batē ad suozū monachoz instantiaz
impetrata ip'is monachis nō debet
inferre grauam. ipse abbas prop' q'
inq'itio defera. Nota g. q' cā ince
pta inē platu et subditū suspensa ē iu
risdictio plati ac si eēt ab eo appella
tum. et glo. allegat

Prelatorum excessus

Pendeñte inq'itōe de dilapidatōe cō
tra platu ⁊ interdici sibi d' omne ge

nus alienationis. Notat glo. q' cona
tus cupiditatis est per iusticiam co
ercendus. Itē t'agit etiā glo. de penis
mal' infligēdis. Itē quos timor dī z

**Titulus de accu. in qui. et denun.
li. vi.**

Postq' coram eo

Qui p'fessus ē crimē suū corā inq'ito
re puniri d'. nō obstante q' cōfessus
postea excipit se de eodē crimē cōfes
lo nō fuisse in antea seu p'us diffama
tum. ac etiā q' inq'itor eidē nō tra
didit capitula super quib' fuerit ac
cusatus vel denunciatus

Si is qui

Si cōtra inq'itorē a papa cōtra ali
quē datū nō excipit q' p'mo sup fama
inqrē debeat postea de eodē p'tra ip'z
exceptō data est inualida q' p'mo de
buit hoc facē ⁊ i p'ncipio p'cessus in
q'itoris reclamare vel cōtra ip'm ap
pellare. Itē g. t'agit an excommunica
tus potest denunciare

Titulus de calumniatoribus

Uim fortius

Subdiaconus qui calumniose accu
sat diaconū priuatur ordine subdia
conatus et verberibus publice casti
gatus d' i exiliū deportari. Nota g.
q' ex persona aggrauat iniuria et q'
p'posito suo man' intulerit capite pu
nit et auget crimē dignitate p'positi.

Uim dilectus

Denunciator criminis in p'batōe de
ficiēs ab officio et beneficio suspēdit
donec suā innocentia purget. Notat

Liber tertius

g. q. si denunciās nō pbat qd̄ intēdit
calūniari p̄sumit Itē tāgit g. q̄liter p̄
babit q̄ quis calūniōse non denun-
ciavit et videtur q̄ p̄ iuramētū suū

Titulus de simonia

In ordinando
In ordinatiōe clerici nec ep̄s manū
nec archidiaconus vocē nec notari⁹
scripturam vendere debet. Glo. dicit
q̄ notarius hoc casu qui nihil habet
de publico potest gratuito ⁊ sine pa-
cto oblata recipere. et alle.

Qui alium
Qui ordinatū in eccl̄a p̄ pecuniā ex-
pulerit et eam sibi sic v̄dicauerit de-
poni debz. Notat glo. q̄ hoc casu du-
plex comittit peccatū in recipiēdo
pecuniā ⁊ locū viventis occupando

Si dominus
Quilibz catholic⁹ admittit i testimonio
niū p̄tra simoniā nulla distinctiōe
facta. et tāgit g. an hereticus etiā ad-
mittatur contra simoniacum vel pa-
ganus. et ar. a contrario sensu q̄ non

Accusatum
Pendente accusatione simoniaci sup̄
simonia diffamari, nō debet simonia-
cus ad celebrandum missas admitti.
Nota glo. que querit an ipso iure
simoniacus publicus sit suspēsus cuz
ipse videat h̄re caracterem viciōsum.

Quorrens
Ut supra capitulo proximo h̄z prece-
dens capitulū loquit in accusatō dif-
famato. istud vero. c. loquit de inq̄si-
tione. illud loquit de simoniacō i ge-
nerē. istud declarat de ordine. Notat
g. q̄ prelatorum ē inquirere d̄ excessi-
bus subditorum |

Sicut simoniaca
Inter oīa alia crimina citi⁹ debz cō-
tra simoniacū procedi. Et q̄q̄ i alijs
criminib⁹ luce clariores d̄nt esse p̄ba-
tōes. signa tamen habentia aliquam
p̄babilitatē admittūtur. v̄ sic fm̄ pa-
noz. Simoniacus ē deponend⁹. h. d.
Nota g. que dicit q̄ peccatū sit gra-
uius an homicidiū an simonia.

Tanta est
Serui p̄tra suos dominos et quilibz
criminofsi admittūtur ad accusandū
simoniacuz. Et oīs peccator missam
celebrare potest p̄t̄ simoniacū quez
quibz ut remoueat ab ordine male
suscepto accusare p̄t etiā meretrici.

Non satis
Pro sp̄ualibus non debz exigi pecu-
nia vt ab intrantibus religionez nec
regimen ecclesiarū pro aliquo comi-
tatur precio. nec p̄ sepultura crismate
vel oleo aliqua distribuuntur cū pa-
cto pecuniā ⁊

Cum in ecclesie
In his q̄ simoniā inducūt non valet
aliqua consuetudo. Nota g. q̄ arguit
p̄ et p̄tra et videtur q̄ ex pacto nihil
dari debeat et non debet aliqd̄ saltē
tp̄ale exigi h̄z quod offert p̄t recipi li-
cite et post facto. Item tāgit glo. q̄
p̄ m̄rimonio licite aliqd̄ accipit. nō
tamen pro b̄ndictiōne nubentium. qz
grā in ea confertur.

Cum sit
Episcopus in consecrando ecclesias
nihil debet petere p̄curationem ta-
men potest exigere. Nota gl. q̄ dicit
q̄ ep̄s iuris auctoritate procuratō-
nem accipit et non pro labore. Et q̄
peccat legis auctoritate non videtur
peccare. Itē qd̄ si eccl̄a non h̄z vnde

Desymonia in anti.

¶ Be hoc autem.

Conuicti vel cōfessi de symonia vel notorij deponantur infamatis iudicij purgatio quas si prestare nequerint deponantur. Nota g. que tangit quā p̄fessio p̄iudicat et quā nō . itē q̄ nō ē beneficiū qd̄ sit ex nēitate. Itē tāgit g. de consensu patroni et cui hoc casu pecunia sit restituenda etc.

¶ Cum essent.

Symonia p̄mittitur si pro p̄secutione alicui⁹ negotij p̄mittat̄ beneficiū nō gl. que est singularis et notabilis expediēs se qualiter et quando quis pōt seruire ep̄o et prelato sub spe remunerationis cōsequendo beneficiū.

¶ Insinuatum est.

Symoniac⁹ notorius in beneficiū a beneficiū deponit̄ . idem i infamato q̄ se purgare nō p̄t. nō glo. q̄ tangit q̄t plone requirantur in purgatiōe ep̄i item q̄t in sacerdote etc. et ponit ver⁹ Pontificē parē man⁹ expurgat duodena. Quinta sacerdotem leuitam tertia pena. Maior maior i minor est adhibenda minori

¶ Nemo p̄broum.

Relaxare crimen alicui⁹ p̄pter p̄ciū vel recōfiliare aliquē non penitētes vel minus digne penitētē vel reconfiliationē alicui⁹ impedire p̄pter p̄ciū symoniacum ē. Tangit g. an q̄s potest capere pecuniam ad capiendum furem etc.

¶ Querelam

Ecc̄ia emi vel redimi non p̄t. nōt g. q̄ nullū spiritalē vel spūali annexū p̄t vendi vel emi. itē tangit an prelatus possit emere vel vendere caplo suo irrequisito. et ar. pro et cōtra

¶ Ea que

Nihil est pro crismate exigendū ec̄

si hoc habeat consuetudo. Nō gl. q̄ bona denominatio maluz non excusat. quia q̄dcūq; nomen imponit symonia est. similiter dicitur de usura Itē dicit q̄ de sui natura malum est vendere sacramenta et in veteri testamento fuit prohibitum

¶ Ex diligenti.

Qui pro beneficio eccl̄astico facit magium symoniā p̄mittit. Tangit g. q̄ veniā non datur nisi correcto. itē q̄ symonia iure diuino et humano ē p̄hibita. itē dicit q̄ discret⁹ p̄fessor siue penitentiari⁹ est querend⁹

¶ Esti questiones

Cardinalis p̄ palestro a nobili viro recepto symoniā non presumitur p̄mississe. Nō tex. q̄ ponit ea que sunt consideranda in donatiōe scz p̄sona dantis et accipientis. Itē qualitas muneris et donatiōis temp⁹. itē tangit g. notabilia circa munera

¶ Veniens

Ei qui dedit restituitur pecunia cū inuenitur tota eccl̄ia deliquisse. Tangit gl. q̄ consuetudo non valet q̄ p̄ pastu etiam aliquid detur in ingressu religionis. itē graui⁹ punitur auctor sceleris qui prohibere debuit. et g. alleg.

¶ Ex tue fraternitatis

Occult⁹ symoniac⁹ vt abstineat mōnendus est non cogendus. Tangit g. q̄ intētio est inspiciēda. itez q̄ furtū nō p̄mittitur sine affectione furandi item tangit an symoniacus ip̄o iure sit suspensus.

¶ Ad nostram

Pro ministēio eccl̄astico celebrādo siue pro vicarijs assignandis seu p̄ crismate nullaten⁹ pecunia erigatur put etiā supra tactū est in. c. s. eodē.

Liber quintus

non satis et dicitur etiam infra. e. intm

De symoniace.

Simoniace ordinati nesciēter quia symoniaci nō sunt pnt dispensative in suis ordinibus remanere. Notat g. q. post q. psterit eis de hoc q. symoniace ordinati sunt debent renunciare et alle. iura.

Ad the cardinalis.

Non est aliqd prestandū p tradicentibus electioni anteq. electo plenuz ius fuerit adq. s. tū. Glo. tāgit an voluntas turbata sit voluntas. Itē q. malozū in ozes infirmitas animi nō excusat. Itē tāgit tex. et doc. an et q. licet secretū confessionis pnt manifestari

Ad aures.

Pro absolutioe excoicatio nis nihil est exigendū. Glo. nōt et q. rit an etiā dans pecuniā p absolutioe sit symoniacus. quia nō dubitatur de recipiente. item querit quid de expensis cōtumacie excoicati

De regularibus.

Ista decre. docz qliter pcedendū sit cū regularib. p symoniam receptis. Vel sic fm panoz. Monachi p symoniam recepti si sūt symoniaci ad artiora monasteria transferūtur. alias p renūciationē vel i eisdē vl i alijs monasterijs eiusdē ordinis poterūt collocari. Glo. querit an symoniaco licet renūciare ecclie sine licentia epī

Ex insinuatione

Symonia pmissa per patrem nocet filio. Tangit g. q. hoc casu factū alteri nocz etiā si ignoret et sine culpa qd est mirum Itē tangit g. an capitulū possit dispensare cū symoniaco ignorante. item dicit q. ille dignus est misericordia qui alieno vi-

cio laborat et non proprio

Nobis fuit.

Electio facta symoniace ignorante electo cassatur nisi pecunia fuerit data in fraudem et epus cū tali dispensare non pnt. Tangit g. q. si electores ppter pecuniam ad eligendum moti non fuerint non cassatur electio. tangit etiā g. q. nulla misericordia ē habenda cū symoniace electo scienter gl. alle.

Benedictus filius

In beneficijs possū verationē meā redimere cum mihi plenuz ius fuerit adq. s. tū. secus si nulluz ius mihi fuerit adq. s. tū. Tangit g. an et q. licet redimere verationes. itez dicit quid sit pena concussionis

Suam nobis.

Pro bndictionib. nubentū et ereq. is mortuozū nō est pecunia exigēda. Not g. q. epus iudex et sacerdos pnt capere sūptus. itez q. sacerdos pnt lo care operas suas qui aliunde nō hz et potest petere a subditis vt teneāt circa predictas pstationes laudabilem consuetudinem.

Benedictus.

In hoc. c. habes qualiter fit in modū accusationis vel inquisitionis pcedendū ptra symoniacos regulares. Itē tāgit g. aliquos casus in quib. pactū siue pditiones licz interuenire in spūalibus. Item tāgit qualiter pcedendū sit cōtra collegiū vel vniuersitatē. itē q. sentētia lata ptra dātem rōne pneritatis preiudicat recipienti

Dicit hely.

Is contra quē inq. ritur de symonia non pnt testes repellere p exceptionē

De symonia in anti.

furti seu adulterij sed p pspirationez
bñ p̄t. vel sic. Adonachi de symonia
piurio 7 dilapidatōe ac insufficiētia
p̄nt accusare suū abbatem 7 vide g.

¶ Per tuas

Ponitur casus isti. c. in versib' istis
Qualiter in qualē p̄ q̄s que culpa p̄
batur. Adde modū zeli sic distingue
licz heli. Nō g. que est nōbilis 7 sin-
gularis qui 7 quales testes sunt in
symonia admittendi

¶ Sicut tuus

Nō imputatur electo p̄firmato cuz
sp̄o pbibente p̄ ip̄s p̄firmatione pec-
cunia data fuerit. Itē tangit g. vnū
satis notabile de excōicatione scz p̄
que verba fertur excōicatio. itē dicit
q̄ abbas p̄firmatus p̄t excōicare et
etiam por. itē tangit g. an sn̄ia excōi-
cationis ferri p̄t sub conditione.

¶ Qua nos.

Tpe igressus p̄t quis id qd̄ vult ec-
clesie pura intētionē donare. Vel sic
7 clari' fm̄ Panoz. Si cleric' cū pa-
cto p̄fert ecclesie bona sua vt in ipsa
recipiatur in canonicū 7 illa sibi re-
tineat pro prebenda symonia p̄mit-
titur. Nō g. q̄ aliq̄s p̄t licite p̄ p̄ben-
da rogare vel vt in canonicum reci-
piatur alicui' ecclie. Itē dicit tex. q̄
ecclia non iudicat de occultis

¶ Per tuas

Ordinat' vti p̄t susceptis ordinib'
licz ordinator dicatur symoniac' si
ordinat' hoc probabiliter ignora-
uit. Nō g. que dicit q̄ vis animo fie-
ri non p̄t corpori tñ p̄t. Cū vulgo
dicitur denchen is tzol vñ. Itē tan-
git tex. 7 etiam g. q̄ edificans cōtra
conscientiam 7

¶ In tantum.

Pro crismate ex nominis variatiōe

nihil est recipiendum .nec archidia-
conus p̄ investitura neq̄ pecuniam
nec decani albā vaccaz recipe debēt
¶ Nota tex. qui tāgit de illo qui p̄mo
recipit p̄cium aūq̄ tradat rem. item
gratia gratis debet fieri 7c.

¶ Per tuas.

Pro p̄tatione ad certū titulū faci-
enda nō est aliqd̄ p̄mittenduz. vel
sic. Qui remittit actionē ad bñficiū
ex intitulationē adquisitum symoniā
p̄mittit. Tangit g. quis potest disp̄e-
sare in symonia

¶ Consulere.

Administratiōe rerū eccliarū p̄ pe-
cuniā acquirere symoniacū est. Ar.
g. q̄ sola volūtas facit aliq̄e symo-
niacū. 7 hoc non est veruz dūmodo
voluntas sit contenta suis terminis

¶ Sicut pro

Ratiōe consuetudinis nihil ē p̄ spi-
ritualib' exigendū. Notat g. 7 arg.
p̄ 7 p̄ra etiā ex p̄suetudine possz ali-
quid exigi peti atq̄ recipi p̄ sp̄ualib'
bus. 7 vide hic Hosti. singulariter.

¶ Quoniam

Ponit hec decre. qualiter procedē-
dum sit cuz monialib' monachis ac
etiā alijs regularib' symoniace rece-
ptis in suis monasterijs. Et sic fm̄
Panoz. sūmatur Religiosi precio re-
cepti vna cuz recipientib' de mona-
sterio expelluntur 7 in artiorib' mo-
nasterijs ad agendū p̄niaz detrudū-
tur. sed recepti ante istud consiliū
ponebantur in alijs locis eiusdem
ordinis nisi multitudo sit ī cā. ita tñ
q̄ renūciatur p̄me receptiōi 7 de no-
uo recipiuntur. h. d. Tangit g. q̄ mo-
niales vbi sūt notabiliter pauperes
possunt recipe aliaz dūmodo habe-
at victum 7 tantum portet secum si

Liber

hoc non fiat in fraudem &c

Audiuimus.

Simoniacū est aliquē phibere in-
stitui vel impedire habitū religiōis
assumi p̄textu muneris exigēdi. nō ē
g. an liceat alicui redimere ius suum
sive verationes in iustas

Ad apostolicam.

Ecclesiastica sacramēta sunt libere
p̄ferenda & p̄suetudo laudabilis cir-
ca ea est seruanda. nō gl. que dicit q̄
p̄textu pietatis nō est faciēda impi-
etas. Itē dicit q̄ laudabilis p̄sue-
tudo est circa sacramenta seruanda.

Me dei eccliam

Pro installationib⁹ abbatuz cyster-
ciensū solemnitates seruari non de-
bentz qualiter epo eoz dioc. iurare
debent determinat hoc. c. Nō q̄ s̄b
lectio nōt dñm. obediētia iudicēz. et
reuerentia nōt patrē in iuramentis
vt hic notant doct.

Jacobus canonicus

P̄textu p̄suetudinis non p̄t exigi
prandii a canonico de nouo reci-
pto. Nō g. q̄ hoc casu p̄suetudo ma-
gis p̄iudicat q̄ p̄fectū aliquem
faciat & dicit q̄ p̄ pastillis nihil exi-
gi debz

Si quis ordinauerit

Simoniacū est aliquē ordinare v̄l
p̄ntare sup̄ p̄missione q̄ eos nō inq̄-
eret sup̄ sua p̄uisione. Nō glo. q̄ dicit
qd̄ sit symonia. Itēz q̄ remittere sit
idē qd̄ dare. itē tāgit de affectu siue
opere &c

Mandato nostro

Simoniaci ex solo affectu animi p̄
p̄niam suo p̄nt satisfacere creatori.
Arguit g. ex hoc. c. q̄ p̄ncipis b̄nfici-
um est late interpretandum. Item

q̄ cui p̄ceditur min⁹ p̄cedit v̄l & ma-
ius cū min⁹ p̄cludatur in maiori. l. f.
p̄. i. ff. de ver. ob. & in Barto. itē tan-
git an sola volūtas vel affect⁹ animi
facit aliquē symoniacū

Ti. ne p̄lati vices suas v̄l ecce.
sub annuo sensu cōcedant.

Preterea

Qui dant pecuniā vt ep̄alē vel aliā
iurisdictionez exerceant officio suo
p̄uantur. & cōferens illud p̄ferre nō
poterit & alias canonicē puniet. ar.
g. an q̄ ep̄s vices. i. iurisdictionez
sua potest cōmittere

Quoniam

Regimen ecclie sub annuo censu cō-
mitti nō dz. Nō g. q̄ dicit q̄ ep̄s v̄l
ali⁹ p̄lat⁹ si ecclie sue p̄esse non p̄t iu-
sta de cā p̄t ponere vicariū & illi de
fructib⁹ ecclie p̄uidere.

Querelam

Fruct⁹ eccliarū sub annuo censu p̄ne
p̄cedi. Nō g. q̄ dicit & querit an suc-
cessor locantis eccliam. i. fruct⁹ ecclie
sue debz seruare locationez p̄deces-
soris sui. Itēz tangit g. q̄triplex ē ec-
clesia & quot modis sumit hoc no-
men ecclia &c

Ti. de magistris

Quoniam ecclia

In qualibz cathedrali ecclia vnus
magister in grāmatica eē dz & pro
licentia docendi nullū p̄ciū exigat
Nō g. que dicit q̄ magister dicitur

quint

monedo siue monstrado. itē q̄ alijs
os docz ab alijs tunc edoceri nō dz
z alle. g. concor.

Prohibeas.

Pro docendi licentia exactū repeti
tur iā solutū. nō tex. qui dicit gratis
accepistis gratis date. itē dicit gl. q̄
in pari cā turpitudinis potior ē cō
ditio possidentis. item q̄ negligētis
am subditorū supplere dz epus

Quanto.

A volentib' alios docē nulla est pe
cunia exigēda nulla p̄traria etiā cō
suetudine obstante. Nō g. q̄ cupidi
tas est radix omniū malozū. item q̄
magistri debent esse morigerati et
habere faciūdiā z bonā p̄uersationē
in testem doctrine. z gl. alle. p̄cor.

Quia nonnullis.

Ista decre. addit ad decre. s. e. c. f. z
dicit q̄ i q̄libet loco q̄ sufficē valeat
mgr̄ in grāmatica z in ecclia metro
politana theologus habeatur. Nō
g. que tangit q̄ doctor p̄t petere col
lectā. itez an iudex p̄t petere sūptus
q̄ dz gratis iudicare. itez dicit q̄ spi
ritualia sū t̄p̄alib' diu stare nō p̄nt

Super specula.

Innouatur hic qd̄ dictū est. s. c. p.
rimo de theologo i cathedrali ecclia
statuēdo z additur q̄ de q̄libz ecclia
ad theologia docibiles aliq̄ mittā
Vel sic fm̄ Panoz. Prelati z capla
ad studia theologie scholares docē
les trāsmittē tenentur q̄ in absentia
redditus p̄bendarū suaz z bñficio
rū p̄ q̄nq̄niū integraliter p̄cipiant
Et si p̄rij reddit' ad sustentationē
studij eis nō sufficiūt dz p̄lar' cū ca
pitulo eis p̄uidē. magistri vero do
nec docuerint integre p̄cipiunt fru
ct' bñficiozū suoz. h. di. nō tex. qui

dicit q̄ defraudari nō debent dena
rio in vinea dñi laborantes. Itē nō
g. q̄ dicit q̄ ille iustam hz accusatio
nē ignorātie q̄ neminē hz a quo ad
discat. itē dicit g. q̄ hoc casu q̄tidia
ne distributiōes nō dantur ic.

Tit. de magistris in cle.

Inter sollicitudines.

In studijs romane curie parisiē.
eroniē. bononiē. z salamañ. obēt
esse mgr̄i catholici scholas regētes
i linguis hebraica. arabica. z calda
duo scz p̄ q̄libz linguaz statuit hec
cle. p̄ q̄s eis debeat de stipendijs et
sūptib' p̄uideri. Nō g. q̄ dicit q̄ du
plex est grā scz opans z cooperans
Grā opans p̄parat hominis volū
tatē vt velit bonū. Cooperans adiu
uat ne frustra velit bonū

Cum sit

Is ad quē spectat magisterium vel
doctoratū tribuere p̄i' ad doctorā
do recipit iuramētū q̄ i solēnitare
sua nō expēdat vltra sūmā triū mili
um turoneñ. argenteozū qd̄ si nō fe
cerit etiāsi sit epus p̄ sex mēses a col
lacione magisterij ē suspens'. Zāgit
g. q̄ dicūtur doctores z q̄ dicunt ma
gistri. z q̄ aliq̄ moleste ferunt q̄ no
minant mgr̄i z q̄ mgr̄ dicitur quasi
maior in statione

Tit. de iudeis z sa. et eo. seruis

Presenti.

Cū seru' xp̄ian' emitur cā mercimō
nij a iudeo pro . xij . solidis ipsum
p 3

[Marginal notes in a smaller, cursive hand, likely a commentary or gloss on the main text. The notes are dense and cover the right side of the page, including the top and bottom margins.]

Liber

redimere quosque potest idem si velit fieri christi
an? **N**o g. q. querit quod fiet si non com-
pareat qui istum christianum redimat.

Adulterii.

Judei possunt habere in eorum possessioni-
bus et agris colonos originarios
christianos. **E**t non hic abbas qui dicitur
coloni ascripticius et qui dicitur ori-
ginarius. **I**tem non g. q. ex tpe servitus
adquiritur. et servitia servata fieri de-
bent. **I**tem dicit quod dominus colono invito
ipsum de vno loco ad alium transferre
non potest

Judei de

Lex non permittit iudeos novas eri-
gere synagogas. permittit tamen antiquas
ipsum in quiete habere. **I**tem dicit g. q. si
antiqua synagoga corruerit iudei pos-
sunt eas reformare in pristinum statum
non tamen ut ampliores faciant. et alii. p. cor.

Quia super

Judei ipsa die parasceves hostia vel
fenestras apertas non habeant sed
clausas teneant tota die. **N**o gl. q. po-
nit rationem huius quia iudei illo die com-
miserunt deridere christianos in par-
meliam creatoris.

Judei sine

Excoicari debent christiani qui in domi-
bus iudeorum serviunt iudeis vel sara-
cenis et principes seculares qui iudei
os baptizatos bonis suis spoliari
permittunt. **I**tem dicit g. q. ad nos de
his qui foras sunt. et ponit casus in
quibus ecclesia intromittit se de his qui
foras sunt etc.

Ita quorundam.

Ista decre. ponit tres penas quibus
puniendi sunt christiani qui deferunt sara-
cenis arma et qui serviunt eis in suis
galeis scilicet quod pro ipso iure sunt excoica-
ti. item quod omnibus bonis suis debent

multari. item quod fiunt servi captivorum.
Nota g. de armis et an excoicatus
possit iterum excoicari

Consuluit

Ut. s. in. c. iudei de civitate et dicit de
synagogis iudeorum de novo non edi-
ficandis. non g. que dicit quod constanti-
nus imperator contulit primo libertatem
ecclesie et iudeos servituti subiecit

Ad hec omnibus

Non debent pro aliquo pacto vel precio
cum iudeis morari continue christiani. non
g. hoc verbum continue atque assidue quod
interpolatum potest. hoc intellige potest
dicit g. item dicit quod innocens omni ver-
bo credit

Sicut iudei

In prima parte dicit quod iudei non de-
bent baptizari invitati sed voluntarie
boni. **S**ecundo dicit ne quis audeat eos si-
ne iudicio condemnare nec in suis bonis
consuetudinibus impedire nec coacta
ab eis exire servitia. ultimo ne quis
eorum cymiteria invadat vel mutilet
No gl. cui liceat interficere vel pu-
nire. item dicit quod iudei non sunt hostes
nostri licet sint hostes fidei nostre etc.

Qua sit laudabile

Qui predicat infidelibus promedere potest quod
illi apponuntur dummodo tamen modum cano-
nicum non excedat. in fine indulgetur
cuiuslibet de sui prelati licentia ut valeat
at eis predicare. **N**o gl. quod sancti est
mori quod idolatris vesci. **I**tem tangit
etiam g. in si. quod nullus potest predicare nisi
si missus.

Significavit

Pro redemptione christianorum licet aliqui
portare saracenis qui alias essent ve-
rita. et si quis iuraverit se cum mercibus
non iterum in terram saracenorum nisi
pax esset vel treuga. si pax sit aut treuga

quint^o

ga et portet merces prohibitas non excusat a pena excommunicationis. hoc vult tex. in fine.

Quod olim

Ista decretalis excommunicationis dicit fore omnes qui tempore guerrarum cum saracenis commertia habuerint vel subsidia ad eorum naues prestiterint. put etiam superius in diversis huiusmodi titulis. c. tactum est.

Et si iudeos

Ista decre. in prima parte sui tangit in gratitudine iudeorum qui christianis per gratia faciunt simoniam quod patiuntur cohabitationem et familiaritatem eorum et faciunt christianis sicut mus in pera serpens in gremio et in sinu ignis. in secunda parte dicit quod iudei non debent habere in suis domibus nutrices christianas

Postulasti.

Si iudeus clericum perueniat ei satisfacere per iniuriam cogendum est. Non ergo quod iudeus spirituali pena puniri non potest quia iam extra ecclesiam est et nihil ad nos de his que foris sunt. et g. alle.

In nonnullis

Iudei et saraceni in eorum habitu a christianis debent esse distincti et eorum mulieres in diebus passionis dominice in ornatu non debent incedere nomine saluatoris nostri blasphemare. Unde g. que alle. iura circa distinctionem habitus

Cum sit nimis

Iudeis non sunt publica officia commendantur. Non ergo. et tex. qui dicit quod in deus est blasphemus christi. iteque id quod iniuste extortum est dabitur pauperibus. et g. ar. contra hoc

Ad liberandum.

Ista decre. quasi in summa dicit aliquid supratracta scilicet quibus penis puniendi sunt christiani qui saracenis arma fer-

rum ligamina contra christianos transmittunt ac etiam ipsos in galeis adiuvant vel eis administrant. Et dicit tex. in principio. de terra sancta et eius liberatione. et dicit hic Abbas. quod pena ista imponi debet per principes seculares etc.

Ex speciali.

Ista decre. quasi idem dicit quod decre. cum sit nimis. et loquitur regi portu galie. Sed sic summatur secundum Panorum. iudei vel pagani publicis officiis preficiendi non sunt et si eis regalia iura vendantur ad ea colligenda preficiendum est christianus non suspectus. Et tangit g. de ioseph qui fuit fidelis dispensator pharaonis. de quo habetur. xxij. q. ij. q. ait

Nulli iudeo

Baptisatum aut volentem baptisari iudeus contra sui servitium emere non potest. Secundo dicitur quod si contra mercimonium emerit qui christianus non est nec actu nec proposito quod sibi licet si velit baptisari potest pro. xij. f. ab eius subtrahi servitium. Tertio dicit quod si habent emptum contra mercimonium et infra tres menses ipsum venale non exposuerint vel si pro suo servitio ipsum emerint statim sine precio liber erit. videtur g. que est in hac materia satis notabilis

De iude. et sarace. in cle.

Cedit.

Principes christiani comperere debent saracenos sibi subiectos ab invocatione publica nominis machometi et a peregrinatione quam facere solent ad sepulcrum illius. Non ergo gl. qui tangit historias de machometo et qualiter

*videtur non obstat et ipsi in p. 28. unde si de iude ubi plures
et unde dicitur in fine vultis colligere quod si per gen. q. illi qui lo-
de iudeis qui voluit vix dicitur quod in p. saracenis qui voluit gen. p.
ledit. p. saracenis. 13. m. 14. p. 15. et sic dicitur
quod ista machometi sunt ista in turcia et quod motus appulsi
ab alijs motibus et sic p. 7. de ipso dicit motus et sic p.
remis motus et sic p. 7. de ipso dicit motus et sic p.*

Liber

saraceni ipm colunt de mesquitis
eorum. i. eccijs ⁊ vnde machomet⁹
habuit ortum ⁊ qualiter quidaz ro
manus ipm enutruunt ⁊c

¶ De hereticis

¶ Dubi⁹

Infidelis ē q̄ dubi⁹ est in fide. nec il
li credēdū est fidē veritatis q̄ igno
rat. **Nōt** gl. q̄ nullus in fide tituba
re debz. quia sine aliq̄ dubitatione
firmiter credendū est. itē dicit gl. in
fine q̄ dubi⁹ in fide testis esse nō p̄t

¶ Qui alios.

Errare seipm demonstrat q̄ alios cū
p̄t ab errore nō renocat. **Querit** g.
an indifferent spectat ad omnes id
q̄ dicitur in hoc. c. g. dicit q̄ quo
ad p̄c̄m p̄missuz p̄inet solū ad pre
latos h̄ quo ad p̄c̄m p̄mittēdus p̄
tinet ad omnes ⁊c

¶ Firmissime.

Heretic⁹ vel scismatic⁹ nisi añ sinez
vite catholice ecclie fuerit icorpora
tus p̄demnabitur. et qui ecclie vnita
tē nō tenet nec baptism⁹ nec elemo
sina q̄ntumlibz copiosa neqz mors
p̄ noie xp̄i suscepta sibi p̄ficere po
terit ad salutē. **Nō** glo. que dicit q̄
multis modis dicitur hereticus

¶ Fraternitatis.

Audore p̄denato ipi⁹ scriptura ser
uari non v̄z **Nō** g. que ar. q̄ licz lex
fuerit abrogata ei⁹ m̄ rō plerūqz ad
mittitur. **Itē** ar. de scriptura orige
nis cui⁹ rō admittitur

¶ Si quis ep̄us

Hereticū heredē nemo p̄stituere p̄t
Et videtur istud. c. in effectu velle

q̄ ep̄us nō h̄ns nisi consanguineos
hereticos aut paganos illos heres
des instituire non potest.

¶ In eos qui.

Presbri neqz clerici nō debēt aliqd
in vita neqz in morte illis dare qui
catholici nō sūt licz fuerint eozuz cō
sanguinei. dicit tñ glo. q̄ cā pietatis
ne fame perirent sub spe melioratis
onis p̄t eis aliqd dari.

¶ Quia xp̄us

Xp̄us ver⁹ est deus et homo ex ani
ma rōali ⁊ humana carne subsistēs
Nō g. que dicit q̄ tā laici q̄ etiam
clerici tenētur scire symbolū sed cle
rici magis p̄scrutabiliter

¶ Sicut ait

Heretici et eoz defēsores decernū
tur sentētie excoicationis subiaccere
Nō g. que tangit quib⁹ modis p̄di
tur p̄uilegiū. itē dicit q̄ omni p̄uile
gio cessante mali puniendi sunt.

¶ Ad abolendam

Heretic⁹ male sentiens vel male di
cens de sacramētis ecclie excoicat⁹ ē
⁊ p̄uict⁹ nisi se correxerit ⁊ errorem
abiurauerit. si cleric⁹ ē degradet et
curie seculari tradat p̄ quā etiā pu
nietur. eadē est etiā pena suspecti de
heresi si se non correxerit ⁊ relaps⁹
om̄ino audiētis. denegat. seculares
p̄ncipes q̄ iurare nolūt de ecclia con
tra hereticos defendēda excoicantē
⁊ terre eozū supponūtur interdicto.

Ciuitates aut ipoz resistē. aliarū
p̄mercio ⁊ ep̄ali dignitate p̄uantur.
Exempti vero subūt ordinarijs su
per his qui cōtra hereticos institu
untur. h. d. i. fm. Panor. Vel sic q̄ de
sacramētis ecclie sentit aliter q̄ ro
mana ecclia vel q̄s ipa hereticos iū

quintus

dicat ep̄s vel caplm̄ eccl̄ia heretici sunt censendi. hoc dicit.

Nō g. q. se. va. iurisdic̄tio p̄tinet ad caplm̄. itē in tribus casib⁹ quis traditur curie seculari p̄ depositionem

Curgentis

Bona hereticorum p̄fiscantur nec ad filios vltim⁹ reuertuntur. **N**ō g. q. tāgit cas⁹ in q̄b⁹ filij t̄p̄aliter puniuntur p̄ parētib⁹ ⁊ cū parētib⁹ licet dica tur q̄ filij non portabit iniquitatē patris. hoc fallit in certis criminib⁹ vt in glo. i.

Si aduersus.

Qui heretico p̄stat patrociniū aut p̄ eo p̄ficit istrumētū ab officio suspensus p̄petuo est ⁊ infamis. **N**ōt. g. finalis q̄ papa p̄t infamiā irrogare q̄ ad forū ciuile q̄ tollere eā p̄t.

Cum ex iniuncto

Hec decre. p̄hibz ne laici audeant p̄dicare verbuz dei vel occulta celebrare p̄uenticula vel resp̄ndere sacerdotē etiā si fuerint simplices. itē dicit tex. de asina balaā vide g. que tangit de correptione manifesta et occulta. itē tangit de prelato inutili sc̄ q̄ ep̄us instituit ⁊ destituit

Excōicamus

In hac decre. heretici excōicantur ⁊ relinquuntur iudici seculari. ⁊ bona eorū etiā p̄fiscant. **V**ide tex. ⁊ p̄lege eū qui ponit diuersas penas quib⁹ puniēdi sūt credentes hereticis receptatores ⁊ defensores eorū.

Sicut in vno

Laicis interdicitur officiū p̄dicandi. **N**ō g. q. dicit q̄ p̄textu pietatis nō est impietas faciēda. **I**tē null⁹ p̄t p̄dicare nisi mittat quia dñs dicit discipulis suis eūtes i in iudicū vniuersū

Excōicamus

Ista decreta. excōicat certos hereticos ⁊ nominat eorū sectas q̄ licet diuersis noīantur noīb⁹ ⁊ facies videantur habē diuersas caudas tū ad inuicē habent colligatas

Absolutos

Ista decre. dicit q̄ null⁹ teneat heretico satisfacere q̄ntūcūq̄ fuerit sibi obligat⁹. **V**ide g. q. q̄rit an etiā pena appōsita hoc casu solui debeat. itē q̄ si iurani solvere ⁊ non soluā

Li. de hereticis li. vi.

Quonia ep̄orū

Solus ep̄us puocatis notabiliorib⁹ clericis sue dioc. p̄t sacerdotē degradare cui⁹ difficile sit alios ep̄os ad hoc puocare. ⁊ loquit̄ ista decre. in heretico in alijs criminibus antiqua iura sunt seruāda

Quicunq̄

Excōicati sūt qui hereticos ⁊ eorū receptatores ⁊ fautores sciēt eccl̄iastice tradūt septuorū añq̄ absoluāt p̄p̄ is manib⁹ eos debēt extumulare. itē in hibz etiā ista decre. laicis ne publice vel p̄uate de fide catholica disputent. itē dānat hereticos ⁊ eorū filios ⁊ sc̄dam generationem. **I**tem p̄motos p̄ hereticos dānat ⁊ eorū beneficijs eos puat p̄petuo. itē emā cipationē filiorū irritat ⁊ annullat

Filij vel heredes

Nō creditur filijs vel heredib⁹ infirmorū q̄ dicūt t̄p̄e infirmitatis eorū parentes consolationes dūmtarat cū essent insane mentis ab hereticis

Liber

recepisse si tempore vite fuerint de heresi suspecti

Super eo

Recidivans in heresim abiuratā lz sine vlla audientia tradend' sit iudici seculari si tñ penitet sacramēta sibi ministranda sūt. quia scriptuz est ecclesia non claudit gremiū redeūti

In fidei favore

In negotio inquisitionis heretice prauitatis excōicati et participes vel socij criminis ad testimoniū admittātur si ex circūstantijs non falsa dicere presamatur. Vide glo. circa ista.

Presidentes

Judices excōicati vel de facto iurisdictionē exercentes pñt iudicare hereticos et eorū fautores. Et vide g. q̄ tangit an officialis excōicati possit iudicare. itē hic est casus vbi excōicatus iudicat.

Cum contumacia

Suspectus de heresi si vocat' fuerit vt de fide respondeat si p̄tūmacer se absētat excōicat. Et si excōicatio nē ad annū p̄tūmacer sustineat p̄ heretico et tanq̄ hereticus condemnandus est

Accusatus de heresi

Ista decre. habet quatuor partes. In p̄ma parte ponit tres casus in quib' dicitur q̄s relapsus in heresim. in secūda parte dicitur q̄ piur' in cā heresis certis tñ casib' testimoniū perhibet. Tertio ponit sex cas' olim dubitatos an ad officiū inq̄sitorū spectarent. Quarto dicit religiosos in heresim incidentes puniendos graui' alijs sacerdotibus laicis et clericis. Nō g. que tangit inter alia de inq̄sitorib' quando ip̄i possunt exercere

sua iurisdictionem.

Staturum.

Nō valz statutū ciuitatis oppidi l. ville castri vel alteri' loci p̄ qd' negotiuz inq̄sitionis heretice prauitatis directe vel indirecte p̄tingat impediri. Nōt g. q̄ inq̄sitoruz familia possit portare arma. et non obstantibus statutis.

Ne aliqui.

Sicut officium legati nō expirat re integra mortuo papa. sic et officium inq̄sitorū heretice prauitatis i favore fidei re integra non expirat. Nōt g. differentiam inter inq̄sitorē et conseruatozem et.

Ut officium

Ista decre. ponit tria dicta. In primis informat inq̄sitores q̄ in p̄cedendo contra hereticos debent plus timere deum q̄ homines et eē in absoluendo eos. Secūdo dicit et instruit inq̄sitores qualiter ip̄i in examine testium p̄cedere ac se habere debent et de personis que testificata scribere debent. Tertio instruit inq̄sitores qualiter procedere debent contra eos p̄ quos negotiū inq̄sitionis impediri possit vel differri. Nō g. q̄ tangit de simulatione et de notorijs

Ut cōmissi nobis

Ista decre. dat inq̄sitorib' plura vtilia. Primo dat eis p̄tatem p̄mittendi citatiōes et s̄narū denuntiatiōes. Secūdo dat eis p̄tatez p̄uocandi peritos cleruz et populū vt eis assistāt. Tertio dat eis potestatem p̄cedendi p̄tra illos qui de sua p̄uincia ad alia se trāserunt p̄uinciam. Quarto dat potestatem repetendi libros et processus commutandi et

quint^o

mitigādi penas pūādi z pūatos nū
ciandi officijs z honoribus hereti
cos fautores z defensores eorum ita
tū q hoc fiat de diocefanozū vel in
eorū absentia vicariozū suoz p̄silio
nisi ij dem scienter talibus beneficia
ptulissent

Contra xpianos

Contra xpianos qui ad rituz trāsi
erūt in deozū pcedendū est tāq̄ p̄tra
hereticos. z idē de xpianis q fuerūt
iudei z baptisati ad iudaismū redie
runt nisi coacti fuerint baptisati.

Decreuit.

Uxor p̄ter heresim mariti sui dote
sua nō pūabitur z hoc verū si tpe cō
tractus matrimonij heresim ignora
bat. Notat gl. q hoc casu presumit̄
ignorantia donec proberur scientia.

Statutum.

Ista decretalis declarat qualiter fi
lij hereticorum puniuntur z in quo
gradu z q̄so debz hoc intelligi. et
dicit. Si titius fuerit heretic^o z ha
buerit filium z filiam vterqz istozū
subiacebit pene z prohibitioni et si
ipse filius habeat filium ipse nepos
ex filio subiacebit prohibitioni zc.
prouz g. declarat quā vide.

Inquisitores.

Inquisitores heretice prauitatis p
papam deputati sine speciali man
dato pape contra episcopum non
inquirunt. Sed si episcopum circa
heresim culpabilem sciuerint pape
hoc denunciabunt.

Per hoc q

Ordinarius siue delegatus p̄t in p
uincia siue dioc. sua inquirere d̄ her
esi non obstante p̄missione inquisi
tori facta per papam Item dicit de
cretalis qualiter simul z inquisitor

z ordinarius' possunt in hoc facto
inquisitionis procedere z sentētiā
simul ferre. ite n si non possunt con
cordare debent processuz ad papā
mittere zc.

Ut inquisitionis.

Ista decretalis approbat in prima
parte sui et seruari precipit leges ca
nonibus non contrarias per frede
ricum contra hereticos promulga
tas. Secūdo precipit rectores loco
rum parere inquisitorib^o ordinario
vel alteri eozū in inuestigatione ca
ptione custodia z punitione hereti
corum z fautorum suorum z eorum
pmulgationibus vt appellationib^o
non obstantibus. ita tamen q de il
lo crimine cum sit mere ecclesiasticū
nec iudicent nec cognoscant p̄trafa
cientes z non parentes z eorum fau
tores excōicat quā excōmunicatio
nem si per annum sustinuerit vult
eos vt hereticos condemnari. Adē
glosa q constitutio facta contra ca.
non ligat zc

Cum fm leges

Bona hereticozū ip̄o iure sūt p̄sisi
cata. qd̄ pbatur triplici argumēto
legali. h̄ apprehēso bonozū fieri nō
d̄z p iudicē secularē nisi post p̄nun
ciatum fuerit super crimine p iudi
cem eccl̄asticū qui hoc possit.

Statuta.

Ista decre. in p̄ma parte sui conce
dit in negotio inquisitionis hereti
ce prauitatis p̄cedi posse simplici
z de plano. in sc̄da parte dicit quid
iuris si ex publicatione nominum
accusatozū z testium ip̄is piculum
immineret. et quid si non immine
ret. Et si fictiones vitari precipit
nē dicatur periculum vbi non est

2 qd si m...
Capit 2 in...
Nolentes...

Liber

Marginal notes on the left side of the page, including phrases like 'Marginalis...', 'Ad...', and 'Nolentes...'. Some notes are written in a smaller, cursive hand.

vel ecotra. In tertia pte pstones et
statuta pdecessoz suozuz papa sup
hoc negotio edita his pstonib no
aduersa corroborat. no hic g. q i p
cessu suo tangit de processu iudicia
li sumarie 7 de plano 7 sine figura
iudicij. quid opant illa verba et qs
possit talia pmittere an inferior a pa
pa. ite tagit qs dicat iust met 7 qd
dicat piculum scz mors detruccio
mēbz pprij vel parentū vel deuasta
tio substātie suozū vel parentum

Tit. de hereticis in cle.

¶ **A**ultozum.
Ista cle. ponit. v. q pt qlibz facere si
ne altero scz diocefan 7 inqstioz in
negotio inqstionis. Itē scdo dicit
que non pt facere sine altero 7 quo
impedit vel interesse nolens pmitit
alteri vices suas. Tertio puidet cir
ca muros vel carceres hereticozuz
ipozū claves custodesz custodū mi
nistros. Quarto ponit iuramentuz
custodū ministrozū suoz notarioz
7 alioz officialium. Quinto punit
eposz inqstiozesz eozū substitutos
q faciendo vel omittēdo delinquūt
in hoc officio. Sexto pfirmat antiq
iura huius pstitutiōi nō obstāris

¶ Nolentes.

Ista cle. in pmo determinat etatē i
qstiozū. Scdo punit inqstiozes qui
p̄tertu officij sui illicitis modis pe
cuniā extorquet. vel ob delictū cleri
cozū eccliarū bona confiscat. Tertio
p̄cipit officialibus notarijs 7 socijs
vt hoc facientes reprehendant 7 su
periorib denuncient si pbare pnt.
Quarto phibz inqstiozib abusu ar
mozū 7 circa q̄ntitatē officialiū zc.

¶ Ad nostrum

Handwritten notes at the bottom of the page, continuing the text or providing commentary on the main text.

Ista cle. dānat sectā beggardozū et
beginaz alemāniez p̄tra ipoz erro
res 7 cecitates excitat diocefanozū
7 inqstiozū officij. 7 vide eā quia
est singularis in hac materia 7 tan
git pulera dicta faciētia multū ad
salutē xpianozū. itē tagit de osculo
an sit mortale p̄ccm 7 de actu vene
reo.

¶ Tit. de scismaticis 7 ab eis oz.

¶ Quod a p̄decessore.

Ordinationes bñficiōzū collatiōes
facte a scismaticis sūt irritē ipō iure
Nō gl. que dicit q ecclia dicitur va
care qñ hz pastozē scismaticū. item
tangit g. qd si iste scismaticus aliqūdo
adqrit ecclie an ecclia possz hoc tene
re. quia p̄modū cū in p̄modo p̄pen
sari debz. Soluit q in fauorez ec
clesie hoc seruare potest

¶ Fraternitati.

Ordinat a scismatico exēcutiōez oz
dinis nō recipit nisi cū eo fuerit dis
pensatū. Nō g. q dicit qliter p̄cedē
dū sit cū dispensatione qñ p̄ccm est
occultū 7 qñ p̄ccm est manifestū. et
post dispensationez sup p̄ccō occul
to quis p̄t accusari zc.

¶ Tit. de scismaticis. li. vi.

¶ Ad succidendos.

Ista decre. ponit declarat atq ad
memoriā reducit omnib xp̄sifidelis
b 7 qualiter iacob 7 petrus colum
nenf. 7 iohannis fratris iacobi pa
tris dicti petri filij propter eozum

Vertical marginal notes on the right side of the page, including phrases like 'Ista...', 'Nō...', and 'Ad...'. Some notes are written in a smaller, cursive hand.

scismaticā et hereticam prauitatem fuerunt a cardinalatu depositi atque reiecti et qualiter fuerunt puniti ut ceteris esset in exemplum. **Nō** gl. q̄ satis ē notabilis et tangit de arborē infructuosa. **Itē** tangit de iustitia et de tribuna xp̄i p̄ quā significatur ecc̄ia.

¶ De apostatis et rei. bap.

¶ Preterea

Si apostata in crimine deprehensus uolenter detineatur ab ecc̄ia non repetitur. **Nō** g. q̄ triplex ē apostasia sc̄z a fide ab obedientia a regula sc̄z cū quis recedit ab ordine et religione.

¶ Ex litteraz

Qui p̄b̄ ministerium rebaptisationi irregularis est promoueri non potest nisi forsitan sit occultum. **Nō** g. q̄ minori etati subuenitur. **Itē** tangit g. an ingressus religionis tollat irregularitatem. quia hoc casu huiusmodi sine dispensatione delinquens quod intrauit religionem promoueri ad ordines non potest.

¶ De fraternitatis.

Clerici de apostasia infamati deficiente probatione se purgare coguntur. **Nō** g. q̄ intelligit istud. c. de clerico in sacris vel in aliqua religione professa p̄stituto non autem clericus seculari qui potest renūciare facto non tamen uerbo de quo uide doc. hic.

¶ Quidam sicut

Apostatāt qui per baptismum legis ueteris ritus obseruat. **Nō** tex. qui dicit quod quis non debet indui ueste lino lanaque p̄texta. **Itē** melius est uiam dei non agnoscere quam agnitam preterire. **Item** dicit g. q̄ nemo debet claudicare in duas partes. itē quod nemo potest duobus dominis seruire.

¶ Anobis.

Religiosi qui dimittunt habitum si nolunt ipsum reassumere sunt in carceres tradendi. **Nō** g. que dicit quod homines bandicij et non asperitatis imo p̄missis ad fidem sunt inuitandi. **Itē** dicit quod clericus potest uxorem suam ligare ut pena docente fiat obediens.

¶ Consultationi tue

Religiosus qui in apostasia recipit ordinem nequit sine ratione. pon. licet in suscepto ordine ministrare. **Nō** g. que tangit casus in quibus solus papa habet dispensare.

¶ De his qui filios occidunt.

¶ Veniens

Mulier qui filium interficit est in monasterium detrudenda. **Nō** gl. q̄ secundum leges mulier aliter punitur quia dominus non uult mortem peccatoris. itē dicitur in fine quod melius est quod mulier uinibat quam quod multis se exponat.

¶ Intellexim^o

Propter interfectionem filij uxorem a viro separari non debet. **Nō** gl. q̄ dicit quod de peccato iuravit homo non separat. itē dicit quod hoc casu iuramentum non ualuit quia potius debuit peti mala quam malo consentire.

¶ De infantibus

Ista decreta. docet quia p̄ntia puniri debent parentes qui filios suos occidunt siue per ignorantiam siue scienter et est nobilis. **Nō** tex. qui dicit unum valde notabile uerbum quod ibi debet esse p̄sideratio pietatis ubi non uoluntas sed euentus mortis causa fuit. **Itē** nota g. que tangit hoc casu de graui et leui culpa precedenti. et secundum hoc p̄siderat penitentiam imponendam.

Liber quintus

¶ Tit. de infan. et lang. exponen.

¶ Si a patre

Qui exponit seu exponi pmittit suū filiū siue seruū pdit ius qđ in eis habebat. idēz in languidis si eis alinēta negentur. **¶** Nō g. q. hoc casu q. tacet consentire videtur. **¶** Itē dicit q. paternus affectus vincit omnē affectū cū pater plus diligit filiū q. seipm prout est g. nō. in. l. isti quidaz. ff. qđ metus cā. **¶** Itē tangit g. q. infantes et languidi alendi sunt. **¶** Itē ar. gl. idu. cendo q. abbas monachuz vagabū dū reducere d. qđ si non fecerit et ali qđ in mūdo adquisierit monasterio nō dabitur. et alle. gl. ad hoc iura p. et contra.

¶ Tit. de homicidio.

¶ Si quis per

Qui prodicionaliter et p. insidias interficit aliquē ab ecclia nō h. imunitatē. **¶** Nōt g. q. ab ecclia nō defendit q. delinqt p. tra ei. imunitatē siue sit ecclia siue ei. cymiterio

¶ Interfecisti.

Hic habes q. sit pena siue p. n. im. ponenda ei qui latronem interficit vbi ab eo poterat se liberare vel vbi ad cautelam penitētiā facit quam agere non tenet. **¶** Nōt gl. q. licitū est publicū latronē interficere. nō gl. q. dicit de cervisia q. illa cōiter fieri solet in anglia. itē q. penitens non d. portare gladium.

¶ Si perfodiens

Nocturnus fur sine culpa diurnus sūt nō sine culpa p. occidi. **¶** Nōt g. et querit qđ si fur vult me interficere nunqđ possum eum prevenire. item quid si percussit me et recessit nunqđ

possum eum Insequi. **¶** Item notat q. a lege diuina omnis sciencia sūpfit exordium

¶ Cum iuramento.

Propter obseruatiā iuramēti homicidiū pmitti non licet. **¶** Nōt tex. de herode q. iurauit de s. cto Johāne. nō g. q. dicit q. i generali sermone multa excipiuntur quia omnia illicita intelliguntur excepta etc. **¶** Item que specialiter petita nō fuissent p. cessa etiam non excipiuntur etc.

¶ Si aliquis

Qui p. pinat venena sterilitatis hōi. da est et hoc intellige q. n. tum ad penam legalē. **¶** Nōt glo. que dicit q. hoc casu quo ad penam spūalē nō est irregularis ac si hominem interfecisset.

¶ Sicut dignum

Hoc. c. p. mittit octo q. p. sideranda sunt in p. n. iungenda p. homicidio. nōt tex. qui dicit q. idēz excessus magis puniēdus est in vno q. in alio. **¶** Itē dicit q. potuit hominem liberare a morte et non liberat euz occidit. **¶** Nōt g. que est multū notabilis et tangit quib. modis pmittitur homicidium. **¶** Itē q. p. c. m. nō dimittitur nisi ablatum restituatur etc.

¶ Presbyterum

Qui causa discipline aliquē interficit vel occasionem mortis prebuit ē p. p. deponendus. nōt gl. q. leuis castigatio magistris p. m. i. s. a. est. item q. iste q. n. tum ad gratiam innocens est nō q. n. tum ad legem

¶ Continebatur

Clericus cuz laico ludens nec dilige. tiam adhibēs irregularitatē incurrit si ex ludo homicidiū subsequat. **¶** Nōt g. q. clerici debēt in ludo respicere q. ludus nō sit noxius. et q. cum

De homicidio

laicis n̄ ludāt. 7 g. all. ad hoc iura ic̄.

Lator presentium.

Homicidiū fortuitū nō imputatur ex ludo licito subsecutū. **Nō** gl. q̄ dicit q̄ licz etiaz q̄q̄ ludere sicut Isaac. itē Joseph lusit cū fratrib' suis. 7 dicit g. q̄ hoc casu ludus licitus fuit

Suscepimus.

Regularis qui p̄ re tpali aliquē interficit vel occasionez mortis p̄stat irregularis censetur. **Nō** gl. que dicit q̄ clericus defendendo res suas saluando ip̄as non d̄z aliquē interficē

De cetero

Diacon' q̄ homicidio cāz dedisse videtur nō videt' ad sacerdotiū p̄mouēd'. **Gl.** exponit cām. id ē p̄cilio vel p̄cepto vel ope vel suggestiōe. itez q̄ cām dāni dat dānū ic̄.

Ad audientiam

Homicidiū casuale imputat' ei q̄ dedit operā rei licite si nō adhibuit diligentia quā debuit. **Vel** sic ex culpa p̄tingens homicidiū casuale imputat' h. d. **Nō** tex. q̄ dicit q̄ in dubijs semitā debem' eligere tutiorem. **Tan**git g. q̄ quis p̄t moderate 7 leuiter corrigere familiam suam ic̄.

Dilectus filius

Cum quis dat operā rei licite casuale homicidiū sine culpa contingēs ei minime imputatur. **Nō** gl. q̄ sol' actus nō facit quē irregularē si non assit voluntas 7 culpa.

Ex litteris

Casuale homicidiū nō nocet ei qui vt non occideret curauit diligentia adhibere. **Nō** gl. que videtur tangē differentia inter infamia 7 graue scādalum. itē dicit q̄ p̄pter scandalum q̄q̄ innocens punitur ic̄

Ex litteris

Huius. c. calus est vt. s. in p̄mo. c. **Tan**git gl. hui' .c. qualiter clamare d̄z q̄n presumitur ibidē aliquēz posse pertransire scz caue caue

Significasti.

Ut. s. in. c. dilectus fili'. **Nō** g. q̄ tangit q̄ in defectum p̄bationis statur iuramento alicui' cū queritur de cōscientia ip̄ius 7 tunc delictūz solum deum habz vltorem

Petrus diaconus.

Cum amici mei p̄ me aliquē interficiūt cōtra meā prohibitionem mihi non nocet. **Nota** glo. que dicit q̄ petrus hoc casu non fuisse reus etiam si non prohibuisset dūmodo tamen non dedisset consiliū. itam dicit g. q̄ de voluntate nō debz se quis purgare ic̄.

Significasti

Cum quis a plurib' percutitur 7 nescitur ex cui' ic̄tu interficitur in dubio debent omnes pro homicidis haberi. **nō** tex. 7 g. qui dicunt q̄ licz vim vi repellere. 7 qualiter hoc p̄cedat deducitur in g. cū moderamine culpate tutele. alio modo in continēti. vt dicit g.

Tua nos.

Monachus cyurgā exercens irregularis ē si ex ea mors fuerit subsecuta. **Nota** g. que tangit q̄ eventus mortalitatis nō imputatur medico. **Itē** dicit gl. q̄ promouendus abstinere debet ab omni eo per quod posset ad effusionem sanguinis peruenire.

Sicut et.

Si concept' viuificatus interficitur qui hoc facit homicida reputatur.

Liber quintus

Uot g. dram hoc casu qñ fet^o vivit i corpore matris. **I**te qñ aia est ifusa z fm hoc lex distinguit

Postulasti

Clerico iustitiā petenti de laico nō iputatur si iudex secularis sāguinis vindictā exercent in eisdem. **N**ō g. q̄ dicit absit vt ea que propter bonuz facim^o nobis iputentur si preter voluntatē nostrā cuiq̄ maluz contingat z alk. gl. plures pcor.

Exhibita

Qui occasionem mortis dat z ppter imperitiā medicorū aut incuriaz parentū moritur lesus irregularis ec si veniā petierit nō dicitur **N**ō q̄ lz ludere z glo. alle. ad hoc pcor. itē d. g. q̄ totū id qd facit ecclia est misericordia z alle.

Joannes.

Homicidiū casuale non imputatur ei q̄ nō occidit nec fuit in culpa etiā si ad cautelam veniā postulavit. **T**āgit g. z tex. q̄ cuz campana datur signū ppo. itē dic gl. q̄ nobis imputari non debz.

Petitio tua.

In iusto bello interficiēs nō efficiēt irregularis. nō g. que dicit q̄ licz clerici possūt alios exhortari ad bellū in propria persona tñ pugnare non pñt. itē d. q̄ sancti^o ē in hac vita sub inferiori habitu dño famulari q̄ alta indebite appetendo dānabiliter ministrare.

Quidam

Casus est hui^o. c. vt cas^o. s. in. c. ex lte teris pmo. s. e. **N**ō glo. que dicit q̄ lter z quibus verbis p̄monitio hoc casu fieri dz. quia dz clamare. cave cave. **I**te dicit g. q̄ casus fortuitos nullus hominū consilio p̄videre p̄t z alleg.

De homicidio. lib. vi.

Pro humani

Ista decre. ponit horredū factū affinozū z ponit multitudinē penaz bis qui homines p̄ tales affinos interfici mandant vel procurant ac ec ipos affinos receperant. **T**angit g. de ptate petri z successorū suozū. itē tangit g. de pñia sera. q̄ non sit tutū expectare pñiam vsqz ad finem vite. **I**te dicit gl. de ordine scz q̄ vbi ozdo nō servatur zc. itē tāgit de ptate q̄ qui ptati resistit omnipotēti deo resistit z alle. concor.

Prelatis.

Sine pena irregularitatis pñt clerici de suis malefactorib^o p̄queri corā iudice seculari etiā de criminib^o ex quibus debetur pena sanguinis ex p̄sse p̄stendo q̄ ad penam sanguinis nō intendūt. **N**ōt g. q̄ hoc casu requiritur protestatio expressa

Is qui mandat

Mandas aliquē verberari circa mutilationez mēbrū vel ne occidatur si talis mutiletur vel interficitur mandans est irregularis. z idem dicēduz est in mandatario zc

De homicidio in cle.

Si furiosus.

Si furiosus aut infans seu dormiens hominē mutilat vel occidat nullā ex hoc irregularitatē incurrit. **E**t idē dicēdū est de illo q̄ mortē aliē vitare nō valens suū occidit vel mutilat inualozem. **N**ota g. bene que est magistra in hac materia. **J**o. ponit

*Si furiosus. No^o q̄ irregularitas d̄ nō p̄u impet^o am^o ex p̄o p̄u defectu p̄uicē q̄ qd p̄p̄bet ad extirpationē ordines p̄mouit p̄u m̄p̄tū p̄p̄pe n̄ de offi legi s̄ q̄ d̄ m̄p̄ an p̄u ubi p̄d p̄taz de m̄p̄ irregularitē Et p̄z p̄d irregularitē nō qd p̄uicē ex defectu offi p̄p̄o p̄u de fūo et de habe^o de corpore vical^o z h̄p̄ alia p̄uicē ex defectu corpore aliozū z h̄p̄ p̄p̄o ḡm̄ q̄ d̄ ex morte d̄ ex mutilatē mēbrū in h̄p̄ d̄ ex p̄p̄o l̄ am̄p̄ho p̄u m̄p̄tūz p̄d̄m̄ d̄ q̄ i p̄uicē q̄ m̄p̄ d̄ m̄p̄ i mod^o r̄ q̄ i r̄o h̄p̄ i r̄a p̄uicē de p̄ d̄p̄o. **T**ā p̄uicē ex culpa ut qd p̄b̄a l̄ p̄uicē p̄p̄o l̄ d̄p̄o d̄ p̄uicē d̄ illo h̄p̄o p̄uicē i m̄p̄ nō p̄uicē d̄ i r̄ d̄ p̄uicē d̄ r̄o v̄eī i v̄p̄o r̄*

De torneamentis i anti.

plures in ea allegationes x. et cōcor
dat dubia et opinionones

Titulus de torneamētis

Felicitis

Casus ē talis 7 p̄t tot⁹ titulus sic sū-
mari Qui ad torneamēta eūtes ludē
di cā ibidē decedūt carēt ecclastica se-
pultura. sec⁹ si illuc iuerūt cā petendi
debita Nō q̄ fm leges licet aliqd̄ fa-
cere ad ostētatiōem viriū Itē nōt gl.
q̄ p̄ penitentiā viaticū intelligit Itēz
nōt g. q̄ hoc casu mal⁹ p̄cedit s̄ min⁹
phibetur

Ad audientiam

Istud. c. est supra sūmarū i fine sūma-
rii capituli p̄mi 7 tangit d̄ illo q̄ alia
ex cā scz p̄cipiēdi debita sua mortu⁹ ē
sub equo in torneamētis Et gl. tāgit
q̄ animus est inspiciendus x̄

Titulus de clericis pug. i duello

Porro

Cū clerico pugnate i duello p̄t ep̄us
suus dispensare si ex duello mors v̄
membroz mutilatio non fuerit sub-
secuta Nota glo. q̄ duellū ē phibitū
7 pot⁹ cleric⁹ d̄z pati om̄e malum x̄.

Henricus

Qui p̄ aliū aliq̄ i duello inficit ir-
regularis ec̄ censet Nō g. que tangit
q̄ deū tētare nō debem⁹. Item tāgit
q̄bus modis committit̄ homicidiū.

Titulus de sagittariis

Artem illam

Ista decre. phibz illā artē mortiferā
7 odibilē balistariorz atqz sagittario-
rū exerceri aduersus xp̄ianos catho-
licos sub pena anathematis Et intel-
lige tex. de bello iniusto. quia i bello

iusto licet pugnare etiam cum bali-
stis Tāgit glo. d̄zām inter canonē la-
te snie 7 ferende. Itē m̄ti⁹ agit cū le-
ge q̄ cū m̄stro legis Itē ponit d̄zām
inter istaverba p̄cipio sub pena excō-
municatiōis ne hoc fiat. et excōmuni-
co illum q̄ hoc fecerit

Titulus de adulteriis et stupro

Si quis seduxerit

Violator v̄gis ducz eam i vxorē vel
dotabit eā. qd̄ si nōvult vel nō p̄t do-
tabit verberabit vel i monasteriū de-
trudit Tāgit g. q̄ dos fiet iuxta facul-
tates dantis et honestatem puelle

Peruenit

Ista decre. ponit penā qua punitur
q̄ virginē seduxit Nō g. q̄ hoc v̄bz
stupro p̄tinet ad virgines qz virgines
p̄rie stupratur Itē q̄ hoc casu m̄ti⁹
agitur iure canonico q̄ civili

Si vir sciens

Maritus vxorē in adulterio pseuerā
tē retinens particeps est peccati 7 pe-
nitentē semel ex vrb̄anitate recipere d̄z
Nota glo. que dicit q̄ p̄zōn⁹ est tur-
pitudinis q̄ celat crimē vxoris. xxiiij.
q. i. ca. i. et. c. quēadmodū d̄ iureiurā.
cū p̄ hoc quodāmodo lenociniū vi-
dei committere presumptiue

Maritis

Maritis ex suspitiōe violēta p̄missuz
ē vxores suas accusare 7 ip̄i plus ce-
teris de adulterio ip̄as accusare p̄nt
et defendere Nō gl. extraneo hoc ca-
su vxorē accusare non licet. Itē tāgit
gl. de xl. dieb⁹ infra quos vir hoc p̄t

Significasti

Propter cōfessionē adulteri non pu-
nitur adulter licet propter infamiāz
inde ortaz debeat se purgare Notat

Liber

glo. q. licet aliqua duo sunt pnera q̄
nis constat de vno tamen non pstat
de alio. **I**tez tangit quis debeat reco
ciliare eccam. **I**tez tãgit qñ sacerdoti
Indicēda ē purgato z q̄liter isto casu

Intelleximus

Adulter petēs restitutōez mariti p̄
ceptōz adulterij manifesti repellit n̄
si vir etiã adulterat? p̄bet. **N**ōt g. i. fi.
casus i q̄b? vir vxorz adulterã accusa
re nō p̄t. **I**tez tãgit g. i. p̄n. q. licet mul
er spōte recedat a viro si volens redi
re nō fuerit admissa d̄z spoliata

Tua fraternitas

Adult̄ neq̄t aduultere p̄sortiū declina
re. **D**ubitatō fuit in hoc. c. an delictū
supueniēs rei iudicate de iure vel de
facto asserat p̄iudiciū z videt q̄ sic
Itez nōt g. q. licet vir aduultere debitiū
reddere nō teneat ip̄am tñ de domo
expellere p̄pria auctoritate nō d̄z z g.
Titulus de raptoribus alle.

De illis

Raptor ab illo ep̄o punit i cui? dio
cesi rapinaz p̄misit z iudex domicilij
eidē suffragat q̄ remittit eū? ad locuz
delicti ut em̄ d̄z vel pleni? z sic rōe ra
pine sortit̄ q̄s forz nō sui iudicis? z ab
eo poterit p̄niri p̄prio iudice suffra
gate. h. d. **P**rimo ponit excessus. **S**e
cūdo pena. ibi. **P**lacuit. **N**otat gl. qñ
q̄s p̄t conueniri in dioc. alteri? tã in
foro cōtētiōso q̄ etiã penitentiali zc.

Super eo

Raptor publicus repellit ab ecclē sa
crinēris atq̄ admittit si voluerit pe
nitere siue in morte siue in vlt̄a. **V**el
sic et clari? fm̄ p̄not. **M**anifest? rap
tor vel ecclē violator si restituit vel re
stituedo cauet in vita et in morte ad
penitentiã et ad sepulturã admittit.

Si vero noluit cauere cū posset z in
morte nō p̄t clerici ei? sepulture inter
esse nō debēt et clerici interessētes v̄l
iniūgētes penitentiã p̄tra hãc dispo
sitōez deponūtur ab officio z bñficō
Nō glo. q. tãgit q. inanis est exactio
quã excludit iopia debitoris. c. o dar
dus d̄ soluti. **I**tez tãgit g. an q̄s p̄t pe
nitere de vno p̄ctō et de alio non an
valeat talis penitētia

Excommunicationi

Qui mercatores aut alias euntes p̄
mare ex cã honesta spoliant reb? suis
excommunicationi subdant. **I**tez nō
debet sibi quis d̄ calamitate alterius
aliquid vendicare z alle. glo. concor.

In archiepiscopum

De criminib? cognoscūt ep̄i et penã
imponūt s̄z vindictã sanguinis nō at
tingūt. **N**ō g. q. tãgit an cã criminalis
posset ecclastico iudici cōmitti z q̄lez
penã iudex ecclastic? p̄t infligere. z q̄
les cause p̄nt sibi delegari

In literis

Violatori ecclaz sepultura ecclesiasti
ca non negatur si p̄ suū presbytez in
fine fuerit absolutus. **N**otat g. q. in
cendiarij ecclesiaruz postq̄ sūt publi
cati a solo papa absoluuntur

Cum causa

Tenz m̄rimonij cū raptore p̄tractū.
nec eo p̄sumato alē sine licētia alteri?
p̄t religionē intrare. **N**ō gl. q. ad hoc
solet allegari an stat? p̄fessionij p̄iugū
i p̄iudiciū m̄rimonij sp̄ialis siue car
nalis. **I**tez q. p̄sensus sol? sufficit alte
rius coniugum vt alter coniugū pos
sit intrare religionem.

Accedens ad

Crimē rape? nō impedit m̄rimonij
inter raptorem et raptam contractū

si cōsensus postea interueniat **Nō** q̄
fm̄ ātīquos canones et leges raptor
non potuit cōtrahere cum rapta

Titulus de furtis

Qui furatur

Qui furatur hōiem et eū vendiderit
cōuict⁹ morte moriat⁹ **E**t intellige hō
minē liberū qz q̄ furat serū hac p̄a
nō tenet **I**te tāgit gl. q̄ pena mortis
fm̄ canones nō imponitur et alle.

Fures

Si fur vel latro ī furādo vel dep̄dā
do occidantur p̄ eis non est orandū
sed si cōph̄ent vulnerati fuerint et
diacono vel presbytero p̄fessi cōmu-
nio eis non ē deneganda. **T**angit gl.
q̄ in necessitate laicus potest audire
confessiones x̄.

Siquis

Tpe necessitatis famis atqz nudita-
tis pm̄ittit furtū in pane et veste. **T**ā-
git glo. q̄ tpe necessitatis omnia sunt
communīa. et alle. iura. **I**te querit g.
quare fornicatō nō admittit ita bñ ī
necessitate sicut furtū et homicidiū
Vide glo. que querit et non soluit er-
go tu cogitare debes

Qui cū fure

Qui p̄tem capit cū fure occidit aīaz
suam qz non solum fur reus ē h̄ etiaz
ille q̄ furti conscius querēte possessō-
re non indicat **T**āgit gl. an et quādo
q̄s teneatur furem indicare

Ex literis

Fur occult⁹ p̄ pactā penitentiā et re-
stitutōz pm̄ouet ad ordines **A**rguit
g. q̄ m̄iti⁹ agit cū sp̄ote p̄fesso q̄s p̄u-
ctō **I**te tāgit q̄ penitentiā nō valet si
ne reitutōe nisi p̄ inopia fieri nō p̄t

Titulus de usuris

Plures

Si creditor de fructib⁹ pignoris re-
cipit sortē deductis expensis tenetur
creditor pignus restituere **T**angit g.
q̄ illud dicitur fructus quod rema-
net deductis exp̄sis et qd̄ ip̄o iure p̄
fructus liberatur pignus

Quoniam

Istud. c. vult idē in summa quod ca-
pitulum p̄cedēs sed addit tacite idē
esse in laicis nam in p̄cedenti. c. tñ
fuit mentio facta de clericis. et glosa
modicum tangit et alle.

Quia in omnibus

Manifesti usurarij ad communionē
altaris ad xp̄ianam sepulturā vel ad
oblationem offerendam admitti nō
debent **N**ota glo. que tangit q̄ mul-
tudo non excusat peccatū. **I**tem di-
cit q̄ usura in utroqz testamento ē p̄-
hibita **I**tem dicit de quatuor prin-
cipalibus concilijs

Super eo

Non licet usuras recipere ut etiaz ca-
ptiui inde redimerentur ex ipsis. **T**ā-
git gl. et dicit q̄ pretextu boni malū
fieri non dz **I**tem dicit tex. q̄ pro al-
terius vita non est mentiendum.

Cum tu

Usurarij qui sunt soluendo per penā
concilij lateranē. compelluntur resti-
tuere usuras quas etiaz ante conciliū
receperūt facultatibus non existentib⁹
bus debēt possessiones empte ex pe-
cunia fenebrī vendi. et debentibus re-
cipe satisfieri. hoc dicit. **N**ota text. q̄
dicit q̄ peccatum non dimittitur ni-
si ablatum restituatur.

Libet

In civitate

Qui vendit rem plus q̄ valeat eo q̄ differt solutioez precij peccat nisi dubium sit an tempore solutionis plus vel minus valeat. **Notat gl. de p̄cio rerum** q̄ non ex affectione singulorū sed cōi estimatōe taxari debeat. **Item dicit q̄ res tantum valet quantum vē di potest ēē**

Preterea

Usurarius monit⁹ nō desistēs si clericus est ab officio et beneficio suspenditur. si laicus ē excommunicat⁹. **Nota glo. que tāgit qd̄ opatur hīc suspē sio in clerico** **Item dicit q̄ ep̄s potest hoc casu dispensare**

Conquestus

Fruct⁹ rei p̄gnorate cōputant̄ in sortē sed vnū calum excipit scz si pignus sit feudum ecclē tamen ecclā iterū non debet seruitiū recipere a vasallo. **Et de glo. que alios etiam ponit casus.**

Quia nos

Heredes usurarij filius vel extrane⁹ vsuras extortas per defunctū restituere compellitur. **Nota gl. q̄ qlibet filius tenetur de portione sua ⁊ quantum ad eum puenit** **Item glo. querit quid si vnus filiorum non esset soluendo. an alius deberet totum soluere. et glosa arguit p̄ et contra**

Consuluit

Mutuās ea inēte ut pl⁹ sorte recipiat non dans parabolam iuramenti nisi aliquod recipiat et intellige pabolā. quia facit iurare q̄ sibi tali die soluet iam cum non possit. ne periurij reus videatur debitor. prologat terminū creditor et ob aliqd̄ recipiē vendens rem plus debito quia solutiōem p̄cij retardat tenetur de his in iudicō ani

me. **Tangit gl. an mutans possit ali quid secundario sperare ēē**

Quā perniciosum

Usurarij super vsuris conuenti appellari non p̄nt quomin⁹ satisfacciant de vsuris. **Vide glo. in hoc. c. que videt̄ idem innuere in quolibz crimine manifesto alias si iniuste grauaret̄ app. nō esset deneganda**

Per miserabilem

Per subtractōez cōmunionis xp̄ta norū ecclā iudeos cogit ad vsuras restituēdas. **Notat glo. q̄ iudei puniūtur per ecclā pena corporali et etiam pecuniaria ita tamen q̄ ad vindictā sanguinis non procedat**

Quas dudum

Usurarius q̄ fecit debitorē iurare de soluendis vsuris vel non repetendis ecclesiastica censura compellit̄ ab exactione desistere et receptas restituē

Quia frustra

Non auditur usurarius p̄ receptum impetratum sup̄ recuperādis vsuris quas alteri soluit nisi prius restituat quas extorsit. **Nota glo. que tangit an delinquens contra vnā legē pdit beneficiū alterius legis** **Item q̄rit an ne sufficiat cautio ad restituēduz vsuras ēē.** **Item qd̄ si nullus repetat.**

Cum in dioc.

Manifesti usurarij etiaz nemine accusante per penam lateranensis cōcilij per ordinariū compelluntur. **Nota glo. que tangit q̄ principes impediēt p̄cessum cōtra vsurarios p̄nt excommunicari.** **Item tangit quando usurarius dicatur manifestus**

Salubriter

Maritus fructus rei dotalis sibi obligate pro dote non p̄putat in sortē.

Nota glo. que ponit casus ubi de re dotali maritus tenetur computare fructus in sortem . et que requiruntur ad hoc ut non computet Item dicit g. contra illud Qui emolumentum sentit et damnnum sentire debet

Cad Michael laicus

Istud capitulum idem videtur dicere in summa quod. c. Quia frustra s. e. Vel sic summatur fm panoz. Repe- tens usuras no auditur nisi restituat extortas per se vel per aliu a quocumq; causam habet Nota glo. que videtur dicere qd isto casu fili? tenet ex delicto patris et agitur hic ex facto patris

Quanto

Iudei qui a christianis graves usuras extorquent vel de suis bonis decimas et oblatiões non soluunt ecclesijs priuantur christianozum commercio Nota glo. qd cessat argumentum a contrario Item dicit de usura que dicatur moderata et que imoderata

Nauiganti

Mutuas nauiganti pecuniã et quãq; in se recipiat periculum usurarius est censendus. Item qui dat decem solidos ut alio tempore sibi totidem in e- sure tradantur si dubitetur et postea plus soluant usurarius no est censendus. eodem modo excusatur qui panos vel alias merces vendit ut certo termino recipiat pro eisdem. si tamẽ tempore contractus non fuerit venditurus Nota glosam que dicit mutuum dantes nihil inde sperantes. Item dicit glo. qd nulla cõpensatio admitti debet ut usura exigatur Item tangit glo. de dubio qd propter dubium excusatur. dicit tamen propter periculum animarum cautius fore abstinendum

Titulus de usuris li. vi.

Usurarum;

Ista decretalis primo innovat et ob- servari precipit lateranense conciliũ contra usurarios editum. Secundo precipit dominis et vniuersitatibus terrarum ne permittant alienigenas in terris suis conducere domos ad ex- ercendum fenus vel conductas habe- re et qd aliquis eis ad hoc domos no locet ad aliquod tempus et imponit penam clericis contrafacientibus et etiam laicis

Quanti

Manifesto usurario licet mandauerit usuras restitui ecclesiastica sepul- tura negatur nisi primo satisfaciatur. Vel fm formã huius decretalis ido- nec caueatur. sepelientes eos contra hanc constitutionem lateranensis co- ciliij penam incurrunt. testamenta eo- rum aliter facta non valent. Nec de- bet eis aliquis interesse vel eos absol- vere vel ad confessionem admittere. Tangit gl. quis dicatur usurari? ma- nifestus remittendo ad glo. s. c. pro- ximo. quibus autez usure debeant re- stitui. vide per hoc glosam hanc et si- militer qm procurator adquirat dno.

Titulus de usuris in Cle.

Uex gravi

Officiales cõitatum facientes dictã- res vscribentes statuta super usuris soluendis non repetendis vel non re- stituendis vel iudicãtes fm illa vel

Ex glosa 9 3
Omnia q; legi dei p̄ multum et id est de nunc
et de. *U*bi dicitur qd usury cogit ad liby rōm
p̄ay? in usury ubi no qd est p̄cibus cogit et mouy qd est
l̄m̄ aliy p̄ ad adp̄m̄ suo et qd p̄ sua p̄a r̄p̄m̄
in d̄ l̄m̄ ḡm̄ C de testi et d̄ qd p̄b̄m̄ ad p̄l̄y 25
p̄p̄l̄it 2 adp̄m̄ ḡm̄ d̄m̄ *L*icet aut p̄t̄m̄
d̄m̄ d̄m̄ r̄p̄m̄ d̄ p̄m̄ vid̄ ḡm̄ l̄m̄ d̄m̄ r̄m̄
p̄ d̄ h̄ et p̄ p̄m̄ *E*t p̄ p̄ usury d̄m̄ p̄
d̄m̄ p̄ l̄m̄ r̄m̄ d̄m̄ d̄m̄ d̄m̄ d̄m̄ d̄m̄ d̄m̄
p̄m̄ qd no ad d̄m̄ r̄p̄m̄ p̄m̄ d̄m̄ ad d̄m̄ p̄m̄
qd d̄m̄ r̄m̄ p̄m̄ l̄m̄ ḡm̄ d̄m̄ d̄m̄ d̄m̄ p̄m̄ p̄m̄

p[ro]p[ter] q[uo]d g[er]m[an]o illi q[ui] male p[ro]p[ter] d[omi]n[u]m p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 v[er]u[m] p[ro]p[ter] q[uo]d p[ro]p[ter] d[omi]n[u]m p[ro]p[ter] q[uo]d d[omi]n[u]m p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 d[omi]n[u]m p[ro]p[ter] q[uo]d p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]

Liber De falsarijs

non delentes illa si possunt infra tres
 menses de libris communiatum vel
 illa seruantes excommunicati sunt.
 hoc pmo. Fenoratores in canfis vsu
 rarum edere coguntur libros ratios
 num suarum. hoc secundo. Pertinas
 citer asserens vsuras no esse peccatu
 bereticus est. hoc tertio. Nota glo. q
 est in hac materia singularis

Titulus de falsariis ;

Falsidicus testis
 Qui falsum dicit testimonium deum
 iudicem et parte offendit. Nota tex.
 qui dicit q vterqz reus est qui verita
 tem occultat et mendacium dicit. Ta
 git glosa de sententia p falsos testes
 vel instrumenta lata et qualiter pu
 niri debet falsus testis et e notabilis

Super eo;
 Sententia lata per falsas literas no
 debet executioni mandari. Tangit g.
 q per falsas literas nulla attribuitur
 iurisdicchio. Item q executor super se
 dere debet cum allegatur falsitas. et
 qualiter hoc pcedit alle.

Ad audientiam
 Clericus falsificas sigilluz principi
 deponitur et ei caracter aliquod eni
 dens signum imprimitur et in exiliu
 mittitur. Tangit hic. gl. qualiter iste
 caracter debet imprimi. et per quem
 Item q fiat sine emissionem sanguinis

Cura sepe
 Existens in curia literas ap. non reci
 piat nisi a manu pape vel officialiuz
 eius ab ipso deputatoruz. persone tn
 solennes per nuncios recipere possunt
 de manibus tamen predictorum. Si

contrafaciens fuerit laicus excommu
 nicatur si clericus suspenditur ab ofi
 cicio et beneficio. Vide glo. que loq
 tur de excommunicato impetrante

Licet ad regimen
 Hic habes. ix. modos falsitatis. qui
 melius per inspectionem oculoru in
 telliguntur q elocutione aliqua exp
 mantur. Nota glo. que ponit etiam
 alios modos falsitatis qui ponuntur
 in textu. est etiam notabilis et utilis

Quam graui
 Falsae sunt litere papales i quib' eps
 vocatur filius vel inferior frater vel
 vni scribitur in plurali. Notat doct.
 ex hoc capitulo q stilus curie e attē
 dendus in literis et deseruit hoc ad
 multa.

Ad falsariorum
 Qui per se v[el] per alios literas papa
 les seu apostolicas falsant excommu
 nicati sunt cum suis fautoribus z cle
 rici ab officio et beneficio sunt prius
 ti et degradandi et curie seculari tra
 dendu per quam etiam laici puniunt
 Si autem clericus falsis literis vti
 officio et beneficio spoliatur. Si lai
 cus excommunicatur. Item dicit. gl.
 allegans ignorantiam etc.

Accedens
 Non presumitur quis falsare literas
 v[el] simplici iusticia nec punitur si hoc
 comperto desistat illis vti. Nota gl.
 que dicit q non presumitur q quis
 in re modica velit committere doli.
 Et tangit glo. quid si quis falsum af
 firmet de re propria cuius noticiam
 habuerit presumitur ne pma facie co
 tra ipsum. Vide glo. que arguit pro
 et contra

Ex conscientia

p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]

Propter paucarum literarum rasuram in loco non suspecto rescriptum non probat falsū. Nota glosā que dicit q̄ modica suspicio non debz sapiētis animum immutare. et alle. glo.

Titulus de fortiligijs

In tabulis

Furta rerum ecclesiarum non sunt i tabulis aut codicibus aut alias sorte vel inspectione astralabij inquirenda et hoc dicit cum capitulo sequenti quod incipit. *Ex tuarum*. Notat glosa in capitulo primo q̄ quelibet fors non sit mala. Item glosa in capitulo secundo tangit de simplicitate z de eo qui bono zelo aliqd̄ facit.

Ecclēsia vr̄a

Sors intantum in electiōibus reprobat̄ q̄ etiam electio compromissariorum per sortem non debz admitti neq̄ assumi. Notat glo. an quis possit seipm̄ eligere. Item q̄ persona electa nullo casu debet computari inter eligentes. Item ad quem pertinet cōfirmatio et examinatio processus et etiam persone electe. Item glo. arguit de sancto mathia qui fuit sorte electus. Item dicit glo. q̄ fors in pluribus casibus admittitur. Item dicit q̄ fors in se non est mala, sed ex causa prohibetur.

Titulus de collusionibus

Rescripta

Si accusator ab accusatione desistit debz iudex inquirere an hoc per collusionem faciat. Vel sic fm̄ panoz. Accusatore desistente ab accusatione p̄t iudex ex officio suo inquirere sup̄ crimine illato quod intellige ut hic per eum. Nota glosam que tangit dram̄ inter factum bonum z illud quod bene fit. quia iudei bonum opus fecerunt sed tamen non fecerunt bene. de quo vide glo. Et nota glo. magnam que compendiose dicit de tribus generibus causarum. et qualiter dupliciter a lite recedatur vide eam.

Crimina

Crimina probata puniri debent etiam si accusatus cum accusatore i amicitiam redijt.

Colludimus

Beneficō seu officio suo privatur q̄ per collusionem constituit illud censuale. Vel sic. Clerici super suis beneficijs colludentes ab eis debēt penitus removeri. Vel sic et generalius fm̄ panoz. Colludens in causa beneficiāli beneficō privari debet. hoc dicit. Nota gl. que dicit quid sit collusio. est inter actorem z reum latens z fraudulenta conventō. Item dicit q̄ colludium nō debet manere impunitum. et alle. ad hoc concor.

*Collusio.**collusio*

Intantum

Iterum contra illum inquiretur de crimine qui per collusionem prius fuerat absolutus. Vel sic fm̄ panoz. Absolutio d̄ crimine illato per collusionem facta non impedit facultatem iterum accusandi et inquirendi de illo crimine. hoc dicit. Notat gl. prima qm̄ prelati debet inquirere quando. s. scandalum videtur. Item tangit glo.

quid sit tergerisare

Titulus de delictis puerorum

Pueris

Impuberes preterquam in vicio carnis delinquere possunt. puniuntur tamen mitius quam adulti. Nota textum qui dicit quod puerilis etas plena est furcis mendacijs et periurijs. Item tangit glo. de pueris septem annorum quod committere et mentiri possunt. Item ratione etatis mitius agitur.

Referente

Pater ex delicto filij impuberis non tenetur. Vel sic. In puero multum relinquitur quod in adulto grauius punitur. Vel sic. Impubes percussus alium non debet puniri pena pecuniaria secundum consuetudinem terre. nec ob. quod potest exigi a patre. Tangit hic glo. quod pater non debet puniri pro filio. Item notat glosa quod ab episcopo habente regalia a principe pro regalibus illis appellandum sit ad papam. de quo vide glo.

Titulus de clerico venatore

Episcopum

Iste titulus ponit penas quibus puniuntur episcopi presbyteri et diaconi habentes canes aut accipitres aut huiusmodi ad venandum. Episcopus enim tribus mensibus a communione suspenditur. si presbyter duobus.

si diaconus ab omni officio suspenditur. Potest tamen sic breuiter summari. Clerico prohibetur venatio et contrafacienti pena imponitur. hoc dicit cum sequenti. de qua in textu. Nota glosam que distinguit de multiplici venatione. Item tangit quando admittitur venatio. Item dicit quod isto casu plus punitur minor quam maior. Item dicit quod clerici specialiter sunt serui domini.

Omnibus

Summatum est supra capitulo primo.

Titulus de clerico percussore

Si quis

Qui in aliquo gradu sacro percussor extiterit corripatur a crimine. et si se non emendauerit deponatur. Vel sic. Clericus alium percussus et monitus non desistens deponendus est. Nota glosam que tangit de eo qui in vlu habet percutere et in ludo etc.

Preterea

Episcopus duobus mensibus ab administratione missarum suspenditur qui fecit aliquem ultra modum crudeliter fustibus verberari. Vel sic. Non potest episcopus penam grauem verberum imponere. Notat glo. quod ex temporis prolixitate presumitur hic. et sic etiam presumitur ex temporis breuitate. Item notat glosa in fine quod episcopus querens timeri verberibus deponi debet ab officio.

Presentium

Duobus annis a missarum celebratione suspenditur. presbyter qui associat repellentes

violentiam in cōflictu ubi aliq mortui sunt et lapides proiecit licet nullum percussit. **¶** Vel sic. Non punit clericus ut homicida si fuit ipse in conflictu pro parte violentiaz repellentium licet ibi aliqui mortui sunt et ipse lapides proiecerit ex quo nullum ipse percussit. hoc dicit. Tangit glo. q. presbyter hoc casu se defendendo lapides proiecit &c.

Continencia

¶ Assumēs arma ut cum alijs predonibus resistat licet facto neq. consilio suo homicidium fuerit subsecutum ad ordines promovēri non potest si ab alijs homicidium fuerit perpetratum. **¶** Vel sic. Clericus qui fuit in conflictu ubi aliqui fuerunt occisi sine eius facto vel consilio d. iure communi promovēri potest. hoc dicit. fm illum intellectum. **¶** Alio modo legitur q. dispēsatīe potest talis promovēri. Nota tex. et glo.

Titulus de maledictis

Innotuit

Maledicens pape puniendus est ut deinceps alij deterreant et abstineant a tali reatu et ipse arceatur. hoc dicit. **¶** Nota glo. que est notabilis et mgra et videtur arguere quādo quis tenetur dimittere iniuriam et quādo nō et remittit et alle.

Gratuimus

Ista decretalis ponit penam quam patitur qui contra deum vel sanctū aliquem blasphemiam publice dicit. **¶** Nota textū q. in arbitrarīis plus d. puniri delinquens in beatam virgīnem q. in aliquem alium sanctū. **¶** Nota glo. q. dicit quantū delictū sit blasphemare q. graviter etiam remittat. **¶** Itē tangit glo. q. vna iurisdīctio iuvuatur per aliam. **¶** Item notat g. q. qm non exprimitur aliqua specialis moneta intelligit vnaalis et alle.

¶ Titulus de clerico excommūicatio ministrante

Titulus de clerico excommūicatio ministrante

Si quis epūs

Episcopus pbr aut diaconus depositus iuste pro certis criminib. si ausus fuerit ministerium sibi dudum commissum attrētare ab ecclesia abscindatur. **¶** Notat hic glo. q. idem dicendum est si iniuste dummodo sententia non sit lata contra ordinem iuris.

Si quis pbr.

Si degradat. vel suspēsus celebrat et monit. nō desistit excoīcat. et si nec sic desistit ad req. sūdem ecclē p. pncipē secularē i. exilium mittat. **¶** Nō gl. q. tāgit an degradat. p. ficiat. **¶** Item tangit d. invocatione auxilij secularis.

Clerici autem

Interdict. vel excoīcat. celebrans et monitus nō desistēs deponit. **¶** Nō g. q. tāgit q. s. possit cū deposito dispensare et ipm restituere &c.

Excoīcati vel interdicti si celebrāt deponunt nisi p. eorū multitudinē pena minuet.

¶ Nō g. q. tāgit q. p. eorū multitudinē ē multitudinē et q. nō. **¶** Itē tāgit glo. q. dicunt multi. **¶** Tāgit g. oram suspensionis ab officio et bñficio. **¶** Itē qd si dicat ep. suspēdo te ab officio et bñficio.

Illud dñs

Excoīcatus celebrās deponit nisi pena illa misericorditer remittatur. **¶** Et fm hoc nihil affert istud. c. de nouo.

ideo summo aliter ut aliqd afferat. et sic. si habes noticia excōicationū. p. so. laz. famā celebrat d. de rigore deponi licet cū eo possit misericorditer dispensari. hoc dicit fm. panoz. Tāgūt hic doc. 7 glo. tāgūt q. in notorijs nō est opus monitiōe. Itē dicit q. papā etiā fallit obliuio. Itē tāgūt de fama 7 an q. s. debeat se credere ex fama excommunicatū. non visis literis.

Fraternitati
Excōicatus celebrans a bñficio deponitur. dicit glo. in hoc capitulo q. ep̄s potest predictos clericos perpetuo deponere. tamen non potest euz eis dispensare. dicitū ē. s. e. clerici 7c.

Postulasti
Collatō bñficij excōicato facta non valet et scienter excōicatis bñficia cōferens a bñficij collatōe suspendit. hoc primo. Celebrās in loco interdico si ē clericus secularis bñficijs priuat. si monachus vel monialis in artius monasteriū detrudit. Itē dicit glo. in fi. q. hoc casu clericus non auidetur si dicit se iniuste excōicatum.

Proposuit
Excōicato post absolutōem bñficiū conferri potest. Uel sic. Qui nō probat contra eū cui facta ē collatio tpe receptōnis bñficij vt excipit stat facta collatio p. prelatū. Uel sic. Valet collatio bñficij ei facta q. prius fuit excōicatus s. tempe collatiōis absolutus. Itē nota hic q. excommunicatus suā d. custodire absolutōem. Itē notat hic glo. q. hoc casu testes viris usq. admittuntur scz illi q. dicit aliquē excōicatum et q. dicit se absolutū.

Apostolice se.
Qui pbabiliter ignorat se suspensuz celebrando irregularis nō est. Uel sic.

Suspensus vel excōicat⁹ celebrās ignorans nulla indiget dispensatōe respectu irregularitatis. alias sec⁹. Nō glo. q. alle. paulū. d. veniā merui qz ignorans feci. Itē dicit g. q. q. s. absens et ignorans potest excōicari et suspēdi. Item tangit glo. q. nulla snia vel statutū ligat nisi sciatur. Itē tangit d. eo q. per epistolam excōicat⁹ an sit statim excōicatus q. cito epistola sit scripta vel quando recipit.

Si celebrat
Istud. c. ē multuz difficile 7 h. 3. plura dicta et ergo casus simplicit̄ poni nō p̄t. Uel p̄t dicit q. celebrās i. minori excōicatōe. l. 3. grauit̄ peccet. tñ irregularis nō efficit et eligere p̄t et ea q. sunt iurisdictionis exercere. scient̄ tñ eligi nō p̄t. Itē ip̄e peccat p̄ferendo ecclesiastica sacramenta. collata tñ nō carent stute dūmō tñ nō i. contemptū ecclesiastice discipline et p̄tra. phibitōem nō cōmunicet excommunicato.

Titulus de clerico nō ordinato ministrante

Si quis
Nō ordinat⁹ sacramentalit̄ baptisās v. celebrās p̄pter snā temeritatē abijcitur ab ecclā et nūq. ordinabit. Nō gl. q. baptisim⁹ tpe necessitatis a quo libet potest recipi etiā ab heretico. i. forma tamen ecclē 7c.

Ex literis
Diaconus missam celebrās ad sacerdotium non promouetur ad temp⁹ a diaconatu suspenditur sed in beneficio cum eo poterit dispensari. Tāgūt glo. q. clericus depositus debet clericaliter viuere. nec debet in obprobrium cleri mendicare. Item querit hic glo. an papa vel episcop⁹ possit hoc casu cum diacono dispensare.

Titulus de clerico per sal. pro moto.

Tue litere
Qui ignoranter per saltu de subdia conatu fit presbyter post penitentia in diaconum ordinatur et demum poterit in presbytero secum dispensari. Notat hic glo. prima de negligetia que fuit hic crassa et supina Item querit quid de illo qui nullum habz ordinem et promovetur in sacerdotem Item quid de laico Item quid de epo. Item dicit g. q. sicut vir et mulier unum faciunt matrimonium ita clericatus et sacerdotium unum faciunt episcopum

Titulus de eo qui furtive ordines suscepit

Veniens
Qui furtive ordinatur male suscepti ordinis potest per suum episcopum executionem habere et promovetur ad maius nisi excommunicatio lata fuerit contra talem Vel sic et clarius Qui furtive recipit ordinem in suscepto ministrare vel ad superiores ascendere non potest. Si contra hoc facientes lata erat excommunicatio et hoc sine dispensatione pape. Sed si excommunicatio lata non erat episcopus et abbas potuerunt dispensare Nota glo. que dicit q. ille furtive ordines suscepit qui contra sententiam sui episcopi et sine examinatione promovetur

Cum
Irregularis efficitur qui in una die ad minores ordines et ad subdiaconatum ordinem promovetur Notat glo. q. omnes minores ordines una die conferri possunt et glo. ad hoc alle. et remittit.

Immotuit
Ut. s. e. in. c. Veniens. Notat glo. et rex. notabiliter tangit q. episcopus potest ferre sententiam excommunicationis ne quis plures ordines maiores suscipiat. Item tangit de illis qui contra sententiam excommunicationis suscipiunt ordines q. deponendi sunt.

Titulus de excessibus prelatorum

Pervenit
In ista decretali papa monet prelatos abstinere a gravaminibus subditorum et comminatur penam contrafacientibus Notat gl. q. sententia excommunicationis non debet ferri sine ordine iudicario et q. episcopus in excommunicando debet requirere consensum capituli.

Ad hoc.
Episcopi ecclesias subiectas archidiaconis ab eis liberare non possunt. Vel sic et generalius. Non potest episcopus sine causa ecclesiam alteri subiectam ab ipsius subiectione et obsequio liberare. h. d. Notat glo. q. episcopi non debent alteri diminuire ius suum citra eius premissum nec potest episcopus in preiudicium alteri alteri dare privilegium Item dicit q. servitium ex consuetudine prestitum peti potest etc.

Ad aures
Archidiaconi ecclesias sibi subiectas ad suos usus retinere non possunt. Vel generalius et sic. habens collationem seu subiectionem beneficii illud pro suo usu retinere non potest seu sibi conferre. hoc dicit. Notat g. q. archidiaconi causa custodie possunt ecclesias retinere. si ad eos pertinet institutio adhuc non debent sibi retinere sed alios instituire

Clerici
Clerici si sunt sodomite deponuntur.

Libet

et in monasterio detruduntur si laici excommunicantur **Uel sic.** contra naturam incontinentes si sunt clerici **z.** ut in primo sum. **Nota glo.** q. sodo mite dicuntur filij diffidentie quia d eorum salute diffidendum est. **Item dicit glo.** de vicinitate **z.**

Sane si episcopi

Quod iniuste petunt episcopi ab abbatibus possunt ipsi abbates propria auctoritate denegare **S**ubditus non tenetur parere superiori aliquid exigenti seu precipienti contra tenorem sui privilegii hoc dicit **Nota glo.** que dicit q. omnis cura in dno. tam in monasteriis q. in alijs pertinet ad epm nisi sint excep. ti. et alle.

Illud etiam

Ista decretalis ponit penam illorum qui cum sint vicarij volunt seingere se vel erigere contra personas id est contra suos prelatos **Uel sic** Vicarius ecclesie usurpans sibi ipse ecclesie personatus contra prestitum iuramentum ad officij sui executionem admitti non debet **Nota glo.** que dicit q. personis vilibus sunt beneficia deneganda et subtrahenda

Cum ad quorundam

Denegatur prelati procuratio qui secum ducunt personas et euectores ultra numerum in concilio lateranensi si statutum **E**t sententia excommunicationis propterea in subditos lata non tenet **Uel sic.** Excommunicatio lata contra subditum quia non parz contra privilegium sibi a superiore concessum non tenet **Nota glo.** q. sententia excommunicationis lata contra privilegium pape non tenet et est nulla.

Sicut unire

Abbas subiectus episcopo monasterium suum alteri monasterio subijcere vel unire non potest sine auctoritate dioecesani etiam d. metropolitani consensu **Uel sic** Prelatus inferior citra episcopum non potest suam ecclesiam vel sibi subiectam alteri unire sine episcopi consensu etiam metropolitani auctoritate inveniēte. hoc dicit. **Nota glo.** que ponit casus certos quos papa sibi soli reservavit

Quam sit graue

Clericus qui de suo crimine publice gloriatur propter quod scandalum inde secutum est ab officio et beneficio suspenditur. et per hoc commune summariz nimis restringitur sensus literę. quod videtur contra principiz c. et ideo simpliciter potest sic summariz **S**uspendi debet clericus qui de suo crimine publice gloriatur **Notat h. glo.** q. confessio extrajudicialiter facta preiudicat hoc casu. quia non refert undeque crimina claruerint ut puniantur.

Ex lris vestris

Episcopus cuius auctoritate homicidium est commissum ab altaris ministerio et officio pontificali et episcopatus administratione deponitur **Uel sic** Prestans causam directe vel indirecte homicidio committendo eo commisso privari debz officio pontificali et sacerdotali et ab administratione episcopatus remoueri. hoc dicit **Uel sic.** Clericus auctoritate directe vel indirecte vel consilium homicidio prestans irregularis efficitur. **Notat glosa.** q. clerici non prohibentur

tur consilia dare principibus i crimi-
nibus. dummodo tamen fungantur
potius vice consulentis q̄ suggerentis
glo. alle. ar. ff. de questi. l. i.

Inter dilectos

Ab obtinenda dignitate repellitur
usurarius & publicus aleator **Uel sic**
Collatio beneficii facta indigno oc-
culto cassari debet & conferentes scdo
ante cassationem prime collationis pua-
ri debent ea vice potestate conferen-
di. **Notat** glosa q̄ ludere in aleis li-
cet conuuij causa & hoc fm leges **Itē**
qui delictum siue peccatum suum ex-
cusat auctoritate siue consuetudine
magis peccat **Item** tangit de falsario

Accedentibus

Abbatēs d̄ matrimonijs cognoscere
et publicas penitentias iniungere et
indulgentias dare non possunt. nisi
speciali iure hoc eis cōpetat. **Uel sic**
et generali. **Cognoscere** de causa ma-
rimoniali. item penitentias publi-
cas et indulgentias cōcedere spectat
ad dignitatem episcopalem vnde in-
ferior prelatus d̄ his se introrūtere
non debz nisi ip̄i cōpetat hoc d̄ iure
speciali. hoc dicit. **Notat** glosa q̄ q̄li-
bet suis finibus debet esse cōtentus.

Bilectus filius

Ad reuelandum peccatores siue pec-
catum in penitentia confessum sacer-
dos urgeri non potest **Notat** glo. q̄
nemo compelli debet ad indicandū
furem. ff. de prescrip. §. l. solent. **Item**
notat glo. q̄ sententia excommunica-
tionis lata sub conditione suspendit̄
p̄ appellatōnem etc.

Bilecta filia

In preiudicium prelati non possunt
subditi singulares erigere signa colle-

gij **Uel sic** Clerici ecclesie vbi iā sine
ipsis collegium est non possunt facte
re vnum corpus **Uel sic** **Privati** ho-
mines regulariter nequeunt constitu-
ere collegiū et habere signa collegij
nisi aliter eis conceditur. **Notat** glo.
quot modis dicitur corpus **Itē** tan-
git glosa de sigillo quis potest habe-
re sigillum.

Gravem

Qui contra iuramentum negat pre-
latum dominū suum vel coram secu-
lari iudice de ip̄o conqueritur vel eū
inuadit beneficō est priuatus seu de-
poni debet quod pro eodem est **No-**
tat glo. quid sit homagium **Item** q̄
omnis contumacia aduersus preside-
capite punienda est

Mimis iniqua

Ista decretalis ponit quindecim re-
prehensibilia in quibus prelati exce-
dūt a q̄b̄ papa p̄cipit p̄latos absti-
nere **Nō** h̄n̄ istud. c. et ei⁹ glo. et inue-
nies quātas tribulatōes sustinent re-
ligiosi viri a p̄latis ecclesiarū p̄pter eo-
rum auariciam etc.

Mimis praua

Ista decretalis ponit duodecim pre-
dicatorum et minorum grauamias a
quibus precipit prelatos abstinere
Nō gl. q̄ dicit q̄ oēs religiosi q̄ pplm
nō h̄nt ad synodū ire nō tenent **Itē**
tangit gl. q̄ religiosi p̄latis nō p̄stāt
iuramētum sed clerici seculares

Tanta est

Violās interdīctū iurisdicōe et cla-
uū p̄tate se puat. **Uel sic.** **Nō** seruās
interdīctū suspensus ē ab officio & be-
neficio et omni iurisdicōe. **Hoc**
dicit. **Nota** q̄ violans interdīctum
contemnit claves petri

Item nota qui non servat sententia interdicti tanq̄ suspensus beneficia conferre non potest. Item celebrantes in loco interdicto interdicti sunt. Item nota glo. que tangit et est singularis de materia interdicti etc.

Titulus de excessibus prelatorum li. vi.

Cum ex eo

Mendicantes non possunt acquirere nova loca ad habitandum vel alia qua antiqua alienare vel mutare absq̄ speciali licentia pape que d̄ hac p̄hibitione faciet mentionem In adq̄rentibus tamen loca pro heremitica vita ducenda cessat prohibitio Notat gl. prima qui dicuntur mendicantes. Item in fine dicit glo. q̄ religiosus mendicans de licentia prelati sui potest heremiticam vitam ducere

Titulus de excessibus prelatorum in Cle.

Frequens

Ista cle. prouidet contra. xxx. gramina que prelati religiosis inferebant a quibus prelatos cessare precipit. et suos subditos cessari facere subter religiozorū privilegia et iura seruari Notat g. q̄ ep̄us potest ab exemptis moderatū petere subsidiū Itē tangit de notario q̄ requisit̄ recusat facere instrumentū Itē tangit et dicit q̄ p̄stitio p̄t fieri p̄ lr̄as Itē tangit an p̄uilegium de fructibus beneficiorū primi anni extendatur ad exēptos Itē dicit q̄ vna ē vniuersalis ecclesia extra quam nullus saluatur Itē vnus est dñs vna ē fides et vnū baptisma.

Titul⁹ de noui operis nūciatōe

Intelleximus

Quod edificatum est post denuncia- tōem noui operis demoliri debet expensis construentis Uel sic. Cum aliquid noui construitur siue iure siue iniuria debet fm̄ statuta legum ⁊ canonum terminari Uel sic. etiaꝫ ecclesia edificata post nūciatōem noui operis destruenda est expen̄ cōstruentis Nota glo. in capitulo primo que tangit que requiruntur in denuncia- tione et tāgit de noua ecclā edificāda

Cum ex iniuncto

Summatum est. s. c. proximo. Nota tamen in tex. q̄ vbi non tenet princ̄ pale nec accessorium Notat gl. quis debet denunciare nouum opus. Et quis dicatur facere nouū opus. Itē arguit glo. pro monachis q̄ semper presuntur habere bonam causam. Itē tangit tex. et glo. de scandalo. d. Si scandalisatur frater meus nō co- medam etc. Item dicit gl. q̄ multa fi- unt et etiam omittuntur propter scā- dolum vitandum. et qualiter illa in- telliguntur vide tex. et glo.

Significantibus

In optōne est nūciantis nouū op⁹ an infra tres menses de p̄iudicio suo an vero debeat ostendere et interim cessetur ab opere recepta cautōe de ope demoliendo statim edificare p̄mit- tat Notat g. q̄ restitutio quāq̄ differ- tur licet p̄batōes sūt ī p̄mptu ⁊ alle.

Is cui opus

Non obstante cautōe p̄stita ab edi- ficante de demoliedo opus tenetur edificans expectare spatiū trium mē- suꝫ si volueris p̄bare ip̄m edificasse post denunciaōez in p̄iudiciū iuris tui Ex isto tex. notat glo. q̄ in optio- ne est denūciatoris an velit statim do-

Handwritten marginal notes in a cursive script, likely a commentary or gloss on the main text.

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, partially cut off.

quintus *De punit*

cere de iure suo vel vsq; ad tres menses an statim recipere cautōz de opere demolendo

Cirulus de privilegiis

Epālia

Non debent episcopi nisi in ciuitatibus seu locis insignib; collocari. Nota textum qui t̄git aliquō vilescere propter suam numerositatem. Item notat glosa in fine sui q; sponsa statim nō tradenda est

Sicut in

Non obstante privilegio fori puniē per ecclesiam laicus ecclesie malefactor. Nota textum qui dicit q; laicos coercere non est contra legem agere sed legi facere subsidium. Item dicit glosa qui malos coeret minister est domini cū deo non potest pinguior victima offerri q̄ reus iniquus

Cum et plantare

Religiosi etiam exempti decimas a laicis recipere non debent sine dioc. consensu. hoc primo. Excommunicati et interdicti omnino non debēt admitti ad diuina etiam per religiosos exemptos. hoc secundo. Religiosi etiam exempti in ecclesijs non pertinentib; ad eos pleno iure non instituūt nec destituunt inconsultis episcopis. sed rōem erigūt de temporalibus ab institutis. hoc tertio. Hospitalarij et tēplarij semel in anno celebrāt in ecclesia posita in loco interdicto ibi tamē non sepeliuntur corpora mortuorū. hoc quarto. Confratres exemptorū seu ipsorū oblato qui in totum se non transfulerunt iudicari possunt ab or-

diarijs locoꝝ h. d. fin panoz. Nōt g. q; qlibet tenēt vitare excōicatos etiā exemptos. Itē t̄git g. qd notat illaverba pleno iure et q̄ tūc ep̄s h; facere et exercere i p̄dictis ecclesijs. Itē t̄git g. de illis fratribus q; a privilegiatis emunt et dicunt se exemptos

Bilecti filii

Privilegijs suis ē puādo q; privilegijs derogat alioꝝ. Nō tex. i. si. q; dicit q; papa vult illoꝝ privilegia curtare q; autē t̄tis scripturis se. ap. hoc est privilegijs alioꝝ volunt obuiare

Ad hec

Privilegiatus excōicatu i cimiterio sepelire non dz. Nota glo. que t̄git q; communicādo excōicato mortuo quis incidit in excōicatioem. qd non est verum fm opinionem hostien. et etiaz Jo. an. exceptis casibus in. c. ex cōi de hereticis et.

Si de terra

Trigēta ānis factēdo p̄tra privilegijs potit illud sine renūciat eidē. Nō i. si. tex. q; libez ē vnicuiq; suo iuri renūciare. Nōt glo. q; privilegiū potitur eo ip̄o q; q̄s nō vitur eo. et sic etiam leges p̄ disuetudinē abrogant. qz res de facili ad suam naturā rediguntur. et alle. glo. iura ad hoc et. Pec tamen decretalis non tenet vt infra eo. c. accedentibus in fi.

Porro quāvis

Privilegiolorum tenor inspiciendus ē et seruandus. Nota text. qui solet ad hoc allegari q; tenor privilegiolorum ē inspiciendus. simile infra. c. p̄rio. Itē dicit gl. q; hoc casu res deuoluta ad tēplarios censet eodē iure cū alijs rebus eorum

Recepimus

Liber

Solutio cēsus nō pbat quē exemp
nū nisi fiat ad iudiciū libertatis **Nō**
glo. que dicit q̄ licz papa recipiat ali
quos sub protectione sua propterea
non sunt subtracti a iurisdictione ordi
naria

Cane

Alij sibi assumere non dnt quod pa
pa specialiter alicui voluit indulgere
Nota glo. quod vni per priuilegiū
conceditur non debet alius auctori
tate propria in exemplū trahere **I**te
arguit gl. quod vni conceditur etiaz
debet alteri concedi. veruz est iure cō
muni. secus de iure speciali

Patentibus

Religiosi in domibus privatis licet
ibi sint privata oratoria non possūt
ibi habere campanas. **N**ota gl. que
dicit q̄ si exempti excedant metas p
riuilegiorum suoz. vel si publice delin
quant q̄ possunt ab ep̄is coerceri.

Lugarum

In tota puincia priuatur exhortatō
nis officio hospitalarij qui mittūt p
elemosinis colligendis falso cruce si
gnatos **E**t missi si sunt laici ex cōmu
nicantur. si sunt clerici a beneficio et
officio suspendant. et eadē suspensioe
punit q̄ an recōciliatōem in polluta
ecclā celebrat **E**t suspensi per ep̄os ex
emptos absolui nō possunt ⁊ fratres
priuilegiatoruz qui plene ad ipsos nō
transferuntur nō cēsentur priuilegiati.
Nota glo. que tangit an ordinarius
h̄z p̄tatem in exemptos.

Cum olim

Priuilegium pditū d̄ cuius veritate
et tenore constat per testes et fm̄ di
cta eorum scz testiuꝝ innouat **Nō** g.
q̄ probat qualiter amissio instrumē
ti siue priuilegiū probari d̄z.

Ex parte

Innouatio priuilegiū ius antiquū cō
seruat et nouū nō tribuit. **U**el sic **S**i
ne magna difficultate priuilegia inno
uantur nec per innouatōem ius adq̄
ritur sed vet' tantummodo p̄seruat.

Cum olim

Ecclā vtens duplici priuilegio exem
ptionis si ex vno succumbat ex alio
potest obtinere. et exemptus non iur
rat nec tenetur facere obedientiam
diocesano **E**ligore tamē exemptiōis
non p̄t sine licentia diocesani ecclā
construere in loco nō exempto **E**t si
exemptus de facto in loco non exēp
to p̄struit ecclā cedit iuri ep̄i. h. d. fm̄
panoz. **N**ota g. q̄ tāgit cām posse cō
tingi monacho ⁊c **I**te q̄ ecclā sine cō
sensu ep̄i non debet edificari de quo
vide glosam ⁊ iura per eam allegata

Accidentibus

Cōtra priuilegium p̄scribitur spa
tio. xl. annorum **N**ota glosaz que tā
git et disputat quando et qualiter p̄
riuilegia p̄scribantur **I**tem qualiter
hoc debeat intelligi quod dicitur pri
uilegia ecclesiarum et monasteriorū
cunctis temporibus debent manere
inviolata. **I**tem disputat glosa an p̄
riuilegium vnico actu per datur an nō

Cum capella

Ratione vnus beneficij est quis sub
iectus et ratione alterius est exemptus
Nota glosam que arguit hic p̄
et contra an vna et eadem res debe
at duplici iure cēseri. **E**t sic in pari
te liber et in parte seruus.

Ex ore sedentis

Exemptus in capite i membris sub
ditus esse potest **U**el sic **A**bbas mo
nasterij exēpti p̄ mēbris nō exēptis

ad synodū epālē accederez epō pere
seu obedire tenetur. h. d. fm Panoz.
Nota glo. q[ue] sententia pape facit ius
quo ad omnes q[ui] similiter iudicare te
nentur Itē notat glo. de dictōibus
istis quia quando vel sicut quid ope
rantur in p[ri]vilegio ꝛc.

Ex parte tua

Proteccio pape non eximit aliquē
ab ordinaria iurisdiccione siue pote
state Nota glo. que dicit ad quid va
lent tales impetratōes scz q[ue] q[ui]s dicit
esse sub p[ro]teccione dñi pape ꝛc. Solu
tio q[ue] plus solet timeri

Pastoralis

Religiosi p[ri]vilegiati a papa sup ca
pellis in suos vsus cōvertēdis aucto
ritate epī possessionē earundē appre
hendere debent nisi aliud in p[ri]vile
gio exprimat[ur] Notat gl. q[ue] nemo rez
suam accipere debz intellige si posses
sionem non habuisset ꝛc

Peristis

Si templarij vel hospitalarij nō ser
uent interdīta p[ro] eis in loco p[ri]vile
gata nec alij servare tenentur Nota.
glo. dicit iudices debere eē sollicitos
ne turpi colludō querat[ur] ex miserijs
precij gaudiorū et alle. ad hoc iura.

Quoniam

P[ri]vilegium monasterio concessum
q[ue] eius monachi excommunicari nō
possunt d[icitur] monachis manentibus in
monasterio vel in capellis utroq[ue] in
re monasterio subiectis et nō d[icitur] alijs
monachis intelligatur ꝛc.

Quia circa

Ep[iscopu]s qui remisit decimas epāles p[re]
sentes et futuras intelligitur remisisse
Notat glo. q[ue] verbū p[ri]vilegij indefi

nite platum ad futura extēditur Et
ar. glo. contra hoc. s. de. c. quanto

Antiqua

Istud. c. ponit et declarat p[ri]vilegia
quatuor patriarcharū sedium Nota
glo. que t[ra]git q[ue] null[us] sine culpa iure
suo p[ri]viri debz et hoc fallit in casib[us]
in glo. enumeratis et ponit metrum.

Pauptas odiū viciū favor et scelus
ordo p[er]soās spoliāt z loca iure suo

Ut privilegia

P[ri]vilegiū concessum religiosis d[icitur] se
peliēdis p[ro]fratribus t[em]p[or]e interdīti in
telligit de illis licet i[nter] seculo manenti
bus q[ui] se et sua offerunt monasterijs.
vel q[ui] bona sua dederūt usufructu rei
tento P[ri]vilegiū vero q[ue] venientib[us]
religiosis ad locum interdīctum ipsi
celebrare possunt semel i[nter] anno intel
ligitur i[nter] vna ecclesia vbi sunt plures.
Tangit g. an in ecclā interdīcta possz
celebrari.

Quod nonnullis

T[em]p[or]e generalis interdīti epī nō p[ro]hi
biti q[ui] non fuerūt culpabiles interdī
cti clā celebrare p[oss]unt. Nota glo. q[ue] tā
git an ep[iscopu]s alteri[us] diocesis possit ces
lebrare in alia diocesi t[em]p[or]e interdīti
sine licentia epī illius dio[cesis]. Itē que
rit an canonici p[oss]int interesse

Quanto

P[ri]vilegiati q[ue] excommunicari non
possunt per ordinarios etiaz excom
municari non p[oss]unt p[er] indirectum. No
ta glo. que ē notabilis z m[ag]nā et do
cet q[ue] quatuor modis fit fraus legi
sive canoni

Ex parte tua

Qui in habitu tonsura et ceteris vt
laici conuersantur deprehensi i[nter] m[on]a

Liber quintus

leficijs se pro clericis defendere non possunt. Nota hic doc. et glo. qui tã gunt de duplici tolerantia pbabili z simulata zc

Super specula

Parisus et in locis vicinis ius civile legi non debet. Notat glo. an leges civiles ab omnib' sunt seruande. Itẽ tangit gl. q' rõe vicinitatis sentit q's comodũ z incomodum

Quia intentionis

Innovatio pũilegij ius vet' cõseruat s; nouũ nõ tribuit. No. g. q' tangit qd opat innovatio ptectõ z papalis cõfirmatõ

In his

Priuelegiati etiaz vbiq; vbi possent cũ altari viatico celebrare illud pnt sine licẽtia pator. Not gl. q' i pũdi cũ alteri' nõ dat pũilegiũ generale. Itẽ notatq' indulgẽtia siue pũilegiũ semp dz aliqd conferre.

Quidum inter

Indulgentia de vicinis noualiuz nõ prestandis nõ extendit se ad illas q's ante impetratõem aliqui possidebãt

Notat gl. q' pũilegiũ obtentũ tacita compensatione non valet. Itẽ lite penden zc non valet

Quidam

Confratres pũilegiatorum nisi se ad eos in totũ trãstulerit ad epalia iura tenent. Nota glo. q' hoc casu nõ sufficit sola receptio sed oportet q' sequatur realis translatio. sicut nõ dicitur quis esse de numero militari zc.

Cõsultationi

Quo ad pũilegiũ retentionis decimarũ semel nouale semp remanet nouale. Notat g. vnũ argumentũ q' ex quo res e' semel pũilegiata sp' erit pũilegiata qz ppetua sũt et hoc verũ nisi perdant vel quia illi quib' conceduntur illis non vtuntur zc

legiata qz ppetua sũt et hoc verũ nisi perdant vel quia illi quib' conceduntur illis non vtuntur zc

Titulus de priuile. in vi.

Volentes

Exempti vel priuelegiati ut non teneantur nisi sub certo iudice respondere. ratione tamen delicti contracti aut rei si hec sunt inita vl' sita in loco non exempto conueniuntur corã ordinario. sed ratõe domicilij non. hoc primo. Secundo dicit q' in monasterio priuelegiato ut ei' monasterij monachi a quoq; interdici suspendi vel excommunicari non possunt cessat i illis ordinaria iurisdictõ quo ad illa nisi illi monachi mitterentur ad prioratus subiectos ordinario quia etiã tunc licet vtr obiq; sunt monachi ordinarij. etiam quo ad predicta illos iudicant q' dicit ibi manent

Quum de diuersis

Curia romana habet studium generale et eius priuelegia. Nota gl. q' videtur querere an istud capitulũ etiã intelligatur fm q' dicit. c. presenti. de preben. vbi dicitur mori i curia qui moritur infra duas dietas a curia. Itẽ dicit de fraude. Item nota glo. q' vult q' etiam studẽtes non percipiunt puentus de iure communi

Abbatibus quos

Ista decretal' dicit quomodo intelligatur pũilegiũ quod habent abbates de populo benedicẽdo z quibus possunt abbates conferre tonsuram. Notat glo. differẽtiam inter benedictionem solennem et simplicẽ

Auctoritate ap. se.
Exempti etiam in locis non exēptis
 oratoria vel capellas sine diocefano
 rū licentia p̄struere non possunt nec
 in exemptis sine licētia pape. nec pos
 sunt exempti assumere causas pprias
 suorū liberorū hoīm ī se etiā si sint il
 li sui censuales **N**ota gl. que cā dicat
 propria cā z quando dño fit iniuria
 per colonum suum

Ne aliqui
Priuilegium pape q̄ quis excōmūi
 cari suspendi vel interdici non possit
 non extenditur ad sniam ordinarioꝝ
 nisi tale priuilegiū fuerit concessū re
 gibus et reginis vel ipsorum filijs v̄
 religioso loco vel ordini.

Et apostolice
Inferiores prelati quib⁹ p̄ priuilegiū
 conceditur vsus mitre si sint exempti
 in prouincialibus et episcopalib⁹ cō
 filijs vti possunt mitris aurifrisatis
 non habētibus laminas aut gēmas
 si non sunt exēpti albis et planis v̄tē
 tur in alijs locis v̄tātur mitris vt in
 dulta permittant. h. d.

Cum plone
Ista decretalis in prima sui parte de
 mōstrat quid iuris cū quis se solo p̄
 uilegio dicit exemptum et infra quā
 tum tempus illud ordinario ostende
 re siue exhibere debz **S**cdo qd iuris
 qñ p̄scriptōnem sup priuilegio alle
 gat **T**ertio qd iuris qñ allegat vtrū
 qz. **V**ide glo. que tangit quando z q̄
 liter instrumenta sunt edenda.

Episcoporum et alioꝝ p̄latoꝝ
Interdictus ē ingressus ecclē regula
 ribus vel secularib⁹ q̄uis exemptis
 q̄ scienter celebrant vel celebrari faci
 unt in ciuitatib⁹ vel locis interdicitis

nisi fm p̄missioneꝝ iuris. vel excōmūi
 catos vel interdicos publice ad di
 uina officia sacramēta vel sepulturā
 admittunt

Per exemptōem
Si ecclesia est exempta tunc canoni
 ci monachi clerici z perpetuo dona
 ti sunt exempti non autem presbyter
 et parochiani. **S**i autē canonici sūt
 exempti tunc non sunt exempti ecclē
 sia et alij eius clerici. **S**i autē clerici
 alicuius ecclē sunt exempti tunc dicū
 tur exempti tam canonici q̄ alij cleri
 ci et non ecclesia nisi aliud habeatur
 in priuilegio

Si papa
Casus istius decretalis est varius q̄
 ista decretalis poit diuersas formas
 priuilegioꝝ in quibus diuersa infe
 runtur verba quarū quedā exemptō
 nes conferūt quedā vero minime ex
 emptōem p̄ferūt. **N**ota de filiatōe et
 subicctione tāgit g. **E**t in ea vide q̄li
 ter narrative lrē papales p̄bant

Licet vobis
Priuilegiat⁹ vt tpe interdici submis
 sa voce celebrare possit non dz alios
 etiam aliunde existentes nisi desup p̄
 uilegiati fuerint admittere. et sic ad
 missus potest cum familia sua ad au
 diendum diuina intromitti. secus tñ
 de familiaribus alicui⁹ conuentus q̄
 non admittūtur nisi priuilegiati fuerit

Quoniam ep̄i
Ep̄i cuz altari viatico celebrare p̄nt
 z sibi facere celebrari. ita tñ q̄ nō vio
 lent interdicitum. hoc dicit. **N**ōt glo.
 de altari viatico quib⁹ p̄cedit in illo
 celebrare et ad quid extendunt se in
 dultentie desuper concessē.

Titulus de priuilegijs in **Cl.**
 r i

Liber

Religiosi

Ista clementina ponit sex casus in quibus religiosos excommunicat et ab solutōem pape reservat et privilegijs et exemptionibus eorū non obstantibus eos per ordinarios locorū de nunciari precipit. Item ponit vij. culpas religiosorum a quibus eos precipit abstinere sub certis penis quas eis imponi iubet et quas prelati ipsorū imponit si non satisfecerint. Tertio ponit moderatōez circa primos duos casus.

Archiepiscopo

Archiepiscopi per loca exēpta pvince sue faciūt crucē an se portari, et coram eis celebrare divina. Ep̄s vero in dioc. sua benedicit, et celebrat privilegijs non obstantibus etc.

Titulus de purgatione canonica

Nobilis

Infamatus fidedignus per iuramentum se purgat alias secus et censetur non idoneus enormiter peccans. Nota glo. que arguit quod propter crimen perditur nomen dignitatis et prope monachatum perditur nobilitas. Item tangit glosa quod aliter puniendus est servus quam liber.

Si quis p̄sbz

Ab officio et beneficio suspēditur quod tertio monitus non se corrigit cum hoc possit. Vel sic Infamatus tertio monitus se non corrigit usque ad purgationem ab officio suspenditur. hoc dicit. Nota glo. que dicit quod crudelis est qui negligit famam. Item ex isto capitulo habes qualiter contra infamatum sit procedendum, quia non est incipien-

dum a suspensione

Adoniales

Adoniales infamate super incontinentia vel libidine secundum regulam suam sue opinionis malam famam canonice purgare cogant. Vel sic et brevius secundum intellectum glo. Purgatio indicenda est regularibus secundum tenorem regule. Vel sic secundum alium intellectum. Etiam regulares purgant se de delicto secundum regulam canonicam, et quilibet intellectus est bonus. Nam regulares non solum regulantur secundum regulam sed etiam secundum canones. Nota glo. que dicit qualiter detegi debet infamia, scilicet per testes vel per aspectum corporis etc.

Si quis de

Qui confitetur se consensisse raptoribus sponsorum alienarum a gradu proprio repellatur et debet se purgare si super hoc fuerit diffamatus. Vel sic. Si delictum est probabile non indicit purgatio, alias secus. Glo. tangit dram inter temerariam et verisimilem suspitionem, et alle. ad hoc iura

Quotiens

Infamatus contra quem crimen probari non potest se purgare debet iurando de veritate. Copurgatores vero de credulitate iurabunt. Nota in hoc capitulo habes formam qualiter purgatio debet fieri. Item tangit glo. quod ep̄alis dignitas est ordo.

Nos inter

Ep̄s parochianum suum diffamatum de crimine ad purgationem compellit nisi si parochianus ab eo appellaverit legitime. Nota glo. que querit an ep̄s in parochia sua possit in quolibet crimine taliter procedere

Sum. p. manconella

Copurgatores debent esse honesti

13
vā dnm
p̄m

et notū habere eū quē purgāt nec impediri debent a iudice vel alio. et deficiens in purgatione pro cōuictō debet haberi. vide glo.

¶ Ex tuarum

Absolutio infamati s^m vulgarē purgationem facta non valet. et ea non ob. potest iudici de nouo purgato et admittitur accusatio. **¶** Nota gl. q. p^r enormitatez delicti suspenditur quis ad statim **¶** Item dicit glo. que dicuntur iudicia peregrina

¶ Constitutus

Sufficit q. purgator sit ab ecclā toleratus bone fame nec de crimine damnatus **¶** Nota glo. que inter cetera dicit q. nimia indagatio siue examinatio quandoq. est vitanda. **¶** Itē tangit glo. que requirenda sunt in orōnib⁹.

¶ Inter sollicitudines

Propter magnitudinem criminis suspēdi potest infamat⁹ nedum ab officio s^z etiam a beneficio donec se purgauerit. hoc primo. et augetur ppter hoc numerus compurgatorū. hoc secundo. q. debent esse probati et fideles et ex causa interdum post purgatoem purgatus ab officio suspendit⁹ q. ad tempus. hoc tertio. et deficiēs in purgatoe punitur ut conuict⁹ hoc quarto. **¶** Nota glo. huius capituli q. ē singularis et precipua ī hac materia

¶ Cum dilectus

Tales ad purgatoem alterius debēt persone compurgatores admitti q. p. sone quam purgare debent sunt vicine et honeste. **¶** Nota gl. que tangit d. vicinitate et honestate

¶ Cum in iuuentute.

Nō semp propter infamiā purgatio ē indicēda. maxie cū ex eā vili orta ē. **¶** Vel sic et meli⁹. **¶** Si infamiā ortū nō

h^z ex pbabilib⁹ p̄dicturis nō ē indicēda de necessitate purgatio. p̄t tū iudici ad instantiā purgādi. h. d. **¶** Nō ter. q. p̄r q. diligit filiū corripit illū **¶** Item dicit q. dicitū facile sequitur multitudine **¶** Nō g. q. dicit q. natura hūana p̄na ē ad malū **¶** Item notat q. quis potest se ip̄m purgare et cum minoribus

¶ De testibus

Compurgator iurare debet de credulitate. hoc est tū dicere q. debet iurare q. credit purgandum verū iurare. q. alias ut dicit glo. anceps incurret p̄iurium ad quod nemo cōpellit⁹.

¶ Accedens

Infamatus publice de irregularitate debet canoice se purgare. **¶** Vel sic. **¶** Infamat⁹ sup defectu nataliū si vult p̄moueri d^z p̄mo se inde purgare **¶** Uide gl. q. docet qualiter q. d^z se pbare nō esse filiū sacerdotis vel nō illegitimū cū illa sit negatiua rē

¶ Cū dilectis filiis

Super notorio crimine non est purgatio indicenda et pendente cā super criminalibus coram delegatis pape purgatio super illis ab ordinario recepta nō valet neq. tenet **¶** Vel sic. **¶** Et quo cā ē commissā iudicibus delegatis purgatio prestita corā ordinario tenere non potest. **¶** Notat hic glo. q. ordo iuris seruari debz in inquisitōe p̄cipue circa clericos seculares

¶ Accepimus

Forma purgationis indiscrete oblata nō admittit sed ei⁹ loco alia surrogatur. **¶** Vel sic. **¶** Nō sufficit prelado de criminib⁹ infamato iurare cū se purgat q. sit immunis de illis criminib⁹ sed iurare debet q. post promotōem suam illa crimina non commisit **¶** Nota glo. que tangit d. vicio incōtinētie

q̄ pauci sunt immunes.

Titulus de purgatoe vulgari.

Cura suscepti
Super rebus ecclesie vel alijs duella
siue purgatoes vulgares nō sunt ali
quatenus faciēde **N**otat glosa q̄ fa
bricante diabolo facte sunt purgato
nes vulgares **I**te q̄ deus tentari nō
debet.

Significantibus
Spoliati ex eo q̄ in vulgari purga
tione succumbunt restituuntur si veri
tas in contrariū detegatur **N**ota g.
que dicit q̄ siua lata q̄ trāsiuit in rez
iudicatā facit ius inter pres. **I**te tan
git glo. q̄ siua potest reuocari. licet
non sit appellatum

Dilecti filij
In conuersos de nouo nō est vulga
ris purgatio indicenda vel exercēda
Nota glo. que tangit q̄ mitius agē
dum est euz illis qui nouiter venerūt
ad fidem qz nōdum firma radice sūt
plantari **I**tem dicit non tentabis do
minū deum tuum

Titulus de iniuriis et damno
dato.

Si rixati.
Ledens primum suum lapide vel pu
gno si mortu⁹ nō fuerit s; iacuerit i le
cto ledens operas eius et expensas i
medicis restituat. **N**ota gl. q̄ dicit q̄
disformitas in estimatōem non venit
quia liberum corpus estimationem
non recipit ꝛc

Si quis aperuerit
Fodiens cisternam et ipam aperiens
si ipam nō cooperuerit z bos vel as

inus in eam ceciderit alteri⁹ reddet p̄
cium iumentoꝝ. quod aut mortuū ē
ipius erit. **E**t dicit glo. hoc verum si
fodderit in loco publico secus si in lo
co priuato ꝛc

Si bos alienus
Si bos alien⁹ corrupta esset ab he
ri et nudius tertius. et non custodiuit
eum dñs suus reddet bouem pro bo
ue et cadauer integrum recipiet **N**ot
glo. de damno per negligentia dato.

Si leserit.
Si quis leserit agruz vel vineā alte
rius et dimiserit iumentū suū vt des
pascat aliena pro damno; estimatōez
restituatur nisi dādo animal velit libe
rare seipm ꝛc

Si egressus
Si ignis egressus comprehenderit
aceruos frugum siue segetes stātes i
agris reddet damnū qui ignē succen
derit **E**t dicit glo. que dicit de negligē
tia et qui de contingentib⁹ omisit nō
debet esse in culpa.

Si quis domum
Qui domū vel areā cuiuscunq; incē
derit; voluntarie sublata vel incensa
omnia restituatur z tres annos penite
at **N**ota gl. que dicit secus hoc casu
si contra voluntatē factū fuerit. z si ni
hil de cōtingentibus omisum fuerit

Olim scribentibus
Secularis ptās q̄ bānuuit p̄latuz per
ecclesiasticum iudicē ē de iniuria pe
cunialiter condemnāda **N**ota g. que
tangit qualiter expense et damna de
bent taxari. **I**tem qualiter dz intelli
gi moneta vsualis et si vsualis nō ap
ponatur de qua moneta tūc dz intel
ligi ꝛc. et qd si plures essent monete

In nostra.
Qui iurauit restauratōem damnorū
non petere expensas potest petere iu

ramento in aliquo non obstate. **Uel** sic. Statutum super damnis non repetendis ad expensas non extendit. **Uel** gl. que distinguit inter damnū circa rem et damnū extra rem.

¶ Si culpa

Ista decretalis est gregoriana et ponit quibus modis damnū alijs irrogatur vel iniuria et quando quis tenetur vel non. **Et** glosa est notabilis in hac materia

¶ Titulus de iniuriis li. vi.

¶ Et si pignorationes

Represalie contra personas ecclesiasticas concedi vel concessa non debent extendi. contrafacientes nisi reuocet infra mensem singulares persone sūt excommunicati vniuersitates interdite. **Nota** gl. que dicit q̄ vulgaris locutio et qd̄ vulgus loquitur est cōsiderandum. **Item** dicit glo. d̄rām inter concedere et extendere

¶ Titulus de penis

¶ Ea que frequenti

peccata q̄ frequēti p̄uaricatōne iterantē frequēti s̄ntia p̄dēnent. **Uel** sic. Totiēs puniendus ē criminōsus quotiēs delictū iterat. **Nō** g. q̄ quotiēs q̄s deliquit totiēs puniri d̄z. **Et** sic quotiēs clericus i delicto reatus fuerit totiēs pena ab eo erigi d̄z

¶ Presbyter

Istud. c. dicit qd̄ faciendū sit de p̄ca quā soluit interfectoz presbyteri. **Uel** sic. Interficiēs presbyter p̄uniend⁹ ē

et pene pars ecclē cui p̄sunt alia p̄s p̄ ei⁹ aīa distribuit. **h. d.** **Nō** gl. q̄ dicit q̄ vos tāgit me tangit. **Itē** dicit q̄ ep̄s nō lucrat penas q̄s recipit. **Itē** s̄. eccā.

¶ Licet iuxta

Archidiaconi et alij plati q̄ in criminib⁹ disp̄sare nō p̄nt penā pecuniariā imponere non p̄nt vbi a iure alia statuit. **h. d.** **Uel** sic et meli⁹. Non d̄nt plati p̄ criminōsis sustinēdis pecuniā exigere nec etiā correctōis cā ex cupiditate penā pecuniariā imponere. **h. d.** **Nota** gl. que disputat an pena pecuniaria in delictis exigi possit

¶ Calumniam.

Etiā i pecuniarijs causis vict⁹ i exp̄sis p̄dēnat victori nisi s̄ntia p̄ absente ferat. **Nota** glo. que tangit q̄ calumniose agens efficitur infamis. **Itē** si apparet de mala fide agentis

¶ Quod in dubijs.

Deponuntur clerici pugnantes et ad pugnam alios excitantes vel officiū in navi exercentes. **Uel** clericus dans operam bello seu cām deponend⁹ est. **Et** glosa videtur istud intelligere in bello iniusto quia i bello iniusto licitum est exhortari ad bellum ut. **s̄. de homici. c. petitio.**

¶ Que discretionis

Clericus in magno crimine deprehensus depositus in monasteriū detruditur ad agēdum ibidē p̄petuo penitentiā. **Uel** sic. Pro magno scelere a clerico commissio deponi d̄z et i monasterio detrudi ad agendū penitentiam.

¶ Constitutus

h. d.

Menē p̄trahētū exigē p̄t penā ad inuicē p̄promissā cū vterq̄ venit cōtra cōtractū. **Nō** glo. que alle. q̄ non seruanti fidem non est fides seruanda.

Liber

Item dicit q̄ ultima moza nocet

Super his
Clericus ex sola captiōe infamis nō est. Vel sic Si testis propter vacillatōem incarceratur infamiam non incurrit. hoc dicit. Nota glo. que dicit q̄ genus pene non infamat per se nisi si sentētia precedat Et vide hīc doc. qui notant hīc d̄ duplici infamia iuris et facti. hīc loquit̄ d̄ infamia iuris

Suam ad nos
Qui d̄ certa die solvere quantitates sub pena si soluit partē ad penam integram non tenetur Nota glo. que ē notabilis i hac materia et distinguit quando pena apponitur in aliquo dando vel aliquo faciendo

Ad aures.
Vasalli qui interficiunt ep̄m sūt om̄ibus que tenebant ab ecclā spoliandi. nec sunt eis nec eorum heredib⁹ aliq̄ vlt̄erius ab ecclā cōferenda. hodie sūt aucte pene in occidente capiente vel banniente ep̄m. de quibus penis vt̄ i cle. si quis susdente. eo. ti. et i doc. Nota g. que plus dicit q̄ omnia alia bona sua sunt tradenda ecclē

Dilectus filius
Qui convincitur de mendacio contra verba iudicis commissio a superiori punitur. Vel sic. Qui iudici iniuriantur per superioris arbitrium puniri debent Vel sic Prosumptens cōtra iudicem temere arbitrio superioris punitur. hoc dicit. Et dicit glosa istud verum cum litigator temere dicit contra iudicē et iudicis assertōem n̄puta cum iudex ostendit per acta.

In quibusdam.
Patroni advocati vel vice domini i ecclesijs plus sibi vendicātes q̄ iura permittunt. per cen. ecclē. compescun

tur Et si p̄ se vel p̄ alios inutilarint vel occiderint prelatos clericos priuante iure quod habēt i ecclesia. et vsq̄ ad quartaz generatōez non ordinantur sine dispensatione nec ad religionem recipiuntur.

Grauem capituli.
Domino excommunicato manens subditi ad fidelitatem non tenentur. Et si longo tempore sic manens monitus iuri non par et ecclesia ab ip̄s debitis et monitis absoluat̄. Nota glo. de illo qui stat per annum in excommunicatione Item notat glosa q̄ in penis infligendis habetur respectus nobilitatis

Titulus de penis li. vi.

Romana ecclā
De veteri iure potest archiep̄s cum in provincia iurisdicōnem suam exequitur punire notorios iniuriantes sibi nuncijs suis et familie sue si per id sua iurisdicō impeditur alias nō nisi si consuetudo amplius tribuat. s̄ hodie tales iniurias tunc punit etiam si per has sua non impediatur iurisdicō Uide glo. quādo quis potest eē iudex in propria cā. x.

Degradatio
Ista decretalis docet in primis qui b̄ assistentib⁹ fieri d̄ degradatō. Secūdo quib⁹ vestib⁹ ornamētis libris et instrumētis in degradatōe stat exspoliatio. Tertio quibus verbis vtaē ip̄e degradās. Uide g. que querit an degradatus conficiat.

Quamuis.
Quāq̄ carcer inuent⁹ sit ad custodiēdū reos. potest tamen ep̄s punire clericos conuictos pena temporalī vel

perpetua ipsos carceri mancipando. Nota glo. de carcere et de pena temporalis et perpetua que intelliguntur p talia verba etc

Ubiq; pena posteris imponitur temporalis vel ppetua talis pena no extedit se ad sexum femineu nisi hoc specialiter caueat in iure vel in pena sic imposita.

Felicis re. Ista decretalis in prima parte poit penam insequentium aut capientium aut percutientium cardinales et eorum socios Item in secundo punit eorum filios et nepotes Item in tertio ipis persecutoribus penam addit. Quarto ponit quam satisfactionem facere debent postq fuerint absoluti. Item tractat de nudis consiliarijs vel fauētib; huic crimini. Item punit insequentes familiares pape vel cardinalium clericos vel religiosos

Titulus de penis in Cle.

Quiquis Percutiens episcopum capiens ban niens vel hoc mandans vel ratificas socius vel consiliarius fautor et defesator cum suis posteris. et ciuitas in hoc delinquens et eius officiales penis varijs p concilium puniuntur

Mulorum ad nos Procuratores capi viros ecclesiasticos ut renunciēt beneficijs. vel ut citati non vadant ad curiam. pter penam excommunicationis qua p antiquos canones incurrunt. si sint prela

ti a perceptione fructuum per triennium sunt suspensi. Inferiores vero beneficijs sunt priuati eandem pena incurrunt ipsi citati qui se capi procurant. Resignatio etiam sic facta non tenet. etia si per prelatos recepta fuerit vel ratificata. hoc dicit etc.

Cupientes Ista clementina excommunicat religiosos mendicantes transgressores constitutionis bonifa. de excessi. prela. c. vnico. li. vi. Item omnes religiosos qui in sermonibus vel alibi proferunt aliqua vt retrahant populum a solutione decimarum quarum solutionem certis diebus etiam in confessionibus suadere tenentur sub certis penis q; incurrunt nisi sint tales quorum monasterijs vel ecclesijs competit percipere decimas Et etiam ista clementina excommunicat violatores decretalis prime de sepul. li. vi. 7 absolutio nes pape reseruat. Et de glosam que dicit de multiplici suspensione Et nota qd dicitur in text. q non sufficit a malo abstinere nisi etiam fiat qd bonum est

Titulus de penitentijs et remissionibus

Manifesta Peccata manifesta publica 7 non occulta correctione corrigenda sunt. Et de glosam que dicit q predicta vera sunt siue peccata fuerint graua siue leuia ut sedetur scandalum

Qui presbyterum. Ista decretalis ponit penitentiaz in

Handwritten marginal notes at the top of the page, including phrases like 'de penite 7 vms' and 'Quintus'.

Extensive handwritten marginal notes on the right side of the page, providing commentary or additional legal references.

Large block of handwritten marginal notes on the left side of the page, continuing the commentary on the main text.

Liber

terficiētis sacerdotem. quia xij. ānis penitebit. et hoc intelligendum est si temere hoc facit. Item carebit cingulo militie et carebit vxore. Nota glosam que tangit quedam crimina que impediunt matrimonium strabenduz

Significauit Consideratis circumstantijs penitētia imponitur his qui occidendo excesserunt. Vel sic Consideratis circumstantijs arbitraria penitētia est in dicenda ei qui se defendendo moduz excessit. hoc dicit. Nota glo. que tangit q penitētia ē arbitraria et ī ipa seruari debet mīa. et q̄ q̄ quis aliqd facit bono zelo. tamen excedere non debet quia si excesserit put possit puniri debet. et est mitius agendum cū aliquo ne a seruitio ecclē retrahat

Quod autem Remissiones siue indulgentie non p sunt non subditis remittentium nisi proprij iudices id concedāt. Vide gl. que querit ad qd valent indulgentie. Vel sic Indulgentie que concedunt per prelatos non subditis non prolunt nisi proprij iudices id concedāt

Quod quidam. Non est vere penitens qui peccandi animum non deponit. recipitur tñ eius cōfessio. Vel sic Non est respūda confessio nonvalentis abstinere a peccato. sed debet recipi et sibi exhiberi prouidum cōsiliū. hoc dicit. Et dicit glo. q talis penitētia nō ē vera id est fructuosa quo ad vitā eternam tamen valet zc ut in glo. que ponit tria que operatur talis confessio et vltimo qz deus citius illustrabit cor suum ad veram penitētia de pe. dist. v. falsas

Licet tam

Qui ex penitētia in pane et aqua certa die ieiunare tenetur ppter panis carentiā alijs cibarijs vti potest. non tamen ad delicias. Nota glosaz que dicit q cibus non prohibetur s; abusus.

Questum Sacerdotes greci operā dantes vel scienter oppressionem filiorum procurantes ab officio altaris suspenduntur et si hoc publicum est publice penitebunt. Vel sic et melius ut faciat ad titulū. Sacerdoti greco procurati vel studioso negligēti oppressionē filiorum non imponit penitētia publica. Sed debz abstinere ab altaris officio et aliter in secreto agere penitētia. Sed si delictum est publicū debet publice agere penitētia. Vicit glosa q iudei nolūt intelligere ut bene agant et tangit de negligētia z publica penitētia

Deus qui. Sacerdos arbitrari debet penitētia fm quantitatē excessus et penitentis contritionem et alias circumstantias. Vide gl. q dicit nouitas detrahāt iurū. Et circumstantie aggrauāt peccatū. et q paulatim lup' comedit agnū

Officij Auditur confessio mulieris que sibi partum alienū supponit vel propriū ex adulterio suscepit et hoc non vult marito suo detegere. Nota hic glo. bene et dicta doctorum an filij tenentur credere matribus hoc casu

Noua quedam Abbatisse non possunt moniales benedicere neq; iparuz confessiones audire nec euāgelium legere vel publice predicare. Nota glo. que est ī hoc singularis que docet qualia potest mu

lier exercere et non exercere. et sunt octo in numero

Quod in te. **T**empore generalis interdicti conceditur penitentia et viaticum morientibus. hoc primo. **C**lerici qui seruauerunt interdictum possunt cum silentio in cimiterio sepeliri. hoc secundo. **I**n conuentionibus ecclesijs clerici bini et bini vel trini possunt dicere horas submissa voce. hoc tertio. **P**eregrinis et cruce signatis tempore interdicti potest penitentia iniungi. **H**oc quarto.

Omnis utriusque sexus quilibet christianus dolicapax tenetur ad minus semel in pascha omnia sua peccata simul suo proprio sacerdoti confiteri et sacramentum eucaristie sumere nisi ex rationabili causa de consilio proprii sacerdotis abstineat. **E**t si proprio sacerdoti ex iusta causa non fuerit confiteri licentiam ab eo confitendi alteri petet. **I**tem ponit penas sacerdotis reuelantis peccatum sibi in confessione detectum. quia deponendus est et in monasterio ad agendas perpetuam penitentiam detrudendus est.

Cum infirmitas. **A**ntequam veniat medicus corporis vocandus est medicus animarum. **E**t nihil est a medicis suadendum unde possit incurrere detrimentum anime. **N**ota quod anima est preciosior corpore. et alle.

Cum ex eo **N**on debet elemosinarum questores sine literis pape vel diocesanis admitti. nec tunc proponant ultra id quod in ipsis litteris continetur. hoc primo. **E**t dicitur esse modesti et a locis et expensis incogruis abstinere. hoc secundo. **I**n dedicatione basilice ultra annum etiam in anniversario dedicationis et in litteris indulgentiarum processis ab alio quam a papa ultra .xl. dies remissio excedere non debet. hoc dicitur usque in finem. **E**t ponit ista decretalis formam quam solus papa in predictis litteris seruare. et dicit quod deo. **I**n illa forma debent litteras suas moderare. **I**tem dicit de abusionibus questorum. **I**tem dicit quot dies indulgentiarum episcopi debent dare in dedicationibus ecclesiarum.

Mostro postulasti **A**rchiepiscopus potest pro sua prouincia precedere indulgentias. ita tamen quod statutum generalis concilii non excedat. **N**otandum quod archiepiscopus non habet jurisdictionem potentiosam in subditis episcopi. ipse habet tamen voluntariam.

De pro dilatore **E**piscopi et inferiores exempti possunt sine licentia superioris discretum sibi eligere confessorem. **N**otandum quod ubique periculum timeatur dilatio atque mora vitanda est. **I**tem notat quod sacerdos cito currere debet ad infirmum. **I**tem tangitur clericus in foro plebe sine licentia sui episcopi alienum possit eligere iudicem siue confessorem.

Titul⁹ de peni. et remis. li. vi.

Romana **A**rchiepiscopus remanens non potest dare preteritum questionibus fabricae remanens ecclesie super subditos suffraganeorum suorum. possunt tamen questionibus res ab eis charitative aliquid petere. nec debet archiepiscopus in procedendo indulgentias statutum concilii generalis excedere. **N**ota quod supra verbo prouincie.

Si episcopus. **S**i episcopus dat subdito suo licentiam eligendi confessorem ille sic electus non potest absolueret eligentem a casibus episcopo spectantibus.

Liber

cialiter reservatis. nec aliqua sit con-
suetudine induci ut quis sine licentia
sui superioris possit eligere confesso-
rem qui euz possit absolvere vel liga-
re. Et nota hic glosam que ponit ca-
sus ep̄o reservatos.

Indulgentie

Indulgentie ab vno vel a pluribus
episcopis in dedicationibus ecclesia-
rum concessa non valent si statutum co-
nclij generalis excedant. Nota glosaz
que dicit an vtile per inutile viciatur

Titulus de peni. et remis. in Cle.

Cum scdm

Damnatis ad mortem hoc petentibus
penitentia concedi debet nec valz p̄traria
suetudo. Et locorum ordinarios ad
hoc exequendum excitat. Notat glo-
sa q̄ suspensus non debz deponi sine
licentia iudicis quam iudex facilliter
concedere debet etc.

Abusionibus

Ista cle. in prima sui parte repetit co-
nclij generale de questoribus non ad-
mittendis sine literis apostolicis vel
diocesanorum. Et addit p̄ diocesanos
lras apostolicas predictorum questorum
prius debere examinari. Secundo po-
nit octo adus reprehensibiles predicto-
rum questorum quos fieri prohibet et p̄tra-
ria privilegia revocat. Tertio delinquen-
tes per ep̄os puniri precipit. Non ter-
tiu q̄ dicit q̄ plerumq̄ aurum subtili vel
fallaci potius ingenio extorquet ab
hoibus. Item tangit tex. et glo. de in-
dulgentijs a pena et a culpa.

Titulus de sententia excom

municationis

Super eo

Impubes qui percussit clericum per
episcopum absoluitur. Qui ioco vel
causa discipline percutit clericum et
amisi sit maior excommunicatus non
est. qui vero ex odio excommunicatus
est. et per solum papam absoluitur.
Tangit glo. an pater possit filium per-
cutere existentem in maioribus ordi-
nibus. Et vide docto. etc.

Monachi

Monachos se invicem percutientes
absolvit abbas. Vel sic absolventur
monachi per abbatem si se invicem per-
cusserint. Idem in canonicis regula-
ribus et abbatis discretionem deficiens
te recurritur ad ep̄m. Nota glosaz q̄
limitat istud capitulum et dicit. secus
si monachus violentiam fecerit pre-
lato vel clerico seculari

Si vero

Hostiarius qui clericum percutit
non graviter ab episcopo absolvi po-
test. Hoc primo. Officialis clericum
deliberare percutiens per solum pa-
pam absoluitur. Hoc secundo. Per-
cutiens clericum repellendo suam in-
iuriam excommunicatus non est. hoc
tertio. Qui clericum percutit inventum
cum matre uxore sorore vel filia turpiter
agentem excommunicatus non est. se-
cus si cum remota. hoc quarto. No-
ta glo. q̄ canon dolosus et violentus
puniet.

Qui percutit clericum probabiliter hoc
ignoras excommunicatus non est. cui rei du-
bium purgatur per iuramentum. et si iura-
re non vult habet per excommunicato.
Nota glo. que est hic notabilis valde.

Handwritten marginal notes in a smaller script, likely a commentary or gloss on the main text.

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, continuing the commentary.

Non dubium.

Percutiens clericum vel cuiuslibz religionis conversuz incidit in canonē nec ab alio q̄ a papa nisi in mortis articulo absolui potest. Nota glosaz que disputat de conversis qui sunt 7 degunt in monasterijs et de illis qui dāt hō sua ecclē et manēt in domo

Mulieres

Mulieres et serui clericos percutientes ab ep̄o absoluntur. delicati s̄m consilium pape debent absolui. mandantes clericum percuti pro absolutione ad sedem apostolicam mittunt. Vel sic et magis distinde. redit tamē in idem. Mulieres que inciderunt in canonem. Si q̄s suadere. absoluantur ab ep̄o. Idem in p̄sontis que non sūt sui iuris vel delicati de quibus dubitatur q̄ non possunt comode accedere curiam et hoc vsqz ad. s̄illi. Et ille. s̄. h. d. Mandans clericum percuti excommunicatus est sicut percutiēs

Porro

Excoīcat̄ p̄ iniectōe manū i clericū lz oculū p̄ papā solū d̄z absolui. Arguit q̄. q̄ nō valz penitētia sine satisfactōe

Nulli se

Preteru p̄uilegiū nō ē excoīcato p̄cē dū. Vel sic. etiā p̄uilegiati tenent vitare excoīcatū. 7 p̄ iniectōe manū i clericū excoīcati sūt. h. d. Ad. g. q̄ querit an papa communicando excommunicato incidat in canonem.

Parochianos

Percuties mōchū vel religionis cōuersū denūciari 7 vitari d̄z donec absoluat a papa. Ad. glo. q̄ tāgit an monach⁹ p̄t agere iniuriarū et dīc q̄ nō

Ex tenore.

Die ponit forma absolutionis eorū qui iniiciunt man⁹ violentas in cleri

cū. Nota gl. hui⁹ capituli q̄ ponit. v. casus in quibus licz pcutere clericuz fallit tñ s̄m aliquos i quinto casu

De cetero

Incidens in canones qz in clericum man⁹ iniecit violētias si capitales hz inimicitias ita q̄ sine piculo apostolico p̄spectui se p̄ntare nō p̄t absolutur a suo ep̄o qm̄ tñ potest ire d̄z hoc est impediemento cessante

Ad hec cum

Cū absolutōem excoīcati papa delegat mādāt cautōem recipi de stando mādatis ecclē. Nota gl. h. c. q̄ vult q̄ rescriptū d̄z esse obtentū s̄m stilū currie alias redditur suspectū. Itē q̄ solet argumētari ab eo qd̄ fieri p̄uenit

Ea noscitur.

Excommunicatus p̄ canones. Si q̄s suadente propter manuum iniectōez in clericum si pauper sit vel dives p̄ papam vel legatū debet absolui. Fallit i mulere sene infirmo et mutilato qui per ep̄m absolui possunt

Quin non ab homine

Ante denunciatiōem vitandus est excommunicatus pro violenta manū iniectione i clericos nisi forsan sit occultus. hoc p̄mo. Sc̄do dicit q̄ q̄ ineficit clericum contēnentē habitz et enormib⁹ se immiscens excoīcat⁹ nō est. hoc sc̄do. Notat quando excommunicatus debet vitari et quādo nō. Itē dicit q̄ ex p̄sona auget delictum

Um desideres

Istud. c. tria dicit. Primo dicit q̄ an absolutōem cōmunicandū nō ē excoīcato licet iurauerit stare mādatis ecclē vel se p̄posuerit cū offenso. et hoc vult p̄ma ps̄ vltia. Sc̄da dīc q̄ infamato d̄ excoīcatiōe cōmunicandū non est nisi se purget vel absoluat

Liber.

ad cautelam. Notat glo. q̄ illud qd̄ quis debet alijs prohibere ipse hoc facere non debet. Uide etiam glosaz que ponit casus in quibus licet communicare excommunicato. et ponit hos versus. Hec anathema quidem faciunt ne possit obesse Utile lex hu- mile res ignorata necesse

Consuetudo ad ap.

Sacerdos turbantez diuinū officium potest ab ecclesia expellere sine exco- municationis pena. etiam si illi fuerit regulares. Notat glosa q̄ sola teme- ritas et violentia notantur in capita- lo Si q̄s suadente

Pervenit ad nos

Ista decretalis licet brevis sit. tamē propter multiplicem eius intellectuz non summatur. Uidetur tamen dice- re q̄ arbitrio episcopi absoluēdi sūt qui clericis leuem vel modicam irro- gant iniuriam. Uel sic Excommuni- cati pro leui infectione in cler- icum possunt per ep̄m absolui

Significauit

Clericus qui scienter et sponte com- municat excommunicato a papa in diuinis excommunicatus est maior excommunicatione et per papam ab- soluendus Uide gl. que exponit istaz decretalem et doc. dicunt q̄ intelli- gitur solum de excoīcatōis a papa 2c

Lua nos

Excommunicatus pro iniectione ma- nuum in clericum vel incēdiarij post publicationem per solum papam ab- soluntur Nota glo. que ponit diffe- rentiam inter man⁹ violentas 7 teme- rarias Item dicit q̄ fm̄ leges incen- diarij igni traduntur

Ad eminentiam

Legati missi de latere pape possunt absolvere excommunicatos pro vio- lenta manuum iniectione in clericos Nota glosam qui dicuntur legati mis- si de latere et remittit. Item dicit q̄ ex officio legatōnis absolvere p̄nt

Ad nobis fuit

Generalis excommunicatio non ligat nisi subditos excommunicatio- nem proferentis Nota glosam que dicit q̄ in hac generali forma verbo rum nominatim intelliguntur exco- munitati qui fortum fecerunt tanq̄ expressis nominibus

Conquesti sunt

Qui cum effractione spoliant eccles- siam excommunicati sunt et post de- nunciationem per solum papam sūt absoluendi. Blosa videtur arguere hic q̄ violatores ecclesiarum ipso iure sunt excommunicati sed contrariū videtur. s. e. tua.

Pependimus

Clericus se inmiscendo secularib⁹ ne- gotijs et seuis amittit priuilegium su- um etiam sine monitione preceden- te. et legitur tribus modis fm̄ doct. Nota glosam que t̄git qualiter cle- ricus seipsum priuat priuilegio suo 2c

Universitatis

Abbas q̄ facit mōchū p̄ laicū sbera- ri excoīcatōem incurrit sicut ille q̄ de mādato ei⁹ pcutit. et nō absoluit nisi a papa Uel sic et generali⁹ Iudex ec- clesiastic⁹ faciēs pcuti clericū p̄ laicū etiā cā discipline excoīcat⁹ ē ip̄e 7 ybe- rās. 7 p̄ absolutōe tenēt ire ad papaz h. d. Uide g. q̄ dicit h̄ q̄ executor p̄side- rare nō h̄z an̄ inia sit iusta vel iniusta 5 dz facē officium suū et glo. alle. 2c

In audientia

Clericus potest sine pena excoꝛcacionis verberari si ter monit' abstinere noluerit qui deferat arma militaria ⁊ per consequens perdit priuilegiuz clericale. hoc dicit **Uel** sic ⁊ generalit' **C**leric' ut laicus incedens et tertio monitus perdit priuilegiuz clericale **N**ota tex. qui dat rōem casus qz qui committit in lege frustra petit legis auxilium **N**ota glo. que videtur disputare an et quando fit iniuria clerico matrimonio militi atq; mulieri in habitu meretricali repertis

Quod de his.

Ista decretalis videt tangere casus in quibus ipso iure q̄s excommunicatōem incurrit pro eo q̄ manus violentas iniecit in clericū et absolui possit ab alio q̄ a papa scz in mortis articulo **I**ta tamen vt cessante impedimēto visitet papam. **Uel** sic. **E**xcoꝛcat' p̄ iniectōez manuū in clericū impeditus ire ad curiā potest ab inferiorē absolui. **S**ed impedimento cessante tenetur curiam visitare susceptur' mandatu' apostolicū. h. d. **I**te qz paup̄ zc.

Cum pro causa

Ex plurib' causis excoꝛcat' si ex vna causa fuerit absolut' alijs causis suppressis atq; tacitis in alijs manet excommunicat' **Uel** sic **L**igat' plurib' excommunicationibus licet ex eodē facto obtinens absolutiōem expressa vna causa seu vna excommunicatōne non habetur p̄ absoluto quo ab aliā **H**oc dicit **Q**uia vt dicit gl. talis absolutio per surreptōem est obtenta. ⁊ vide gl. huius capituli que est i hac materia notabilis

Anobis sepe

Excommunicatus in quo euidentia signa contritiōis apparuerint i morte post mortem absoluitur ab eo a q̄

viuēs fuerit absoluendus. heredes tñ ipsius satisfacere compelluntur. **Uel** aliter et sic. **E**xcommunicato decedēti in excommunicatōne quantūcūq; contritus decesserit non est communicandū ante absolutiōem nec pro eo orandū licet sit quo ad deū absolutus **S**ed si constet ecclesie de contritiōe precedēte absoluetur etiā post mortem ab eo a quo viuens fuit absoluentus et heredes eius compelluntur per ecclesiam ad satisfaciendū p̄ eo. **T**angit glosa differentiam qualiter quis potest absolui post mortem et non baptisari. **I**tem tangit glo. q̄ hoc casu quilibz absoluerē potest etiam laicus zc.

Nuper a nobis

Retinens clericū in carcere vel in vinculis et sine aliqua lesione corporali excommunicatus est. hoc primo **S**ecundo dicit q̄ comunicans excommunicato scienter in crimine excommunicatus est maiori excommunicatione ⁊ absoluendus est a suo excoꝛcatorē vel superiore cui iuramēto **I**tem comunicans extra crimē reconciliari potest ab ordinario vel simplici sacerdote **N**ota glosam que dicit q̄ nō refert hoc casu an quis cōpedibus vel parietibus teneatur **I**te dicit quando quis ex consilio obligatur scilicet quando faciēs alias nō fecisset factū

Quod in dubijs

Nullus debet comunicare excommunicato exceptis personis que in sequenti capitulo continentur scilicet xi. q. tertis. in capitulo quoniam multos **Uel** sic s̄m **P**anormitanum et latius. **I**uramentum excommunicati de stando mandatis ecclesie non habet vim absolutiōis. **H**oc primo.

Liber

Excoicatio nullus cōmunicare tenet
pr̄ter personas exceptas. alias com
municans excommunicato incurrit
m̄iōrem. ⁊ est excommunicāndus ma
iori nisi ille esset excommunicatus cū
p̄cipibus q̄ tunc esset excommuni
catus maiori. hoc dicit. **N**otat glosa
q̄ q̄nq̄ p̄mittit alicui vt possit tāge
re sacra licet non possit ingredi illa.

Inter alia

Excommunicato cōmunicare tenen
tur qui prius sibi erant ad familiare
obsequiū obligati. alij vero de neces
sitate communicare nō tenentur licet
in quibusdam casibus possint vrgen
te necessitate. **N**ota textum q̄ ad pa
pam p̄tinet iuris interpretatio

Cum illorum

Qui excommunicatus maiori excoi
catione p̄ manuū iniectione scienter
recipit ordines deponendus est si est
clericus secularis. si regularis ab exe
cutione ordinis est suspensus. **Q**ui ig
norans ius et factum et excommuni
catus recipit ordines si est clericus sei
cularis dispensat cum eo solus papa
si regularis abbas dummodo fuerit
p̄babilis ignorantia ⁊ non graue fa
ctū. **N**ō ex hoc tex. duo. p̄mū q̄ maio
ra p̄hibita includūt. minoz p̄hibitoz

Itē si q̄ p̄uilegiū meret amittē q̄ cō

De monialibus missa sibi ⁊c

Moniales excoicatas p̄ manuū inie
ctōe absoluet ep̄s. **U**el sic et alie. **M**o
nialis percutiens monialē seu cōuer
sam vel clericū seculares incidit in ex
communicatōem ⁊ ab ep̄o loci absol
ui potest. **N**ota glo. q̄ vult docere q̄
et qualia mulieres non possunt exer
cere q̄ non possunt absolueri neq̄
ber. edicere ⁊c.

Si vere

Secūm Jo. an. **S**i locati opaz p̄sona
lem solvisti precii vel eius prem licet
postea ille excoicet ad satisfacienduz
tibi posses sibi licite cōicare i re loca
ta. **U**el sic **C**ōtract' etiā q̄ sine cōione
explicari nō p̄t nō dissolvit seu impe
dit p̄ excoicatoez supuenientē in eū q̄
tenet aliqd p̄stare nō excoicato. **N**ō
tex. q̄ dicit q̄ debitū ab excommuni
cato licite peti potest

Uel fame

Prelat' clericū suū incorrigibiles in
carcerare d̄ ⁊ p̄t. hoc p̄mo. **S**ecūdo
dicit q̄ laici citra metū excoicatois d̄
p̄latozū licentia cape p̄nt clericos et
ad iudiciū ducē. **N**ota tex. q̄ dicit q̄
publice utilitatis interest ne crimina
maneāt impunita ⁊c.

Contingit interdum.

Excoicatus est q̄ in satisfactōem p̄ce
dentis iniurie in clericū etiā volentē
violentas man' iniecerit. **E**t ar. hic g.
quare hoc casu dicat clericus fieri in
iuria cū volenti nō fit iniuria. **I**tē tā
git gl. an clericus excommunicatus
p̄dat p̄uilegiū

Relatum est

Seruus excommunicatus propter ma
nuū iniectionem in clericum mitti
tur ad papaz absoluēdus. **S**ed si do
minus non fuerit in culpa et graue
damnum ex hoc sentiat. vel hoc ser
uus fecerit in fraudem eius ab ep̄i
scopo absoluitur nisi enormis fuerit
lesio.

Sacris

Qui propter participatiōem factam
cum excoicatis cū suis p̄cipibus ex
coicationē incurrit nō ē propter ipu
gnatōez eozū absolut'. **N**ō g. q̄ tāgit

de eo qui volūtarie communicat ex
communicatis

Sicut nobis
Qui dicit se absolutum a papa ei nō
creditur nisi hoc probz et lrās sue ab
solutionis ostendat. **U**el sic. Semel
excommunicatus debet vitari semp
ut excommunicatus nisi legitime p
bet se fuisse absolutū. **E**t intellige hoc
verum in foro cōtentiōso secus in fo
ro penitentiali. *zē.*

Per tuas
Si excommunicatus ab epō ad me
tropolitanū appellat metropolitā
nus potest ipm absolvere nisi suffra
ganeus deferens epō illum absoluē
dum remittat z remittere tenetur. si
notorius est excessus. hoc primo. **S**e
cundo dicit q̄ excommunicat⁹ añ ab
solutōem non audīt uolens excōica
tōem pbare iniustam. auditur tamē
si vult illam pbare nullam.

Si aliquando
Si papa in suis literis aliquē excōi
catum salutat non propter hoc illuz
absolvit. **N**ota gl. q̄ excōicati salutā
di non sunt. **I**tē q̄ grauis est pena in
ter hoies esse et eozū carere cōsortijs

Officij
Excommunicatus a pluribus prela
tis non restituit cōtōni si ab vno tm̄
absolvatur. **U**el sic. **E**xcōicat⁹ a plu
ribus prelati ob plures causas non
est cōmunioni restituendus licet de
vna cā velit satisfacere. et si impetrat
absolutōez tacitis alijs causis nō va
let absolutio. **N**otat glosa. q̄ excom
municat⁹ p̄t itez excōicari. **I**tē q̄rit g.
q̄liter iste dz absolui q̄ in plurib⁹ zē.

Responsio
Excōicatis et interdictis p̄dicari po

test verbū dei. hoc primo. z tpe gene
ralis interdicti p̄cedit baptisim⁹ cōfir
matio i frōte z penitētia moziētius
hoc scdo. **E**t nota glo. q̄ dicit q̄ hec
duo sacramenta excipiunt i interdīto
semper.

Inquisitioni
Si p̄iur scit impedimentū inrūnonij
p certo nō dz reddere debitū s̄ poti
us excōicatōem pati. **R**eddet autē sed
nō eriget si hoc credit ex pbabili cā
et discreta. s̄ si ex leui et temeraria cā
hoc credit deposita p̄scia reddere et
exigere dz. **N**ō g. q̄ dicit qualis hoc
casu sit dz pbabil. s̄ si viderit p̄sāgu
neam zē

Contingit
Cleric⁹ si a plato suo ter monit⁹ nō
reassumit habitū et tonsurā p̄dit p̄ui
legiuz clericale. **U**el sic. **C**lericus qui
nec in tonsura nec in negotioz q̄lita
te d̄ clericatu⁹ q̄c̄q̄ ondit z tertio mo
nitus se non emendat p̄dit privilegiū
clericale

In presentia
Ab excōicati denūciatōne repellit q̄
nō p̄monuit z illi cōicauit. **N**otat g.
denūciās dz p̄mo monere illū quem
vult denunciare. **E**t q̄ qs p̄ patiens
tiā perdit beneficium exceptōis

Quante
Excommunicatus est qui cuz possit
prohibere clericum verberari z hoc
dimittit. **L**egitur istud capitulū duo
bus modis et fm alium intellectum
hoc dicit. **E**xcommunicatus est per
mittens clericum percuti. si rōe officij
poterat prohibere et non prohibuit
fm tertiaz lec. **H**oc dicit. **E**xcomuni
catus est dolose permittēs clericuz p
cuti ex q̄ poterat phibē z nō phibuit

Liber

Ratio est in tex. qz agentes et consentientes pari pena plectuntur **N**ota g. que vult dicere q omnes illi peccant qui possunt alium defendere et ipsuz non defendunt iuxta illud non caret scrupulo **I**tem q licitum est pecuniā capere pro defensione **I**tem qui non potest defendere facto defendat clamore.

Sacro approbante **P**relatus excommunicare non debz subditum nisi competēti admonitiōe premissa et ex manifesta et rātionabili cā. z contrāfacienti pena iponitur hic expressa **S**ecundo punit subditū qui falso conqueritur se excommunicatum iniuste **T**ertio quid iuris si p̄latus dicēs se errasse vult excommunicatum absoluer. et aduersarius appellat ne absolvatur. et vide glo.

Nouerit **I**sta decretalis excommunicat hereticos et eorum fautores et ceteros q seruari faciunt statuta edita et cōsuetudines introductas cōtra libertatē ecclē nisi ea z eas deleāt de libris suis infra duos menses p̄ huiusmodi publicatiōem et faciant amoueri. **I**tem excommunicat statutarios. scriptores. consules. rectores. et consiliarios et iudices.

Canonica. **S**tatutum de regularib⁹ excommunicatis pro iniectiōe manuum p suos prelatos absoluendis ad hospitalarios hierosolimitanos extēditur vt eorum priores ipos absoluant **U**el sic **F**ratres hospital' hierosolimitani excommunicati pro iniectiōe manū in clericuz seu confratrē absolui pnt per eorum priore. nisi excessus fuerit difficilis et enormis. h. d. **U**ide tex. et

glo. qui dicunt summariū verum nisi lesio fuerit eorumis z.

Super eo. **E**xcommunicatus vel suspensus p̄ scandalum vitandum absoluitur absq iuramento diuinum modo manulem prestiterit cautōez. **N**ota tex. q inter dū consideratis locorum et tempoz qualitibus seueritati est aliquid de trabendum. et glo. alle. concor.

Venerabili **P**restito iuramento absoluitur quis ad cautelam cum de viribus sentētie dubitatur. **U**el sic **I**ta iurat in absolutōe a suspēn. vt iuratur in absolutōne ab excommunicatiōe **U**ide glo.

Grauem **E**xcommunicantē officiales locorum in qbus sunt statuta cōtra ecclēsticaz libertatem nisi faciāt illa deleri z statuarij sunt feudis ecclēsticis priuati. **E**t dicit glo. hoc verum nisi infra duos menses statuta deleantur.

Cum voluntate **Q**ui excommunicatū alloquit de ill' que pertinet ad salutē aīe etiā si yba interueniant que salutē nō respiciūt sed indirecte excommunicatus nō ē. **S**ecūdo dicit q predicatoris presertim q alias sustentari nō possunt ab excommunicatis seu detinentib⁹ aliena elemosinas recipere possunt. **T**ertio dicit z ponit aliquos casus i quib⁹ b⁹ pcutiēs clericū excommunicat⁹ nō ē

Si concubine **C**ommunicans excommunicato in crimine damnato excommunicatus est maiori excommunicatione **N**ota g. que dicit q snia propter p̄cipatōez in crimine ligat illum cōtra quē lata non fuit. **E**t ponit glo. simile et alle. p̄cor. et solet istud capitulum pluries

ad hoc allegari.

Duobus.

Excommunicatus minori excomū-
catione alium minori excommunica-
tione excommunicatū absoluit si hoc
habet ī priuilegio. **De isto** arguit gl.
contra quia priuatus sacramētis ali-
um ad sacramenta restituere non p̄t.

Permittimus.

Causa conficiendi corpus domini p̄
infirmis licitum est tempore interdi-
cti semel in ebdomada celebrare. **Uel**
sic fm panormitanū. permittitur mi-
nistris ecclesiarum semel in ebdoma-
da celebrare tempore interdicti con-
currentibus his que exprimuntur in
ter. **Sed** hodie istud capitulū seruit
ad nihilum quia hodie permittitur
singulis clericis ianuis clausis. exco-
municatis et interdictis exclus vt ha-
betur in. c. si. e. ti. li. vi. §. si. et sequente.
Nōt g. q. in hoc capitulo nō attendi-
tur fauor personarū sed sanctitas cor-
poris christi.

Quamuis

Licet excommunicatus pro inieccio-
ne manū leso satisfecerit non potest
absolui nisi per se. ap. nisi excuset pro-
pter casus hic in ter. numeratos scili-
cet infirmitatis periculo mortis ⁊ in-
imicie.

Si quem

Qui excommunicatur sub hac forma
verborum. illuz excommunico vel eū
profero excommunicationis senten-
tie subiacere talis non minori sed eti-
am maiori sentētie excommunicationis
censetur innodatus. **Uel** sic ⁊ bre-
uius. **Excommunicatio** simpliciē la-
ta intelligitur d̄ maiori. hoc dicit **Et**
intellige predicta a iudice suo. **Et** no-
ta glosaz que ponit operationes ma-

ioris et minoris excommunicationis
et quā infliguntur.

Pueris.

Pueri qui inciderunt sententiā ca-
nonis si ante pubertatem vel post pe-
tuerit se absolui dio. potest eos absol-
uere propter defectum etatis prope-
quem rigor est mansuetudine temper-
randus. **Uel** sic **P**ueri excommunica-
ti pro iniectione manuum in clericuz
absolui possunt etiam si ante absolu-
tionem effecti sunt puberes. **Uel** sic ⁊
generalius **B**eneficium indultuz ra-
tione minoris etatis postq̄ cepit ha-
bere locum non distinguitur licz mi-
nor peruenerit ad maiorem etatem.
hoc dicit.

Titulus de sentētia excommu-
nicationis li. vi.

Cum medicinalis

Judex qui excommunicat suspendit
vel inedicat i scriptis hoc faciat. cau-
sam conscribat. et requisitus exem-
plum sententię tradat infra menses q̄
contra fecerit per menses ab ingressu
ecclesie et diuinis est suspensus. et re-
laxabitur illa sententiā per superiorē
absqz difficultate. **Et** cōdemnabitur
latoz in expensis et aliter pena puniē-
dus condigna. **S**i sic suspēsi celebrāt
ut prius sūt irregulares nec absoluū-
tur ab alio q̄ a papa. **T**angit glo. q̄
in sententiā excommunicationis ex-
p̄menda est causa.

Solet

Qui petit absolutionem ad cautelaz
dicens excommunicationis sententiā

Libet

in se latam esse nullam absoluetur cuius contradictione non obstante nisi si dicatur et probetur infra octo dies excommunicatus pro manifesta offensa. Qui probat se excommunicatum post appellationem probatione pendente in iudicijs evitabitur. extra iudicium vero non.

Statuimus.

Excommunicatio lata in participantes excommunicatis in locutione canonica monitione non premissa non tenet. Notat glosa que monitio dicitur canonica. et tangit que operatur excommunicatio minor. Item tangit de episcopo communicante excommunicato.

Quia periculosum.

Quia periculosum est quod episcopi et eorum superiores propter executionem pontificalis officij ipso facto interditi vel suspensionis penas incurrant statuimus ut alicuius constitutionis vigore ipso iure predictarum sententiam non incurrant nisi de ipsis in predicta constitutio fiat mentio expressa etc.

Romana.

Ista decretalis dicit quinque. Primo quod archiepiscopus sententias latas a subditis suffraganeorum suorum nisi hoc habeat de consuetudine non relaxet. Secundo dicit quod generalis sententia archiepiscopi ligat tantum subditos. Tertio quod pro preteritis vel presentibus culpis monitione non premissa ab eis lata sententia est iniusta. Quarto quod pro futuris culpis vel factis commissis scilicet nisi satisfaciant excommunicari non debent nisi mora culpa vel offensa vel alia iusta causa subsit. Quinto quod in universitatem vel

collegium non feratur excommunicationis sententia sed in illos qui culpabiles extiterunt.

Dilecto filio.

Prelatus contra personam ac potestatem temporalem temporali et spiritali gladio scilicet censure ecclesiastice se tueri potest. Nota glosa que tangit quod quilibet potest se et sua defendere. Item quod quilibet tenet primum suum defendere. Item in fine dicit glosa duplici gladio scilicet defensionis et executionis iusticie. et loquitur iste textus de gladio defensionis et non executionis.

Generabilibus

Excommunicatos a subditis suffraganeorum archiepiscopi non possunt absolvere sed excommunicatos a suffraganeis vel officialibus bene absolvere possunt si ad eos fuerit appellatum.

Discernimus

Judices seculares compelli possunt et debent ut excommunicatos in eorum iudicijs testificari patrocinari et agere non permittant. Nota glosam que tangit an excommunicatus possit testamentum facere et de notario excommunicato an potest instrumentum conficere.

Constitutioem

Non valet excommunicatio lata in participantes nisi moniti fuerint nominatim. et dicitur monitio canonica que habet dierum intervalla nisi necessitas facti aliud suadeat.

Presenti.

Beneficium relaxationis ad cautelam locum non habet quo ad interdicti sententias in civitates castra vel que libet alia loca siue terras generaliter

promulgatas. *Nota glosam que ponit differentiam inter excommunicationem et interdictum. Et que dicit in quibus casib' absolvatur ad cautelam.*

¶ Quicumq;
Quicumq; dat licentiam invadendi p^rlatos propter sententiam excommunicationis quam tulerunt sive coruz corpora res aut bona invaserint nisi predictam licentiam re integra revo-
caverint et nisi bona ablata restitue-
rint infra octo dies ipso facto sunt ex-
communicati. et si spatio duorum men-
sium in predicta sententia permane-
rint a solo papa debent absolvi *ꝛ*

¶ Si iudex laicus
Si malefactor captus a iudice laico
dicit se clericum huiusmodi rei p^rgni-
tio ad iudicem ecclesiasticum spectat
Et si notorie v^l publica fama vel cō-
muni estimatiōe habetur pro clerico
statim fit remissio *¶* Itz si prius se ge-
rebat pro clerico et modo deprehē-
sus fuerit in habitu laicali Si autē
prius se gerebat p^r laico licet modo
in clericali habitu deprehēsus fuerit
non fiet remissio donec fuerit de cles-
ricatu probatum. Sed interim cōtra
eum iudex in nullo procedat

¶ Statutum
Non tenet suspensio vel interdictus
latus in participātes canonica mo-
nitione non premissa. *Nota glosam*
que dicit q^d hoc casu paria sunt sentē-
tia excommunicationis et interdictū
et facit ad idem infra eo. *¶* Is cui *ꝛ*

¶ Licet excommunicationis
Per negligentiam non prosequētis
debito tempore appellationem excō-
municatio postea lata non conuale-

scit sed poterit tunc denūciari et de-
bet vitari donec de sentētie nullitate
docuerit. *Nota glosaz circa finem q^d*
arguit an denunciatus sit censendus
excommunicatus.

¶ Si clericos.
Prelatus capi faciens et includens
etiam per laicos clericum nondū in
corrigibilem excommunicatus non
est nec etiam ipsi capientes *¶* Secūdo
dicit q^d si tales clerici dant fideiussor-
res de parendo iuri detineri non de-
bent nisi iusta causa id suadeat.

¶ Si sententia interdicti
Interdicto clero non est interdictus
populus nec econtra interdicta civi-
tate propter delictum domini ciues
non interdicti extra ipsam audiūt vi-
vina. *¶* Interdicto populo singulares
de populo intelligunt interdicti. hoc
dicit in summa *ꝛ*.

¶ Si civitas
Interdicta civitate suburbia et con-
tinentia edificia dicuntur interdicta
Et interdicta ecclesia capella conti-
gua et cymiterium cōtiguū dicitur
interdictum. h. v.

¶ Is qui in ecclesia
Celebrans scienter in ecclesia pollus
ta sanguine vel semine vel coram ex-
communicatis maiori excommuni-
catione irregularis non est. licet ma-
le agat cum id non reperiat expres-
sum in iure *¶* Sed qui scienter celebra-
t in ecclesia vel loco interdicto irregu-
laritatem incurrit nec potest per aliū
q^d papam liberari *ꝛ*. nisi super hoc
fuerit privilegiatus aut a iure id sit si-
bi concessum et efficitur ineligibilis
active et passive

¶ Quoniam in baptismo

Liber

Tempore interdicti crisma ipso die ce-
ne domini licite p̄fici potest. Et vid
glo. que reddit causam quia vet̄ crism
ma non debet esse vsui nec de illo de-
bet quis crismari. et deponitur sacer-
dos qui cum veteri vngit. **V**el
sic. Quoniam in baptismo et confir-
matione vtimur crismate ⁊ hec sacra-
menta etiam adultis tempore inter-
dicti conferuntur.

Vs cui est

Cui interdict̄ est ecclesie ingressus in-
terdicta ē etiā diuinorum celebratio
et si celebrat irregularis efficitur. Et
si durante tali interdicto decedat nō
debet in cyinterio sepeliri nisi peni-
teat. Sane sicut excommunicatio nō
suspenditur per appellatōnem sequē-
tem ita nec appellatio suspendit ab
officio vel ingressu ecclesie latā suspē-
sionem. Hoc dicit

Religioso.

Religiosus absoluitur ab episcopo q̄
manus violentas iniecit in clericum
secularem in casu quo clerico secula-
ri concederetur id facienti. Iniciens
manus violentas in illum qui ingre-
ditur religionem. licet religiosus an-
te professionem censeri nō debeat cū
effectu et vere tamen excommunicat-
iōem non euadet.

Vos qui a sententia

Absoluti in casibus grauibus ab illis
qui duntaxat habent absolueretemp-
pore necessitatis debent cessante ne-
cessitate se superiorib⁹ suis presentare
quod si non fecerint in pristinam in-
cidunt excommunicationis sententi-
am. Idem etiam dicēdum est in illis

qui absoluntur a delegatis vel lega-
tis sedis apostolice. qui post absolu-
tionem debent se suis ordinarijs pre-
sentare et lesa satisfacere

Cum quis

Iniciens manus violētas in clericū
tuo nomine absq; tamē mādato tuo
si hoc ratum habueris excommuni-
cationem non effugies cum rati habi-
tio retrorahitur ⁊ mandato equipa-
ratur. Et si iniectio tuo nomine non
fit facta et quāq; ratum habueris ex-
communicatione nō ligaberis. quis
quod nomine meo non est gestus
tū habere non possum

Alma mater.

Tempore interdicti etiam sani ad pe-
nitentiā admittuntur nisi sint excō-
municati qui non nisi in mortis arti-
culo admittuntur aut causam dede-
runt interdicto qui non admittuntur
nisi satisfacciant vel caueāt prout pos-
sunt. Secundo dicit q̄ illo tempore
missa et alia diuina officia sub pena
distributionum sicut prius i ecclesijs
celebrantur ianuis clausis plane sine
excommunicatis et interdictis et so-
nitu campanarum. Tertio q̄ quater
in anno alte cuz campanis et ianuis
aptis celebrari potest exclusis excō-
municatis et interdictos admittere.
Ita tamen q̄ hi propter quorum ex-
cessum latum est non appropinquāt
altari in certis seruandum est interdi-
ctum.

Titulus de sententia excom-
municationis in Cle.

De frequentibus.

Religiosi etiam exempti violantes interdictionem positam per sedem apostolicam vel ordinarium loci vel generalem cessationem divinorum factam per provinciale concilium vel eum qui hoc possit puta per cathedralem vel matricem ecclesiam loci excommunicati sunt ipso facto non obstantibus privilegiis consuetudinibus conventionibus et statutis etc.

De graves

Homini temporales qui cogunt aliquos in loco interdicto celebrare divina vel qui per prebendos faciunt tunc ad illa audienda populum evocari vel prohibent ne publice excommunicati vel interdicti super hoc per illos qui missas celebrant moniti ecclesias exeant. et ipsi nominati in octi qui non exeunt excommunicati sunt et per papam absolventi.

De eo.

Fratres minores si tempore interdicti recipiunt in suis ecclesiis ad divina fratres vel sorores tertii ordinis sancti francisci excommunicati sunt. nec iuvant eos ipsorum privilegia.

Si summus.

Si papa scienter excommunicato participat literis verbis vel osculo sine alio quovis modo per hoc illud non absoluit nisi hoc exprimat se vellet. Et si scienter sub titulo dignitatis aliquem nominet vel habet per hoc illud in tali dignitate non approbat. Nota glossa que dicit idem si papa cum excommunicato communicet ambulet vel oret. Item dicit glossa. quod voluntas pape

habetur pro ratione in statutis per eum.

De virtus de verborum significatione

Innovate.

Novale est ager nunc primo precisus. Vel secundum leges dicitur quod novale est terra precisa que anno cessat vel dicitur novale terra de novo ad culturam redacta cuius non extat memoria quod culta fuisset. hoc verbum novale exponit hic Hieronimus quod habet Osee x. capi.

Nam et rex.

More scripturarum qui ascendentes sunt patres nominantur. Item omnes descendentes filii dicuntur. Et usque ad tritavum parentes dicuntur ultra vero maiores etc. Vel sic appellacione patris veniunt in lata significatione omnes ascendentes.

Nam et ego.

Nota quod ille se quasi unigenitum nominat quem fratrem uterinum precelsisse scriptura testatur. quia ille qui primo natus fuit mox quasi nullus natus fuit et sine nomine decessit. Item non videtur fuisse qui non duravit. Vel non dicitur natus qui statim postquam assumpsit naturam humanam decessit.

Delegatus vel legatus qui post absolutum iudicium procedit ad faciendum...
Hoc est in dicitur...
Hoc est in dicitur...
Hoc est in dicitur...

Handwritten marginal notes in a smaller script, likely a gloss or commentary on the main text. The notes are dense and cover the left margin of the page.

Libet

Quod dicitur.
Dicitio anteq̄ non semper implicat.
hoc dicit. Dicit hic Hieronimus q̄
ex his verbis non sequitur q̄ postea
conuenirent Maria 7 Joseph sed sc̄p̄
tura q̄ hoc non sit factum per predi
cta verba ostendit.

Joseph
Primogenitus dicitur qui primo na
scitur etiam si nullus sequitur eū. Nota
glosam q̄ in expositionibus scrip
turarum semper debemus recurrere
ad communem consuetudinem intel
ligendi.

Intelligentia dictorum
Ex causis est assumenda intelligētia
dicendi quia non sermoni res sed rei
est sermo subiectus. Uel sic. Verba sūt
intelligenda non fin q̄ sonant s̄ fin
mentem proferentis. Nota q̄ verba
instituta sunt ut per ea quisq̄ in alteri
us noticiam cogitationes suas pro
ferat.

Nihil obstat
Nihil obstat narrādi diuersitas vbi
eadem dicuntur. maxime cum vnus
quisq̄ euangelistarum eo ordine cred
dat se dicere quod deus voluit. Ista
sunt verba textus. sed sic summat̄ fm
Panormitanum. Diuersitas verbo
rum non viciat si idem in substantia
concluditur. Uel sic fm eundem. non
viciatur factum vario modo narra
tum vbi idem in substantia concludi
tur. Nota glosam que dicit q̄ nomi
na et verba transposita idem signifi
cant.

Preterea.
Sensum non verba considerare de
bemus. Nota q̄ plerunq̄ dum pro
prietates verborum attenditur sensus
veritatis amittitur. non enim semper

ad proprietatem verborum recurrē
dum est. sed videnduz est qd̄ testator
senserit. in qua presumptōe sunt qui
morantur in eodem loco quod ē no
tabile.

Quamuis.
Ius tenet illos vocari prepositos
qui quandam prioratus habent cu
ram super alios. Nota glosaz que di
cit rite hoc est fm originariam verbi
significatōem

Forus.
Iste textus plura dicit. Et primo qd̄
fit forus et vnde dicatur et vnde con
stat. Item dicit quid sit negociū. Itē
quid sit lis. Itēz quid iusticia. Et qd̄
iudiciū. Item quis dicatur actor 7
quis reus. In fine dicit q̄ iusticia p̄t
cum scelerato hoīe habere cōmerciū

Pactum
Pactum dicitur inter partes ex pace
conueniens scriptura legibus et mo
ribus comprobata dictum pactum
quasi ex pace factum. Item pactum
duorum vel plurium in idēz placitū
et consensus. cuius diffinitionem ha
bemus in. l. i. in principio. ff. de pact.
et hic in glo. si. huus. c.

Ius.
Ius dictuz est a iure possidēdo hoc
enim quod iure possidetur hoc iuste
Et quod iuste hoc bene. quod antez
male possidetur alienum est. male au
tem possidet qui vel suis male vtitur
vel aliena presumit. Scias q̄ hic nō
diffinitur ius prout est generale no
men. S̄z prout applicatur ad specia
lem rē quando quis dicit habeo ius
in re tali tunc enim dicitur ius a iure
possidendo. 7 ita intellige istum tex.
Sed capiēdo ius generaliter ius di
citur a iusticia et est ars boni 7 equi

cui⁹ merito quis nos sacerdotes ap-
pellat. l. i. ff. de insti. z iure. et istud ius
generale habet sub se multas spēs zc.

Causa.

Oblationum nomine intelliguntur
que iuste ecclesie conferuntur et per se
cularem potestatem retineri nō possunt
Vide glosam que dicit que sunt
bona ecclesie Item q̄ de illicitis pos-
test fieri elemosina.

Questiuit.

Sacerdos cum vno clerico vel solus
potest inungere infirmum. Item dicit
qua die profestum beati Mathie
seruari debet in anno bisextili Item
notat glosa vnde procedit annus bis-
sextilis. Et quot dies annus habet.
Vel sic Summa istud capitulū hoc
modo fm panoz. Solus sacerdos p̄t
sacramentuz extreme vndionis infir-
mo conferre. In anno bisextili serua-
ri debet loci consuetudo circa diē sci
mathie festiuandū dūmō tamen vigi-
lia cōtinuetur festo

In his.

Si iudex dicat statuo vel p̄cipio idē
ē dicere ac si dicat condēno vl' absol-
uo. Nota tex. q̄ non d̄z q̄s p̄siderare
verba sed voluntatē. cum nō intentō
verbis s̄ verba intentioni debēt de-
seruire zc. Nota etiā q̄ p̄ vba statuo
z p̄cipio diffinitiva sn̄a ferri p̄t

Quam tibi

Mandatum de prouidēdo alicui ut
residentibus ad victū quotidianum
extenditur et vestitū Nō g. q̄ b̄nficia
dicuntur manualia Itē infamis ē qui
maliciose interpretat̄ rescriptuz p̄ncipis.
Itē verba p̄uilegioz latissime sūt in-
t̄panda Nō etiā q̄ b̄nficiū p̄ncipis
latissime est interpretandum

Cum in partibus
Generale dicit̄ interdicit̄ cū regnuz
prouincia villa vel castruz subijcitur
interdicto Notat gl. q̄ verbū simpli-
citer positum intelligitur generaliter

Cum tibi.

P̄uilegiū cōtra p̄suetudinē iuri cōi-
pudicās obtentū large ē interpretan-
dū. et fm hūc intellectū ē casus nota-
bilis fm panoz. q̄ ponit hic casū i ter-
minis Vel sic Verbū clericoz etia
canonicos p̄phendit Nō g. q̄ dicit q̄
in reb' p̄rimonialib' clericoz z intui-
tu persone adquisitis succedunt pro-
ximiores clericoz

Cum clerici

Istud. c. docet qualiter iuramētū in-
telligi d̄z q̄ cleric' siue canonic' iura-
uit fidelitatē ecclē collegiate z ep̄o et
cui poti' d̄z obedire. et p̄t sic sumari
Iuras obedire p̄latoz ecclē nō clero
diocesano s̄ capitulo ecclē cathedral'
obedire tenet Nō g. q̄ dicit quot mo-
dis sumitur hoc nomē ecclesia

Querenti.

Istud. c. docet q̄ sub ista clausula cē
iura ecclāstica iudex discret' intellige-
re debet non solum interdicit̄ sed sus-
pensionis et excomunicatōis sn̄iam
fm circūstantias personarum Item
dicit g. q̄ v̄bū correctōis depositōez
continet. Item in penis infligendis
deferendum est dignitati.

Quid per nouale.

In p̄uilegijs de decimis noualium
non soluendis illud dicit̄ nouale ter-
ra culta de nouo de qua non est me-
morizā q̄ fuit culta. et ex qua ante cul-
turam ecclesia parochialis parū vel
nihil habuit.

Cenerabili.

Nomine matricis ecclesia cathedra

23

Liber

lis intelligitur non romana. **Uel** sic fm Panozinitanum. Si ecclesia subiecta episcopo vniū alteri vel gubernanda committitur saluo iure matricis ecclesie per matricē ecclesiam intelligitur cathedralis non romana. **Nota** glosaz que dicit q̄ sicut papa vult sic nos velle debemus ex quo illud precipit obseruari. **Item** interpretatio pape facit ius.

UEx parte.

Clausula privilegij qua dicitur q̄ nō est relaxanda sententia nisi prestatur emendā intelligit̄ de sententia ⁊ offēsa manifesta. **Nam** in offēsa dubia vel contumacia sufficit si stando iurī cautio prebeat̄. **U**nde glosam que dicit de contumacia.

Cum olim

Offēsa dicitur manifesta ⁊ qua per confessionem v̄l evidentiā constat vel de qua quis in iudicio est confessus. **Nota** glosam que dicit quid sit manifestum ⁊ quomodo differt a notio.

UAbbate sancti. s.

Ex p̄suetudine et privilegio peti potest ut vnum monasteriū de alio possit eligere et teneatur. **Uel** sic. **I**n privilegijs posita determinatio ad p̄iuguiorem trahitur intellectus **Uel** aliter. et sic. verba privilegiorum largā habent significationem. vnde verbū fm et iuxta in eis positum causatiue tenetur nō condicionaliter. ita communiter summatur. **Sed** hec summatio videtur nimis generalis et nō ē vera indistincte iudicio panoz. quia privilegium inquantum p̄iudicat alteri seu iuri communi non debet lar-

ge sed stricte intelligi ut dictum est p̄ eum in capitulo olim supra eodez ti. et ideo potest sic summari. verba privilegiorum debent intelligi ut aliqd afferant et nō remaneat ambiguitas et ideo verbum fm et iuxta videtur apposita causatiue et nō conditionaliter. **Nota** glo. que tangit de iudicio contradictorio p̄suetudinis ⁊c.

Super quibusdam.

Istud. c. dicit q̄ dicunt heretici manifesti. **I**tē q̄ sint pedagia guidagia et salmaria interdicta. **I**tē qualiter d̄z intelligi mādātū factū laico q̄ de se conquerentib' teneatur in foro ecclesiastico respondere

Novimus

Clericus traditur curie seclari quia degradatur seculari potestate presente cui denunciatur ut in suum forum illum recipiat. hoc dicit usq̄ ad 5. de illo. ille 50. s. nō facit ad tytulū ⁊ ponit gratiam fm quosdam. **Nota** ex ter. q̄ in dubio videtur sequēda opinio a pluribus approbata. verum ē nisi illa communis opinio sit euidēter falsa ut notat Jo. an. i. c. i. de p̄sti.

Dilecto.

Papalis indulgentia impetrātis iura conseruat sed ius non tollit alteri adq̄situm vel etiam adquirendum. **Uel** sic ⁊ aliter. **S**i papa indulḡ reo qui propter absentiam a d̄oris possessionem recuperare nō potest q̄ ei lapsus anni non noceat. intelligitur hec indulgētia fm ius cōmune. **Nota** glo. in fi. sui quando factum' p̄curatoris nocet domino et quādo sibi imputatur et quando non.

Cum inter

Omnia que offeruntur ecclesie infra vel extra ecclesiam oblationum nomine continentur. **N**ota glosam que dicit quod quadragenalis prescriptio omnes tollit actionem siue ambiguitatem.

Ex parte.

Verba ista a tempore morte litis ad litis contestationem tantummodo referuntur. **V**el sic. **L**is dicitur mota cum fuerit contestata. **H**oc dicit. **N**ota glosam que dicit quod semel in abolitione pena remissa reiterari non debet. **I**tem dicit glosa quando iudicium dicitur inceptum.

Ex parte vestra

In constitutione generali legati exceptiones iuris intelliguntur excepte. **V**el sic. **C**onstitutio legati de solvenda tertia mortuorum episcopo debet intelligi de his mortuariis in quibus de iure communi debetur. **H**oc dicit. **N**ota glosam que tangit que potest et non potest legatus in sua provincia et extra eandem exercere.

Tua nobis.

Qui propter onera debitorum impetrat ut fructus beneficiorum vacantium valeat biennio retinere maiora et minora beneficia retinebit. **V**el sic. **I**n privilegio de percipiendis fructibus beneficiorum appellatio beneficiorum maiora beneficia comprehendit. **H**oc dicit **S**in Panormitanum. **H**oc verum quando privilegium est concessum episcopo pro honesta et favorabili causa. **N**otat glosa quod infamis est qui privilegium principis sine iustre interpretatur.

Transiisse

Verbum moderationis diminutiones

continet non augmentum. **N**otat aliqui ex hoc textu quod quanto quis plus habet tanto plus habere desiderat. **I**tem notat glosa quod statutum circa numerum canonicorum canonici sine auctoritate pape etiam ex iusta causa diminueri non possunt.

Titulus de verborum significatione li. vi.

Veniens.

Ista decretalis declarat quid significant ista verba in privilegiis posita recepimus vos in proprios ecclesie filios et quis locus dicatur desertus. **I**tem dicit textus quod per talia verba videlicet recepimus vos intelligitur quod illi quibus talia verba in privilegiis ponuntur ab alio quam a papa vel legato eius latere missio interdici suspendi vel excommunicari a quo non possunt.

Constitutionem.

Primo dicit et declarat manifestum et evidens esse synonyma et idem significare quo ad casum decretalis. si forte de elec. **S**ecundo dicit et declarat eos conspiratores et coniuratores qui statuerunt et iuraverunt de non recipiendo aliquem in canonicum ad mandatum pape donec possent resistere. **T**ertio dicit et declarat tale statutum de testabile et illicitum multis ex causis.

Exit qui seminat.

Ista decretalis non glosatur per Jo. an. **E**t longa et proluxa est tractatus de regula fratrum minorum de ordine san-

Libert

de francisci confessoris. et de eius ap-
probatione atq; confirmatōne ⁊ de
claratōe ꝛc.

Privilegium

Ista decretalis vult dicere q̄ exem-
ptis cellis alicuius monasterij quid
appellatione celle significetur et fig-
nificantur duntaxat celle in quibus
monachi vitam ducunt solitariam a
confortio hominum separatam ⁊ va-
can. contemplatōibus iuxta capitu-
lū nisi de renū. Vel sic Privilegiū cō-
cessum monasterio ut monachi ī cel-
lis ipsius habitantes non possunt ex-
communicari aut suspendi nisi a pa-
pa aut eius legato. nec celle possunt
interdici ab alio. soluz intelligitur d̄
cellis separatis a communi vita ho-
minum et habitantibus in eis solita-
riam vitam ⁊ contemplatiuam agen-
tibus non de ecclesijs prioratib⁹ aut
alijs monasterij capellis. h. d.

Sicut nobis

Privilegiato aliquo ut possit cōfer-
re beneficia clericorum suorum quid
sub appellatione clericorum suorum
designatur ostendit videlicet q̄ illi sui
dicantur clerici qui familiares sui sūt
et in expensis et continui commensa-
les etiam si ex illis aliquos aliquan-
do pro suis gerendis negocijs abesse
contingat. Vel sic. Quidam habent
privilegium q̄ possunt conferre bñ-
ficia clericorum suorum cedentiū vel
decedentiū Item q̄ clerici ipsorum
possunt percipere fructus prebenda-
rum in abundantia. Dis ergo casib⁹
⁊ similibus illi dicuntur esse alicuius
clerici ꝛc ut in priori sumario

Titulus de verborum signifi-

catione in Cle. 1

Sepe contingit

Casus est et in summa dicit determi-
nat atq; declarat quid significant at-
q; important ista verba inserta in iu-
dicialibus commissionibus que fiūt
a principe vel a iure scilicet q̄ proces-
satur simpliciter et de plano et sine
strepitu et figura iudicij. et determi-
nat. nota per Innocentium ⁊ Hostiē
sem d̄ accu. olim. Et latius sic potest
sumari Iudex qui datus est simpli-
citer et de plano sine strepitu et figu-
ra iudicij procedere potest sine libel-
lo sine litis contestatione et ferijs in-
dictis favore hominum amputat dila-
tationes. abbreviat lites. repellit fru-
strationes. exceptiones et appellatio-
nes. refrenat iurgia partium et mul-
titudinem testium. dat siml terminuz
ad ponendum et articulandum pri-
mo. Secundo producendo omnia ac-
ta et munimenta cause. interrogat p-
tes vbi suadet equitas. nō citat pem-
ptorie ad sententiā quaz profert stās
vel sedens etiam conclusione non fa-
cta. citare tamen tenetur et recipere
petitionem in scriptis vel verboten⁹
tunc scribendam in actis. Item iura-
mentum calumnie veritatis vel mali-
cie probationes necessarias et defen-
siones legitimas et facta remissione
pro testibus producendis debet tūc
recipere instrumenta. tenetur partes
ad sententiā citare quam tenetur
in scriptis ferre et secundū acta cause
h. d. Nota g. que ī hoc ē special' atq;

notabilis quia notat an 7 quando li bellus est dandus.

Titulus de regulis iuris

Omnis.

Omnis res per quascunq; cas nascit p easdem dissoluitur. Nota q contra dicitur nasci tpe consensus 7 dissolui cu cōtrari^o dissensus interuenit.

Estote

Bubia in melioze ptem interpretari debent. Nota ex tex. q verba euāgelij adduci pnt ad decissionē causaruz etiā multi canones extracti sūt ex auctoritatibus no. et ve. testamenti.

Qui scandalisauerit

Propter scandalum euitandū veritas non ē obmittenda. Nota gl. que dicit q veritas est triplex scz bone vite discipline et iusticie

Quod non est.

Propter necessitatez illicitū efficitur licitum. Itē notat ex tex. q necessitas excusat a peccato. Itē i voto intelligitur tacita conditio si potero

Quod latenter

Illicite factum obligatōem nō inducit. h. d. fm panoz.

Cū in contemplatōe

Formeta (indicijs non precedentib) inferenda non sunt. h. d.

Que multotiens.

Sacrileg^o est offendēs rē vel psonaz ecclesiasticā. Nota ex gl. iūcto rex. q omnia bona ecclesiarū largo modo possunt dici sacrata. quia oblata sūt ecclesie pro sacris

Qui ex

Qui facit aliter q; debet facere non dicitur. h. d. Nota q non est confidendum solum factū sed animus faciētis et maxime quo ad deuz qui respicit non quod fit sed quo animo fit

Refleat

Committens vnum peccatū reus est oim quo ad vitā eternā. Notat gl. q sine charitate nemo absoluitur. et al legat apostolum

Quamuis.

Ignorantia pastoris non excusat eū si lupus oues rapit. hoc dicit quo ad literam. Sed quo ad iusticiam 7 moralem intellectum ignorantia non excusat prelatum in peccatis subditoz hoc dicit. Nota glosam q pastor tenetur de custodia ouiu

Indignum

Pro spūalibus homagium nō pstat. Itē nota q cōsuetudo romane ecclesie sequenda ē. Itē homagiu dicitur quasi hominis ligiu quia iurans ligatur et obligatur illi cui iurat. 7 efficitur homo illius

Titulus de regulis iuris li. vi.

Beneficium ecclesiasticum non potest licite sine institutione canonica obtineri. Nota q hic beneficium sumitur largo modo prout comprehendit dignitates personatus ecclesie as omnes sine cura et cū cura que cū titulo habentur. s. de concess. preben. n. l. i. q. iij. Si quis dator. Institutō canonica appellatur in qua oia substantialia val de institutionis cōcurrunt largo modo sūptovocabulo scz

collatio. inuestitura. in possessionem corporalem missio. et persone habilitas tam ex parte instituentis quam institute. Et nota sunt duo. quod per institutionem verbalem tribuitur ius proprietatis. per inuestituram determinatur et confirmatur illius iuris collatio. sed per tertium ius tribuitur possessionis et administrationis.

Possessor malefidei villo tempore non prescribit. **I**ntellige dupliciter. scilicet duplicem punctationem. quod nunc prescribit qui habet malam fidem. aut quod nullo tempore prescriptionis debet esse mala fides. **Jo. an. et dy.** dicunt quod malefidei possessor dicitur qui contra leges et canones mercatur.

Sine possessione prescriptio non procedit. **Glo.** scilicet naturali et civili vel civili tamen inchoata vera et presumpta. **I**tem possessio est ius ex approbatione rei corporalis adquisitum corporis et dominij et iuris amminiculo concurrente.

Peccatum non dimittitur nisi restituatur ablatum. **Glo.** verum est si potest. **S**ed tamen manet obligatus usque ad pinguiorem fortunam.

Peccati venia non datur nisi cor recto. **Glo.** verum est tam de generali quam de speciali peccata. tamen venia bene datur non correcto propter scandalum. **xxiii. q. ij. legimus. C. de manicheis l. ad manicheos.** **R**atio istius regule quod in peccati absolutione duo sunt precipue necessaria. **P**rimus est culpe remissio et hoc facit deus. **S**ecundus est peccantis dispositio. et hoc facit homo. **D**eus igitur est principale agens. homo est principale disponens. **U**nde **Augustinus.** Qui creavit te sine te non iustificabit te sine te.

Nemo potest ad impossibile obligari. **Glo.** scilicet impossibile nature facti vel iuris. **N**ota quod triplex est impossibile iuris facti et nature. **P**rimo exemplum. **liij. di. abbati.** **S**i enim abbas obligat se ut manumittat seruum suum non potest quia est impossibile iuris. quia non potest alienari possessio nisi a proprio domino. **S**ecundo pone exemplum. si enim promitto tibi Alpes ultra mare transferre non tenet obligatio. quia est impossibile facti. ut. **ff. de verbo. obli. l. generaliter.** **T**ertio exemplum. quia si promitto tibi dare solem vel lunam non tenet quia est impossibile nature. **ff. de verbo. obli. l. si stipuler.**

Privilegium personale personarum sequitur et extinguitur cum persona. **Glo.** verum est si persona est causa immediata illius. secus si remota ut in restitutione in integrum ubi lesio est causa immediata. **I**tem quis pallium non potest alteri communicare sed debet cum eo sepeliri. **de auc. et vspal. c. ij. It. vij. q. i. petisti.** **S**i conceditur alicui episcopo ut habeat pro sua senescute adiutorem istud privilegium eius sequitur et cum eo extinguitur.

Semel malus semper presumitur esse malus. **Glo.** quia quilibet presumitur esse bonus nisi postea fiat malus. non tamen est presumptio iuris. **P**one exemplum in semel periuro **xxij. q. v. parvuli.** **I**n semel calumniante **xxv. di. c. vlt. s. de electione super eo.** **E**t est ratio secundum **Jo. cardinales.** quia quilibet presumendus est bonus donec probetur contrarium de presump. dudum. **C**um igitur bonus fit semel malus semper presumitur imposteriorum esse malus quia humana natura est facili

labitur ad delicta. In aucten. de iur. nactis si vero col. 1.

Ratuz quis habere non potest quod suo nomine non est gestu. Glo. la. quod intellige tam vocaliter q̄z realiter. Pone exemplum supra de ten. excom. cuz quis. Si occidisti clericu non nomine meo 7 ratum habeā nō suū aggravatus quia ratum quis tē

Ratibabitonem retrorabi et mandato non est dubium comparari. Glo. quia quod possum mandare possum ratuz habere nisi sit specialiter prohibitum. vel nisi mihi postz imputari tacita renūciatio. Pone exemplum in cōtractibus. C. ad macedo. l. vlt. si quis emit rem aliquā sine mandato meo sed nomine meo 7 postea ratum habeam efficioz domin⁹ rei ac si ab initio mandassem

Cum sunt partium iura obscura reo favendum est potius q̄z actori. Glo. quia absolvitur. Fallit hoc in quatuor casibus in testamento. in dote. in matrimonio. i libertate. Pone exemplum. si actor et reus pariter probaverunt d iure suo per numerū testium equalem vel seque valida instrumenta favendum est reo ut absolvatur de probatio. ex lris.

In iudicijs non est personarum receptio habenda. Nisi quantum ad honorem in assurgendo et sedendo. In penis etiam defertur dignitati persone. non autem q̄tum ad ipsam sententiam vel diffinitionem iudicij quia ita iudicabis magnum ut parvuz. regem ut alium de iudicijs. c. novit

Ignorantia facti nō iuris excusat. Glo. scilicet ignorantia facti p

babilis non crassa vel supina excusat nec illa in facto proprio nisi de damno vitando. Sed iuris nō excusat nisi sit tale ius cuius frequentia nō habetur. Item fallit in mulieribus militibus iusticiarijs et minoribus. Pone exemplum d ignorantia facti. Si dominus papa contulit alicui beneficium postea ille qui debebat cōferre ignorans hoc alij cōtulit 7 ille aliud beneficium quod prius habuit resignavit non preiudicat illi quin possit recuperare statuz suum quia ignorantia facti excusat de pben. si beneficia. li. vi. De ignorantia iuris exemplum de preben. eum qui. quia qui beneficium occupat vi ipso iure est privat⁹ non enim decz q̄ stultus melioris cōditionis q̄ peritus existat Itē si ego prelatus ignoro hoc ius q̄ infra sex menses debeo conferre beneficium vacans non excusat ignorantia d supplē. negligē. prela. licet. Nota q̄ ignorantia vocatur quando quis ignorat qd omnibus est notum tunc nō excusat.

Cum quis in ius succedit alteri ius iustam ignorantie causaz censetur habere. Glo. scz quando cuz successore agitur secus si ipse agat quia cert⁹ debuit esse in facto suo cum ad iudicium provocavit Ista regula est exemplum precedentis scz q̄ ignorantia facti excusat. In ius scilicet presentandi et in onere defendendi. et pone exemplum in filio patroni. Item pone exemplum promissisti dare bovem i kalendis augusti. si non dares promissisti dare decem ex nomine pene decedis pri⁹ heres ignorans promissionem factaz non solvit in kalendis. tñ

Libet

conuenitur ad penam cum effectu p
istam regulam **I**tem si predeceffor pol
sedio aliqua rem iniuste et mala fide
ille non prescripsit s; successor prescripsit
qz censet habere iustā ignorātie cām.

Odia restringi et fauores cōue
nit apliari. **G**lo. verū est etiā si dubiū
ē qz magis debem⁹ esse dediti clemē
tie q̄ seueritati **P**one exemplū de elec.
e. li. statutū. vbi dicit qz statutū de his q̄
ad regimē ecclesiarū parochialium assu
munt. pmouendi sunt ad sacerdotiū
infra annum. alias ecclesijs sunt pu
ati ad collegiatas ecclesias non debet
extendi quia odiosum est idō restrin
gi debet. **D**e secundo pone exemplū
eo. li. de pūile. licet. ij. respon. **S**i cōce
ditur alicui pūilegiū vt tpe interditi
debeat audire diuina et familiares
domestici licite admittunt. **D**e veris
qz dicit lex. **S**i pater instituit filium
in certa re valet institutio. s; si exheres
vet in certa re non valet. ff. de libe. et
postu. l. cum quidam.

Decet concessum a principe bñ
ficiū esse mansurū **G**lo. verū est nullo
extrinsecus opante. **P**one exemplū
eo. li. de preben. si cui. **S**i papa alicui
cōcedit nulla facta expōsione psonaz
ut aliquis possit conferre beneficia
huius gratia re integra non expirat
p mortem concedentis. quia gratiaz
continet quam decet esse mansuram.

Indultum a iure beneficiū non
est alicui auferendum **G**lo. verum est
si ius non auferit nec permittit hoīez
auferre. **F**allit i his. **P**auptas x̄ **P**o
ne exemplū xxviii. di. de his. qz licen
tia data nubendi ab apostolo nemī
est auferenda

Non firmatur tractu tpris quod

de iure ab initio non subsistit. **G**lo.
verū ē si durat cā impediēs vel cessa
uit et non superuenit pfirmās qz sec⁹
ē si superuenit **P**one exemplū. i. q. i.
principatus **S**i eo tpe quo quis ipē
trant bñficiū fuit inhabilis licz mo
do factus sit habilis. regula tamē te
net qz non firmat x̄.

Non est sine culpa qui rei que
ad eū non pertinet se immiscet. vt pa
tet in medico 7 quolibet artifice **P**o
ne exemplū. l. di. clerico. de clerico iur
dente cu; laico si occidit eū cōmittit
homicidiū. s; a casu i culpa est. qz ad
eum nō ptinebat **I**tem de monacho
cyurgico. s. d. homicidio. tua. i. resp.

Nullus pluribus vti defensionib⁹
bus phibet. **G**lo. verū ē si simul pnt
stare. **P**one exemplū de p̄scrip. audi
tis vbi allegabat pūilegiū et p̄scriptio
Item si p̄posui ad meā defensionē pa
ctū de nō petēdo possum postea op
ponere exceptōem rei iudicate vel iur
risurādī vel simul 7 semel vel successi
ue. ff. de exceptio. nemo prohibet.

Quod semel placuit ampli⁹ displi
cere non potest. **I**ta regula fallit in
omnibus casibus i q̄bu; pmittit ius
variare et penitere **P**one exemplum
in irimonio. ex quo semel placuit in
terueniente legitimo p̄sensu ampli⁹ x̄
xxij. q. v. horrendis. **I**tem in electōe
prelari. viij. q. ij. dilectis.

Non debet aliq̄s alteri⁹ odio p̄
gruari **P**one casum in filio qui nō
excommunicatur p peccato patris.
xxiiij. q. iij. si heres.

Sine culpa nisi subsit causa nō
est aliquis puniendus **P**one exemplū
de consti. cognoscentes. qz rem q̄ cul
pa caret in damnū vocari nō puenit

vt ibi dicit rex.

Quod quis mādato iudicis facit dolo facere non videtur cum habeat parere necesse. Pone exempluz in milite q̄ mandato iudicis occidit. xxiij. q. v. miles. Itē in clerico vel laico qui mādato iudicis capit clericū de senten. excom. si clericos. et hoc verum est si verus est iudex.

Mora sua cuiuslibet ē nociua. Glo. vltima mora semper nocet ei qui ē in mora soluendi decimas que perierūt casu infortuito. periculum enim suuz est non sacerdotis. quia fuit in mora xvi. q. i. decime.

Ea que fiunt a iudice si ad eius non spectant officiū viribus nō subsistunt. Glo. veruz est si hoc constat. secus si est dubiū. Pone exemplū lxxij. dist. quozum vices vbi simplex sacerdos conferendo ordines crismando virgines cōsecrando nihil agit. Idē si episcopus plus concedit de indulgentijs q̄ quadraginta dies nisi i de dicatōe non subsistunt. s. eo. li. de pe. et re. romana.

Scienti et consentienti non fit iniuria neq̄ dolus. Sic sūt due regule fm̄ Dnyum. Prima est q̄ scienti nō fit iniuria. Secunda q̄ consentienti non fit dolus. Pone exemplum in p̄ma quia si vendo hominem liberum volentem nō fit contra me actio iniuriarum. ff. de iniurijs. l. i. In secunda si vendo hominem volentem et consentientem non teneor de libero homine exhibendo.

Que a iure communi exorbitāt nequaq̄ ad cōsequentiam sunt trahēda. Glo. imo magis oportet restringi vt odiosa que nunq̄ sunt laxanda. quia temerarium est sua auctoritate

presumere quod ex certa ratōe romana ecclesia alicui voluerit indulgere. Et quia singularē privilegium communem legem non facit. Pone exemplū. xvi. q. i. hinc est. in velleiano naz regulariter quilibet intercedēdo obligatur. fallit in muliere. ergo hoc nō trahitur ad consequentiam x̄.

Quod omnes tangit debet ab omnibus approbari. Glo. verum est si competit eis ut singulis non vt collegiatis. Pone exemplū in episcopo eligendo qui ab omnibus eligi debz de elec. qz propter.

In obscuris minimū est sequendum. Pone exempluz supra de censu. ex parte vbi in dubio non compelluntur solvere vota ad maximam. sed ad minimam mensuram.

Cum quis certus est certiorari vltius non oportz. Glo. vel certus esse debuit. Fallit i canonico qui vocari debuit. Pone exemplum de ap̄pel. c. si duobus qui sciens excommunicavit illuz qui appellavit ad papā.

Non licet actori quod reo licitum non existit. Glo. reus magis favorabilis est q̄ actor. Sed fallit quā reus ordinarios habet plures. et actor eligit vnum. Pone exempluz iij. q. iij. c. ij. vbi accusator ⁊ accusati eō ratione audiuntur.

Mutare consilium quis nō potest in alterius detrimentum. Scdm̄ istam intellige illam. quod semel placita. Unde fallit circa diversa que habēt eundem effectum in quibus licet. Pone exemplum supra d̄ elec. publicato scrutinio non potest mutari.

Veneri per speciem derogatur. Fallit in tribus casibus i privilegijs de rescrip. cum ordinē. In genere qd̄

Liber

non habet nisi unicum speciem de officio. dele. ex parte. **E**t quando speciales littere exhibentur re integra de fide instrumentorum. ex tua. **P**one exemplum de officio le. studuisti. **S**i papa committit specialem causam alicui legato legatus qui est in provincia habens generalem potestatem de illa causa se introumittere non potest quia generi contra.

Plus semper in se continet quod est minus. **G**losa. verum est in quantitate. secus si diuersitas est in qualitate. **I**sta regula est ratio illius supra eo. **I**n obscuris quia plus contra. **I**tem regula **I**n obscuris contra. vera est in quantitatibus et non in speciebus. **P**one exemplum supra de censibus ex parte. quia si aliquis uouit sancto Iacobo soluere mensuram de blado et non constat de qua intellexit non compellitur soluere ad maximam sed ad minimam.

Pro possessore habetur qui dolo desijt possidere **G**losa. quia agitur contra eum ac si possideret. **I**dem est si in principio dolo possedit et sine dolo desijt possidere **P**one exemplum si dolo desijt possidere rem quam a te petebam vel petere proponebam proinde teneris reuendicatione ac si possideres. ff. de rei uendica. l. si uentem **I**tem si lite contest. vel dato libello transfert possessionem in alium dolo presumit desijt possidere.

Utile non debet per inutile uiciari **G**losa. uerum si sunt separabilia **P**one exemplum de preben. dilectus ubi factum legati in uno capitulo confirmatur et non in alio. **I**tem si electio fuit canonica debet non per confirmationem quam uiciumque inutile uiciari. s. e. li. de elec.

si confirmationem.

Ex eo non debet quis fructum consequi quod uisus extitit impugnare. **G**losa. uerum est cum effectu uel saltem quantum fuit in eo perseverauerit. **P**one exemplum rix. dist. si romanorum. **S**i aliquis dicat decretales epistolae non esse auctoritates nullam pro se debet allegare.

Cuz quid prohibetur prohibetur omnia que sequuntur ex illo **G**losa. regula loquitur causa prohibitionis durate fin **S**ynnum **P**one exemplum quia prohibito furto prohibetur omnis rei illicita usurpatio liij. di. deniq.

Pluralis locutio duorum numero est contenta. uerum est regulariter sed fallit ubi a iure adijcitur uel ratur alii numerus **P**one exemplum de consecra. dist. i. hic quoque sacerdos quis dicit dominus nobiscum de habere ad minus duos ministros. quia pluralis locutio contra.

Imputari non debet ei per quem non stat si non faciat quod per eum fuerat faciendum. **N**ota tamen si aliquis tenetur facere infra certum tempus nec per eum stat licet non imputetur sibi. tamen post tempus tenetur quando potest de dona. cum dilecti. **P**one exemplum qui recipit ecclesiam parochialem debet promoueri in sacerdotem infra annum aliter perdit ipso iure eam. uerum est si stet per eum. sed si in isto tempore promoueri non posset. non imputaretur eide de electio. commissa eodem libro.

Accessorium naturam sequi com

gruit sui principalis **N**ota q̄ aliquādo nō tenet principale sed accessoriū aliquando principale sed nō accessoriū. aliquando simul. **P**one exemplū hoc li. s. de offi. dele. si super gratia. quia sicut gratia facta alicui morte concedentis non extinguit sic nec potestas executorum quia accessoriū un. c.

Qui tacet consentire videtur **G**losa. verum si agitur de preiudicō generando presenti et tacenti **P**one exemplū supra de presump. **N**ōne ubi christus tacendo ad hoc q̄ dicebatur samaritanus consentire videbatur.

Is qui tacet nō fatetur sed nec utiq̄ negare videtur. **N**ota tacere ē quoddam inedium inter expressā voluntatem et expressā contradictionem **P**one exemplū in eo in quem fertur sententia si tacet non habet p̄ consentiente nec pro contradicente infra decem dies infra quos potest appellare. ij. q. vi. anteriorum. **I**tem in p̄ lato quia tacet ex causa puta propter scandalum supra de prescrip. nihil p̄dest. **S**ed nota q̄ in facto honorabili appetibili et merito taciturnitas habetur pro consensu. **S**ed in facto oneroso necessarius est expressus cōsensus nisi ius contrarium statuat

Inspicimus in obscuris quod ē verisimilius vel quod plerunq̄ fieri consuevit. **G**losa. si hec non apparet minimum est sequendum. **P**one exemplū in viro qui cōtraxit cum vidua et longo tempore habitavit cum ea et dicit se incognitaz in hoc obscuro presumitur p̄gnita quod est verisimilius xxxij. q. i. si acceperit.

Si quis in ius succedit alterius

eo iure utitur quo ille uti debebit. **F**allit in conventionibus ubi ex persona conventi mutat forma quia clericus in patrimonialibus coram iudice ecclesiastico convenitur. **P**one exemplū quia eodem conventi successor quo poterat convenire predecessor supra de foro compe. dilecti

Presumitur ignorantia ubi sciētia non probatur **G**losa. scilicet facti et tale est quod indagare nō tenetur **P**one exemplū de senten. excom. si vero. ij. **S**i aliquis infecit manus in clericum comam nutrientez presamitur ignorantia et non est excoimunitatus si ignoravit.

Locupletari non debet quis cū alterius iniuria vel iactura. **F**allit in vsucapionibus et prescriptionibus. **P**one exemplū non debet ditari monasterium cuz iactura ecclesie cathedralis de dona. apostolice

In penis benignior ē interpretatio faciēda. **P**one exemplū. **S**i constat aliquem vim fecisse et ignoratur utrum cum armis vel sine armis presumitur q̄ sine armis quia in penis c. l. si preses. ff. de penis.

Actus legitimi conditionem nō recipiunt neq̄ diem **G**losa. verba s̄ generaliter posita debēt restringi. s. q̄ quidam sunt actus legitimi qui recipiunt vel diem vel conditionez **P**one exemplū de postulationibus q̄ sūt actus legitimi. ideo sub cōditione fieri nō dnt et si fiāt p̄ non factis habentur. s. de electōe in electionibus

Semel deo dedicatū nō est ad humanos usus ulterius transferētū **G**lo. vez ē si manet i eadē forma vñ vasa ecce p̄pter necessitatē p̄nt p̄fari et vēdi. **P**one casum. xij. q. ij. nulli.

Liber

Non prestat impedimentum quod de iure non sortitur effectum. *Glosa* verum est nisi aliquis prohibeatur et hoc propter maleficia que de iure non sortuntur effectum. *Pone exemplum* si mulier nullo modo consentit in matrimonium non impeditur quin possit contrahere cum alio *xxi. q. ij. si verum.* Item in electione que non tenet non prestat impedimentum supra de elec. congregato.

Cui licet quod est plus licet vti quod est minus. *Glosa.* verum est nisi prohibeatur in eodem genere et ordine. *Pone exemplum* *xxv. dist. ecc. ce quere supra.*

Qui prior est tempore potior est iure. *Glosa.* verum est quando utriusque est par causa. quia secus si causa secundum esset potior. *Pone exemplum.* Qui primo impetrauit prebendam primo debet habere. *supra de prebendis eum qui li. vi.*

Qui sentit onus sentire debet et commodum et econtra. *Fallit tamen* ratione societatis vel persone vel ubi ex causa quis prohibetur ab alio licet onus habeat. *Pone exemplum* in clerico qui propter lapsum detruditur in monasterium ad penitentiam quia res eius proficiet monasterio. *xvi. q. vi. de lapsis. Item de sepultu. c. i. ut sint loci consolationum qui passionum. et econverso.*

In re communi potior est conditio prohibentis. *Pone exemplum* in duobus conjugatis quorum uno vouere volente et altero prohibente potior est conditio prohibentis *xxiiij. q. v. capi. i.*

Contra eum qui legem dicere

potuit apertius est interpretatio facienda. *Pone exemplum* in dicto testis cuius interpretatio sit contra producentem supra de proba. in pntia

Non est obligatorium contra bonos mores prestitum iuramentum. *Iuramentum* non est iniquitatis vinculum quod verum si est contra iura pro se. secus si favore persone. *Pone exemplum* Aliquis iuravit patrem occidere vel simile quid facere. non obligat quia est contra bonos mores *xxij. q. iij. c. i. et per totum.*

Dolo facit qui petit quod restituere oportet eundem. *Hec regula* locum habet in iudicio adipiscende vel retinende possessionis non recuperanda. *Pone exemplum* in eo qui petit usuras a debitore quas restituere oportet eundem. *xxij. q. iij. nullus. Dicit tamen Jo. an. hanc regulam non habere locum in possessorij iudicij.*

Non est in mora qui petit exceptione legitima se tueri. *Glosa.* intel. lige per talem exceptionem que per replicationem non potest elidi. *Pone exemplum* in domino qui non requisit seruum fugitiuum monachum factum infra triennium

Quod ob gratiam alicui conceditur non est in eius dispendium reitorquendum. *Glosa.* verum est maxime si princeps motu proprio concederet. *Item* per contrarium regula est vera. *Pone exemplum* in iconomico qui in fauorem ecclesie vacantis constitutus est, non debet ecclesiam vacantem grauare. *xij. q. ij. charitatem*

Nullus ex consilio dummodo fraudulentum non fuerit obligatur. *Glosa.* quia nullus tenetur sequi consilium

alterius. sed quando est fraudulentū tenetur consulens ratioe fraudis. **P**one exemplum si dedi tibi consiliū vt potius pecuniam tuam in emptōem mercium q̄ in emptionem prediorū conuerteres et male accidit tibi quia forte naufragio submeris. **B**ubatur an teneat. distingue aut dedi consiliū bona fide tunc non teneor. aut fraudulenter tunc teneor. ff. e. consilij.

Exceptionem obijciens non videtur de intentione aduersarij confiteri. **R**atio excipiens intendit intentionem actoris elidere q̄ si fateretur haberet diuersos effectus et fines. **P**one exemplum de p̄sumpti. illud. de exceptio. cum venerabilis. **E**t est ratio huius regule. quia excipiens non fatetur.

Que contra ius fiunt debent vti q̄ pro infectis haberi. **G**losa. verum est si habent perpetuam causam prohibitionis ut i matrimonio post votum solenne. **P**one exemplum supra eo. li. de regula. non solum vbi professio in ordine mendicantium ante annum facta p̄ infecto habetur et in cōsimilibus. **R**atio quia est contra bonos mores quod ē impossibile iuris.

In pari delicto vel casu potior est conditio possidentis. **P**one exemplum si aliquis de dit pecuniam pro iniquo iudicio nō repetet cum sit in pari delicto. xiiij. q. v. nō sane. vel cuz quis dederit pecuniam meretrici.

Cum non stat per eum ad quē pertinet quominus conditio impleatur haberi debet perinde ac si impleta fuisset. **G**losa. cum non stat per eū id est per impedimentum ab eo prestitum. et sic regula similiter vera est.

Pone exemplum abrahe per quem non stetit quo minus domini preceptum filium suum immolasset. vnde perinde apud eū gratum fuit ac si immolasset. xxij. q. ij. prophetavit. et capitulo se.

Quod alicui suo non licet nomine nec alieno licebit. **G**losa. hec regula vera est in his que requirunt ordinis amiculum. vnde sacerdos nō potest crismare nomine pape vel episcopi. **P**one exemplum lxxvi. dist. sicut non suo. quia sicut meo nomine non licet exercere fenus sic nec nomine alterius.

Potest quis per alium quod potest facere per seipsum. **H**ec regula potest formari e contrario. **N**ō possum per me quod nō possum per alium multa contraria hic inuenies.

In malis promissis fidem non expedit obseruari. **G**losa. scilicet i rebus que de se male sunt. secus si male et bone promisse. **P**one exemplū. **S**i promitto tibi hominem occidere vt simoniam vel furtum facere nō expedit fidem obseruari. xxij. q. iij. in mal.

In alternatiuis debitoris ē electio et sufficit alteruz adimpleri. **H**ic sunt due regule. **I**n alternatiuis contractibus semper ē electio debitoris. **S**ed in legatis distinguē. **P**rima regula in alternatiuis debitoris est electio. **S**ecunda q̄ in alternatiuis sufficit alterum adimpleri. **P**one exemplum in primo. **S**i promitto tibi equū vel asinum electio est mea quē velim tibi dare. ff. de iure do. plerūq̄ i fine. **D**e scdo si dero equū nō teneor ad

Liber

asium zc.

Qui ad agendum admittitur e ad excipiendum multo magis admittendus. *Glosa.* hic ut i regula. Cui licet quod plus e zc. ut supra. *Pone exempluz* in eo qui legitime prescripsit quia si cadat a possessione datur sibi actio multo fortius si possidet datur contra alium exceptio. xvi. q. iij. §. potest in prin.

Qui facit per alium est perinde ac si faciat per seipm. *Glosa.* ubi eligitur industria persone regula non pcedit. sed ubi no eligitur industria persone regula habet locum. *Pone exemplum.* qui verberat clericum p alium est excommunicatus ac si per se verberaret de sententia excommunicatois cum quis eo. li.

Factum legitime retractari no debet licet casus postea eueiat a quo non potuit inchoari. *Glosa.* veru e si e factum. quia secus si fuit inchoatum et non perfectum. *Uel dic.* si res in eodem statu permanet. *Pone exemplum* quia si homo sane mentis contrahit matrimonium no dissoluetur postea licet sit factus furiosus

Quod alicui gratiose concedit trahi non debet ab alijs in exemplum. *Glosa.* quia privilegia singulorum communem legem non faciunt. *Exemplum* si papa concedit alicui q possit habere plura bnficia cuz cura vel visitare vel aliquod facere qd est contra ius commune non debz hoc ab alijs trahi in exemplum

Frustra sibi fide ab eo quis postulat observari. qui fidem a se prestam servare recusat. *Verum est* si sibi

fidem solum promisit et non deo. et tunc intellige circa idem factuz z no circa diversa. *Pone exemplum* Si duo fratres vna z vel duas domos habent communes et inuicem conueniunt sub certa pecunia de non alienado z vn' alienat. z vult q alter abstineat non auditur qz frustra zc.

Delictum persone non debet in detrimentum ecclesie reducere. *Glosa.* verum est si non facit iussu capituli. z hoc si consistit in faciendo. *In obmittendo* nocet ut in lucro captado. *Pone exemplum.* si episcopus est de positus propter crimen suum prope hoc ecclesia non debet suis spoliari. xvi. q. vi. *Si epm.*

Rationi congruit vt succedat i onere q substituit i honore xvi. q. vij. filijs vel nepotibus.

In argumentum trahi nequeunt que propter necessitatem aliquando sunt concessa. *Glosa.* nisi sit eade necessitas aut maior et specialiter no sit prohibitum. *Pone exempluz* propter necessitatem permillum fuit vt monachi reciperentur ad parochiales ecclesias cessante hac necessitate non debet hoc trahi in exemplum. *Idem de electione.* cuz in cunctis abine quod quibusdam pro necessitate temporis zc.

Nemo plus iuris transferre in alium potest qz sibi competere dinoscatur. *Pone exemplum.* Si venditor tibi et ex causa venditionis trado rem aliquam isto ius quod fuit apud me erit apud emptorem.

In toto partem non est dubium contineri. quia plus semper

in se continet quod est minus. qz qui absolutus est ab impetitione totius fundi & a qualibet eius parte absolutus intelligitur

In generali concessione illa nō veniunt que non esset quis verisimiliter concessur⁹ in specie. **H**oc verbū generale artatur & speciale non concessus derogat generaliter sub ipō nō comprehendatur. **P**one exemplum. si episcopus subdito suo concessit vt possit sibi idoneum eligere confessor⁹ rem. nihilominus casus episcopo re seruatos debet confiteri &c.

Qui cōtra iura mercatur bonā fidem presumitur non habere. **P**one exemplum de eo qui recipit ecclesiaz de manu laici xvi. q. vii. **S**i quis deinceps. **I**tem qui emit spiritualia de sumo. non satis. **E**t breuiter vbiqz est ignorātia iuris. presumitur mala fides ut in prescriptōibus et in vsucapionibus. ff. de vsucapi. l. nūqz. **I**tē in eo qui emit rem a pupillo sine auctoritate tutoris. ff. de auctoritate p^ost. eum qui. **E**t ratio est s^m Bynum quia aut emptor sciebat p^ohibitionē iuris aut ignorabat. **S**i sciebat plac⁹ nū est q⁹ malaz fidē habuit. **S**i ignorabat est malefidei possessor presumptione iuris. ff. de vsucapionibus. l. si fur.

Bona fides non patitur vt semel exactum iterum exigatur. **G**losa verum est si causa vnica actione finit secus si non finitur vnica. **P**one exemplum xij. q. ij. fraternitas. **E**cclēsia nō debet suum repetere cum augmento. **E**t intellige s^m Bynum regulam veram esse ab eodem vel qui ab exacto

causam habet nam a diuersis potest idem bis exigi. **E**t nota q⁹ hec regula etiam locū habet in penis que semel exacte ab eodem iterum exigī nō debent.

Cum quidvna vsa prohibetur alicui ad id alia via non debz admit^{ti}. **I**sta regula locum habet quando aliquid prohibet respectu ad phibētes. **P**one exemplū de elec. auaricie. e. li. qz quasi electus ante confirmatōz non potest administrare nec vtī procuratore nec aliquo colore ad hoc quesito. d. concess. preben. detestanda. eodem libro.

Contractus ex conventionelle gem accipere dinoscuntur. **G**losa intelligas de conuētionē honesta & nō contra bonos mores. **V**icunt vulgares pactuz rumpit leges. **P**one exemplum xvij. q. ij. eleuterius vbi conuētio inter episcopum diocesanū & fundatorem iura de oblationibus & obventionibus in festo ecclē suanda est.

Cannum quod quis sua culpa sentit sibi debz non aliū imputari. **R**ō ē qz culpa suos d⁹ tenē auctores. **P**one exemplū si pcurator sua culpa dānat & penā soluat. sibi & nō dño debz imputari. ff. de pcura. q. proprio.

Infamib⁹ porte nō pateāt dignitatu. **G**lo. vey ē nō solū i ecclēsticis s⁹ etiā i secularib⁹ qz sicut dicit lex. **N**eqz infamia notatis neqz his q⁹ scel⁹ & vete turpitudine inquinat & q⁹ infamia ab inhonestoz segregat cetū dignitatis porte patebunt.

Certū ē q⁹ is pmittit i legē q⁹ legis vba ppletēs ptra legis nitit voluntatē. **R**ēs legis ē rō qm ouit legislatorē qz vbanō dnt extēdi nisi ad eū casū

Libet

vbi extenditur ratio. vbi ergo constat
de rōne legis. extendā legem cōferen-
do verba fm dñm **Binū** Sicut enīz
facere fm verba legis et sententiā ita
fm sententiā tm̄. verbis non seruatīs
paria sūt. ff. de ver. signi. l. necessarijs
sic ecōuerso facere cōtra verba et sen-
tentiā et cōtra sententiā verbis serua-
tis paria sūt **Hic** ē intellectus regle.
Cata rhome apud sanctum pe-
trū quinto nonas martij pontificat⁹
nostri anno quarto **Nota** hic ar. ex
glo. q. tabellio in instrumento debet
scribere locū inīti tractus de hoc. s.
eo. li. de re iudic. abbate.

artificio ac opa **Johannis Koelhoff**
in alma ac floridissima vniuersitate
Coloni. impressum est Anno domini
M. cccc. lxxxv

Quisquis optime lector iuris
q; pontificij amator et cultor. hoc p
cōmuni vtilitate lucubrātū op⁹ emē
datissimūq; accipito. amicis ve tuis
qui ad canonicarū sanctionū apices
pficisci gestiunt. reuoluendū psuade
casus enīz sūmarios librorū decreta
liū sexti ac clementinarū cū glosulaz
medulla cerratis priorū impressorū
correctis. sūmarijs quoq; caplorū ty-
tulorū de biga. et si. presby. ac certorū
aliorū additis. circa quos panoz. et
cōiter alij nō scribūt. dempto **An.** de
bu. qui hincōi tytulorū sūmarios ca-
sus pmulgauit. emendatissime conti-
net. abbreviamentū vero laborū hoc
memorie sustentamentū ac vniuersi
ecclesiastici dogmatis ornamentū

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Gray Scale

- A 1 **R** Red
- 2 **G** Green
- 3 **B** Blue
- 4 **M** Magenta
- 5 **W** White
- 6 **M** Medium Gray
- 7 **G** Green
- 8 **W** White
- 9 **G** Green
- 10 **K** Black
- 11 **K** Black
- 12 **M** Medium Gray
- 13 **M** Medium Gray
- 14 **C** Cyan
- 15 **B** Blue
- 16 **Y** Yellow
- 17 **M** Magenta
- 18 **M** Medium Gray
- 19 **M** Medium Gray

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8